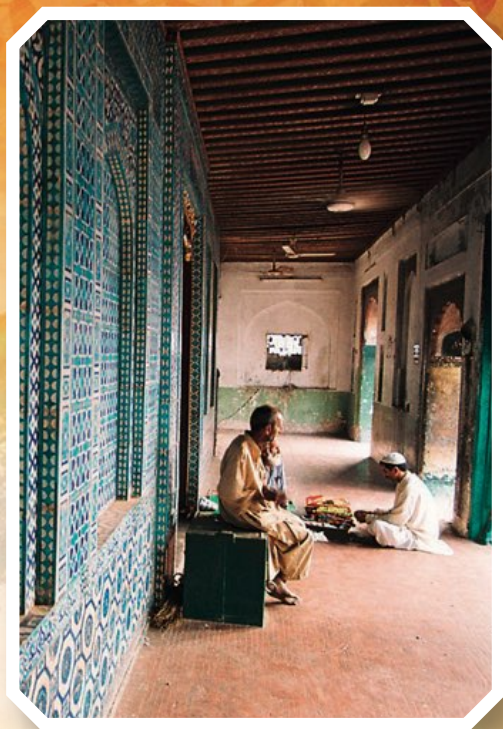

А къикъатны
къыдыргъанда

Акъикъатны
къыдыргъанда

Терджиме эткен Эбабиль

Originally published in English under the title

Into the Den of Infidels.

© 2003

© 2009 for the Crimean Tatar edition.

Translated by permission. All rights reserved.

Ибраим бабамызнынъ огъулларына эр бир ерде,
Исмаил ве Исхакъ огъулларына,
дюльбер Хаджер ве севимли Саре огъулларына.

Ибраимнинъ дагъыныкъ огъулларына
берабер топланмакъ, бирлешмек вакъыт кельди.
Ким дагъыныкъларны бирлештирип ола?
Ким гонъюльни денъиштирмек ве Рухны джанландырып ола?
Ким тынчлыкъ, мераметлик ве севги кетирип ола?
Ким кокни ве ерни муаббетлештирип ола?
Ким адамны кендисинен барыштырып ола?
Буны эписини япып олгъан буюк адам кимдир?
Ибраим огъуллары, илери адым атынъыз!
Келинъиз, турайыкъ, макътайыкъ, къурайыкъ ве севейик!

Кириш

Бозукъ яшагъан, чокъ вакъыт девамында джоюлып юрген ве макъсатсыз долашмакътан сонъ озъ бабасына къайткъан быралкъы огъул киби, Исмаил де бугунъ озъ Ибраим бабасына, атта Ибраимден эвель олгъан Месихке къайтмакъта. Месих даа дюнья яратылувындан эвель бар эди.

Коктен кельген ве джан-тен олгъан Исагъа Исмаил къайтмакъта. Э, меним Аллам ве меним Къуртарыджым! Сен фукъарелерге къуванчлы хабер бильдирмек ичюн, умятсизликте олгъанларгъа къувет бермек ичюн, махбюслерге азатлыкъ берип, оларны зиндандан къуртармакъ ве оларгъа куль ерине гузелликни, къасевет ерине къуванчны ве умятсизлик ерине умятни багъышламакъ ичюн кельдинъ.

Къадимий харабелерни янъыдан къурмакъ, чокътан бош сарайларны гъайрыдан тиклемек, чокъ асырлар эвель харап этильген ве йыкъылгъан шеэрлерни янъартмакъ ве азатлыкъ, тынчлыкъ, севги ве тедавийлевни илян этмек ичюн кельдинъ. Сен эписи халкъларны къуртармакъ ичюн кельдинъ.

Биз, Исмаилнинъ огъулары, Сени бильмейип, Сенинъ акъкъынъда бир шей бильмейип, о къадар яшадыкъ. Сени чокъ кере ред эттик ве Санъа къаршы куреш алып бардыкъ. Сени душман ерине коръдик. Амма анълавымыздан устюн олгъан Сенинъ севгинъ бизни тапты, аджыды ве эяллады.

Къуртарыджым! Озь бабасынынъ кокрегине быралкъы огълуны киби, Сенинъ севгинъ бизни Санъа кетирди. Бойле, назик сабий

анасынынъ коксуне къайта, сувда богъулгъан адам оны къртургъан гемиге келип чыкъа.

Аллам ве Къртурарджым, биз мында. Биз Сени кыдырдыкъ, ве Сен бизни таптынъ. Биз Сенден сорадыкъ, ве Сен бизге джевапландынъ. Биз Санъа дува эттик, ве Сен дуваларымызны эшиттинъ. Сен бизни биринджи севдинъ.

Ве энди биз кърл дегильмиз, амма огъулар олдыкъ, махбюс дегильмиз, амма азат адамлар олдыкъ. Биз ахлякъсыз дегиль де, амма диндар олдыкъ. Биз, Сен киби, олдыкъ ве эписи халкъларны севдик.

Биз — Исмаилнинъ балаларымыз, «Алланынъ досту» адландырылгъан Ибраим бабамызнынъ огъуларымыз.

Невбеттеки саифелерде биз эписи халкъларгъа севгимизни, Санъа олгъан итаатымызны, айранлыгъымызны ве садкълыгъымызны бильдирмеге къраргъа кельдик. Биз — пытакълармыз, Сен исе — терек кевдеси; биз — келинмиз, Сен исе — киевсинъ. Сен бизим Алламыз, Къртурарджымыз ве Падшамыз.

Сенинъ Исмаил балаларынъ

Джами огюнде тёвбе этюв

Бу икяе меним месихчиликке дёнювим акъкъындадыр. Меним адым Ибраим. Мен озь арабий адымнен пек гъурурланам, чюнки бу — буюк дин адамынынъ адыдыр. Меним янъы адым Тимотейдир, амма бу мен Абу-Халил лагъабы олгъан Ибраим, адий койлюлернинъ огълу олгъанымны денъиштирмей. Мени фукъаре, килим ерине къамыш тешельген ве керосин лампасы янгъан адий эвде тербиеледилер. Дерслеримни уфакъ ирмакъ янында огрендим, устюме беяз галабия урбасы кийдим, шимди де оны киём.

Мен кичкене олгъанда, анам мени къолумдан тутып, Каттаб коюне алып барды. Анда шейкъ бизни окъумакъ, язмакъ ве Къуранны эзберден айтып бермек огретти. Эр афтанынъ сонъунда о, бизден 10 цент тёлев парасыны алды. Каттабда меним акълым ве гонълюм кок ве ерни яраткъан Алла огюнде итаатнен толды.

Мен орта мектебине кечкен вакъытта, джамидеки мистик ибадет топлашувынен зияде меракъландым. Мен суфий группанынъ мистик дерслерине къатнап башладым. Булунгъан еримизни энди анълап оламагъандже, биз: «О, Алланынъ пейгъамбери, ярдым эт!» — текрарлап, Мухаммед пейгъамберимизни шерефледик.

Бир кунъ, джамидеки акъшам дуvasындан сонъ, яныма эки акъай келип, таныш олдылар. Бирисининъ ады Мухаммед, экинджисининъ ады исе Сулейман эди.

Олар меннен диндар, достане селямлаштылар. Оларда буюк мерамет ве Алла разы олгъан ишлерни япмагъа джан-юректен истегини коръдим. Олар мени озь достларынен таныштырдылар. Олар

бири-бирини севдилер ве бири-бирини Аллагъа таби олмакъ рагъбетлендирдилер. Оларнынъ бирлиги мени айретлендирди. Олар Аллагъа меним садыкълыгъымны ве иманымны, нуткъунен чыкъышта булунмакъ билювимни корьдилер.

Эр айнынъ биринджи базарэртеси бизим группамыз корюшти, ве эмирнинъ ваазындан сонъ чыкъышта мен булундым. Яшым тек 14 олгъанда, мен энди джамиде вааз этип башладым. Вааз этмек яхшы, деп тюшюндим; имам Шафай диний насиатлар алты я да докъуз яшында энди берип башлады. Джамидеки биринджи ваазым Мухаммед пейгъамберимизнинъ догъулгъан кунюни насыл этип яхшы къайд этмек акъкъында олгъаныны акълымда тутам. Мухаммед пейгъамберимизнинъ эр якъанына, мисаль оларакъ онынъ лаф этмек, юрмек, дува этмек, ашамакъ, ичмек, кийинмек тарзына риает этип, ораза туттыкъ ве берабер джамиде ашадыкъ.

Бу адамларнынъ огюнде мен борджлум, чюнки олар мени чокъча окъумакъ, къыдырмакъ, араштырмакъ рагъбетлендирдилер. Бу мени шимдики булунгъан ериме кетирди. Бир кунъ достум бабама: «Ибраим Сунний группанынъ марузаджыларындан бириси ола. О, оларнынъ ачыкъ митинглерине ве гизли корюшювлерине къатнай», — деди. Мен айретлендим ве къаарьлендим, чюнки бу адам башта озю мени ислям чагъырувыны ве «Ислям къардашлары» группасына кирмек рагъбетлендирди. Ислям чагъырувыны джайратып, биз джамиджамиден юрдик. Ваазымда бабам оладжагъыны мен эр вакъыт истедим.

Сырымны ачкъан сонъ, мен озь фикримни денгиштиририм ве бу группадан кетерим, деп умют багълап, бабам мени къандырды, атта къоркъутты. Бизим группамыз Мухаммед ады олгъан хабердаргъа белли олды. О, группамызнынъ эписи корюшювлеринен ве группамызнынъ акъкъында хаберлеринен меракъланып, Девлет хавфсызлыкъ болюгине бильдирди. О, бизим нутукъларымызны плёнкагъа язып, ерли болюкке хабер этти. Мухаммед джамидеки нутукъларымны язгъанына гъурурландым.

Башкъа тарафтан, мен ве бабам Девлет хавфсызлыкъгъа адымны бильгенине мемнюн дегиль эдик. Бабам хавфсызлыкъгъым ичюн пек къасеветленди. Шунынъ ичюн бабам джамиде «Ислям къардашлары» группасынынъ янына келип, анда булунгъанларнынъ огюнде оларгъа къычырды ве мени раатсызламамагъа риджа этти. Сонъ о, мени урып, тишлеримни сындырды. Меним огдеки бир тишим шимди де сыныкъ.

Бу, «Ислям қардашлары» группасынен кечирген куньлеримни меним акълыма кетире.

Омрюмде бабам биринджи кере бутюн меним диний китапларымны якъты. О, меним акъкъымда пек къасеветлене эди, ве Сунний группасы ичюн къазагъа огъарарым, деп къоркъты. О, эгер мен Сунний джамисине къатнамагъа девам этсем, анамнен айырылыр, деп къоркъузды биле. «Ислям қардашлары» шейкълерини эшитмек ичюн, джамиге кирмейип, тек янында отурмакъчюн изин сорадым. О, меннен къатнамакъ шарт къойып, разы олды. Биз къапу янында отура эдик, ве мен дикъкъатнен динъледим.

Къоркъузув ислям чагъырувыны джайратувындан мени токътатмады. Мектепте мен эр саба ислям акъкъында халкъ огюнде чыкъышта булундым. Озь къыз қардашымны паранджа киймеге зорладым. Мен апайларнен къол берип, селямлашмакъны токътаттым. Къыямет кунюнде Алла мени джезалар, яни къулакъларыма ириген къуршун текёр, деп коркъып, тюркюлерни динълемеге токътаттым. Къуран ве суннанынъ эмирлерини дикъкъатнен, эр бир арифинедже беджергеним ичюн къомшуларым устюмден кульдилер. Меним къабаатым дегиль: ислям эр бир чагъ ве эр бир мемлекет ичюн муим ве кучю бар, ве ислям эписи меселелерни чезе, деп мени огреттилер.

Ислямны джайратмагъа тырышып, биз эпимиз дженнетке тюшмек ичюн, озь месихчи достларымны ислямгъа чевиририм, деп тюшюндим. О вакъытта, эгер сиз месихчилер акъкъында меним фикримни сорагъан олсанъыз, олар къафир ве чокъ аллаларгъа инангъан адамлар, деп айтар эдим. Амма Къуран башкъа шейге огреткенини таптым.

Къураннынъ сурсинде 5.82 язылгъан:

«Сен, эбет, инангъанларгъа эписи адамлардан шиддетли нефрет косьтерген муширикъ еудийлер экенини тападжакъсынъ, ве сен, эбет, инангъанларгъа энъ якъыны — «Биз — месихчимиз!» дегенлер олгъаныны кореджексинъ. Чюнки оларнынъ арасында руханийлер ве кешишлер бардыр, ве олар озь буюклигини косьтермейлер».

Бу суредде язылгъанына коре, Къуран месихчилерни ве къафирлерни айырды; эгер месихчилер къафир олса эдилер, Къуран оларны къафирлернен бир сырагъа къояр эди.

Къураннынъ суресинде 2.62 язылган:

*«Шубесиз, инангъанлар, еудий олгъанлар,
месихчилер, сабийлерден (фериштелерге
сыгъынгъанлар) Аллагъа ве къыямет кунюне
инанып, эйи ишлер якъанлар ичюн Раббисининъ
огюнде мукафат бардыр, ве олар ичюн къоркъу
ёкътыр, ве олар гъам корьмейджеклер».*

Мен мектепте расткетирген ве якъын яшагъан къомшу месихчилерни ислям акъикъий дин олгъанына инандырмакъ тырыштым. Мен базы бир месихчилерни ислямгъа дёндюрмек себебинден оларнен мектюп языштым биле. Ве бунынъ нетиджесинде гонълюмде ислям ве месихчиликни тенъештирмеге, не акъикъий олгъаныны ве не догъру олмагъаныны бильмеге, Алланынъ ёлу не ве Иблисининъ ёлу не олгъаныны кесен-кес бильмеге буюк истек пейда олды.

Мен эки йыл курештим. Чокъ кере мен бу ичеки дженки битирмеге, месихчи китапларынынъ окъумакъны токътатмагъа ве, Мухаммед пейгъамбер якъаны киби, эр саба Къуранны окъумагъа къарарына кельдим. Мен акъикъий дин ярдымынен раатлыкъ тапмакъ ве Аллагъа таби олмакъ истедим. Екяне Аллагъа садыкъ олгъан акъикъий мусульман олмакъ ичюн, мен бутюн месихчи китапларымны ёкъ эттим.

Амма Алла мангъа раатлыкъ бермеди. Онынъ Мукъаддес Руху мангъа юкъламагъа ёл бермеди. Юкъламагъа яткъанда, ачувым чыкъа эди. Виджданым мени раатсызлады. Геджелернен юкълап оламадым. Мени бойле меселе чекиштирди: эгер Мухаммед акъикъатен де пейгъамберлернинъ Муури олса, не ичюн ахыр заманда адалетли къады оларакъ о дегиль де, Месих келеджек? Бу алда Къыямет кунюнинъ аляметлеринден бири Месих дегиль де, Мухаммед олур эди. Не ичюн Месих тарихнынъ меркези олды ве онынъ эписи пейгъамберлерден юкъары тургъанынынъ сыры неде олгъаныны тюшюндим. Бир-де-бир тарихий вакъиа Месихнинъ догъулувындан эвель я да Онынъ догъулувындан сонъ олгъаныны айтмаймызмы? Меръем Огълу Иса, шан-шуретининъ сыры неде?

Бу ве башкъа суаллер мени Исаны Мухаммеднен тенъештирмеге меджбур эттилер. Оларны тенъештирип чокъ вакъыт кечирдим, ве бу тенъештирюв Къуранда биле акъсыз олгъаныны аныладым. Къуранда биз Месих, башкъа пейгъамберлер ве ваизлер киби, Аллада къабаат

я да гуна ичюн багъышлав сорагъаныны тапмаймыз. «Қайсы биринъиз Мени бир гунада қбааатлап олур?» — еудий башлыкъларындан сорагъанда, Месих ақылы эди (Инджилъ: Юхан 8.46). О, еудийлер ороспулыкъта қбааатлы апайны туткъан вакъытта, оларны сахте диндарлыкъта юзледиди: «Аранъызда ким гунасыз олса, о, биринджи олып, къадынгъа таш атсын» (Юхан 8.7).

Башкъа тарафтан, Къурандан мен Мухаммед, башкъа адамлар киби, гуналы ве къафирлерге нефрет косътерген адам олгъаныны бильдим. О, олюм кореджек адам эди. Къуранда язылгъан:

*«Биль ки, Алладан башкъа Танъры ёкътыр, эм
озюнънинъ, эм мумин эркек ве къадынларнынъ
гуналарынынъ багъышланмасыны тиле»*

(Суре 47.19)

*«Алла бойле этип сенинъ кечкен ве келеджек
гуналарынынъ багъышлар, санъа олгъан ниметини
тамамлар ве сени догъру ёлгъа алып чыкъар»*

(Суре 48.2)

*«Санъа себат бермеген олса эдик, сен керчектен де
аз къалдынъ оларгъа къошулмагъа»*

(Суре 17.74)

Къуран тефсиринде Имам Эль-Суоти 17 суренинъ 74 аетинде не ичюн ойле язылгъаныны аңълата: «Карз къабилесинден олгъан Кааб огълу Мухаммед айткъаны киби, Мухаммед пейгъамбер 53 сурени цитата этип, бойле айтты: «Сиз “Лат” ве “Узза”ны (пут адлары) корьдинъиз». Сонъ Иблис мусульманлар бу путларгъа табынып, олардан къорчаламакъны сорасынлар деп, Мухаммедни айтмагъа зорлады. Бойледже, бу Къураннынъ аети олды».

Мухаммед пейгъамбер олгъан шейнен о къадар кедерленди ки, Алла оны башкъа аетнен рухландырды:

*«Биз сенден эвель ич бир эльчи ве пейгъамбер
ёлламадыкъ ки, о, бир шей япмакъ истегенде,
шейтан онынъ истегине весевсе къарыштырмасын.
Алла шейтаннынъ къарыштыргъан шейини ёкъ*

*этер, Алла озь аетлерини текмилъ этер, чюнки
Алла — билиджиدير, икмет саибидир»*

(Суре 22.52).

Бу 17 суренинъ 73, 74 аетлерининъ эсасы олды: «Олар аз къалды санъа вахий эткенимизден сени айырмакъ, сен Бизге къаршы башкъа бир шейни уйдуруп тюшюнгенинъ ичюн. О заман олар сени озюне дост оларакъ къабул этеджек эдилер. Биз санъа себат бермеген олса эдик, сен керчектен де аз къалдынъ оларгъа къошулмагъа».

Алла ярдым этмеген олса, Месих аз къалды кяфирлерге къошулгъаныны акъкъында Мукъаддес Китапта мен ич бир шиир тапып оламадым. Меним окъугъанымнынъ нетиджесинде бильдим ки, бу олгъан шейнинъ себеби — Месих Алланынъ Сёзю олгъанындадыр. Юнан тилинде ильк язылгъан Янъы Васиет Месих — Алланынъ Сёзю олгъаныны тасдыкълай, яни «сёзде джанландырылгъан Алланынъ акълы» манасында. Месих — Алланынъ акълыдыр. Алла ве Алланынъ акълы — бирликтир, бир болюнмеген маиеттир.

Месих — джанландырылгъан Сёздир, беденде кельген Алладыр. Онынъ иляхий маиети Онынъ инсан маиетинден бир дакъкъагъа, бир саниеге ич бир вакъыт айырылмады.

Бу эписи тюшюнджелер мени раатсызлап, гонълюмде курештилер. Кяфирлерге тюшкен Алланынъ гъазабындан къоркътым. Дува этмек ичюн тиз чёккенимнен, джан-юректен ялвардым: «Я Раббим, манъа акъикъатны айт. Мухаммед акълы олса, мен омюрбилля онынъ издеши олурым. Мен бутюн омрюмни Санъа багъышларым ве, не олса олсун, омюрбилля тек Санъа хызмет этерим».

Тюшюмде руяда манъа Месих кельмегендже, бу дувамны девам эттим. О, Озь йымшакъ сесинен манъа: «Мен сени севем», — деди. Бизни къуртармакъ ве гуналарымыздан арындырмакъ ичюн Месихнинъ хачта къурбан олуми ве Онынъ сонъсуз севгиси акъкъында чокъ тюшюндим. Янакъларымдан козяшларым акъты, ве мен Месихке: «Мен Сени севем. Мен Сени билем. Сен альфа ве омега олгъаныны билем. Сен эбедийсинъ, Сен эр шейнинъ башы ве сонъу олгъаныны билем», — дедим.

Мен о къадар бахтлы эдим ки, кичкене бала киби ойнап, Алланы шеревледим. Адалетли къады оларакъ, Алла, биз джеэннемде эбедиен янмайкъ деп, Озь Огълуна биз ичюн ольмеге къарар чыкъарды. Биз Къудретли Алланынъ Огълу Онынъ апайындан догъулгъаныны айтмаймыз — Алла сакъласын! Бойле айткъан адамны биз кяфир деп

саямыз. Алланынъ ич бир вакъыт апайы я да бедений огълу ёкъ эди. Биз, Месих Алланынъ Огълу олгъаныны, тамам ярыкътан ярыкъ насыл этип пейда олгъаны киби айтамыз. Месих – Онынъ рухий Огълудыр. Бизге, мысырлыларгъа, «Нил огъуллеры» деп айталар, амма Нил эвленгенини биз айтмаймыз.

Иман бельгисинде биз айтамыз: «Биз, Алланынъ екаяне Огълуна, эписи асырлардан эвель Бабадан догъулгъан, Алладан олгъан Аллагъа, Ярыкътан олгъан Ярыкъкъа, акъыкъый Алладан догъулгъан акъыкъый Аллагъа, яратылмагъан, эр шейни яраткъан Бабасынен маиети бирлик олгъан Иса Месих Раббиге инанамыз».

Бунен берабер биз Алладан башкъа алла ёкъ ве тек Онъа ибадет эткенимизни айтамыз.

Бир къач афта кечкен сонъ, 1987 сене сентябрь 6 мен сувгъа батырылып чыкътым. Меним сувгъа батырылып чыкъувым мен ичюн экинджи кере догъулув олгъаныны гонълюмде сездим. Энди мен 16 йыл месихчим. Мен ольген сонъ, меним башташымда: «Месих — гъалиптир!» язгъанларыны истегенимни озъ апайыма айттым.

Дюньдаки эписи адамлар олюм кореджеклер. Тек Месих олюм корьмез. Эписи пейгъамберлер биз бильген ве зиярет эткен дюрбелерде дефн этильгенлер. Тек Месихнинъ дюрбеси бош, чюнки О, енъген Падша, дженнеттедир. Хачта Озь олюминен Месих олюмни енъди.

Достум меним кунъделик дефтеримни хырсызлап, «Ислям къардашлары» группасындан олгъан Сулеймагъа берди. Сулейман ве онынъ издешлери мени тузакъкъа тюшюрмек ичюн анълаштылар. Месихке иманымны анълаткъан кунъделик дефтеримни копирлеп, коюмнинъ сакинлери арасында даркъаттылар. Бу къавгъагъа ошагъан эди, амма Юсуф, агъалары онъа зарар кетирмек ичюн анълашкъанда, деген киби: «Сиз манъа къаршы яманлыкъ япмакъ истединъиз, амма Алла оны яхшылыкъкъа чевирди» (Теврат: Башланув 50.20). Алланынъ Сёзю айта: «Әм де билемиз, Алланы севгенлерге, Онынъ эмиринен чагъырылгъанларгъа эр шей яхшылыкъкъа хызмет эте» (Римлилерге мектюп 8.28).

Къорантамнынъ азалары мен ичюн утандылар. Анам адамлар огюне чыкъып оламады. Адамлар онъа пармакънен косътере эдилер, чюнки огълу месихчи олып, оны масхара этти. О, мени Къыямет кунюнедже танымаз, деп, манъа айтты. Озь къорантама, хусусан анама кетирген хорлукъ ве намуссызлыкътан гъайры мени бир шей о къадар къасеветлендирмеди. Амма анам ичюн Месихтен вазгечип оламадым.

Бир кунь анам озь аякъкъабынен меним башыма урды. Сонъ о, къара урба кийип башлады, ве эр кеске онынъ Ибраим огълу ольгени акъкъында къаарьленгенини айтып чыкъты.

Бир кунь коюмизнинъ сакинлери мени ислям динине кери къайтармакъ деп, мени котеклемек ве къыйнамакъ ичюн топлаштылар. Къорантамнынъ огюнде олар мени котекледи ве тептилер. Анам тиз чёкип, мени урмасынлар деп, ялварды, амма олар оны четке алып ташладылар. Меним гъарип анам ерде агълай эди, олар исе тувгъанларыма: «Сиз бизни масхара эттинъиз!» — къычырдылар. Бу шамата ичинде кой шейкълеринден бири адамларгъа: «Эгер онынъ огълу къафирлернинъ ёлунен кеткен олса, бу апайнынъ къабааты неде?» — къычырды. Мен Аллагъа тешеккюр билдирем. Эгер О, мераметли олмаса эди, мен чокътан энди азаплардан сонъ олер эдим.

Сонъ эписи достларым менден четленмеге башладылар. Мен ичюн шеэрде оларнынъ ады чыкъар, деп тюшондилер. Мен ерли полиция болюгинде ве разведка идаресинде белли «мусафир» олдым.

Озь омрюм ичюн къоркъып, манъа полиция болюгинде чокъ геджелер кечирмек керек эди. Бир кунь акъшам коюмнинъ адамлары къорантам яшагъан эв этрафында топлашып, оны якъмакъ истедилер. Олар базы бир меним месихчи китапларымны якътылар, полиция исе, санки афиён сатыджынынъ мулкюни тутып алгъанлары киби, къалгъан китапларны тутып алдылар.

Ич бир месихчи малюматлар къолума тюшмесин деп, полицейскийлер гедже-куньдюз эвимизнинъ янында небетте турдылар. Алланынъ Сёзю ашым сарылгъан газета саифеси шеклинде къолума тюшти. Коптлу Шеноуд бабанынъ басылгъан макъалеси бу газетанынъ биринджи саифесинде эди. О, Мукъаддес Китапнынъ чокъусы шиирлерини: «Къоркъма, чюнки Мен сеннен» (Теврат: Башланув 26.24) ве «Огюньден кетейткъан РАББИ сеннен оладжакъ. О сени къалдырмайджакъ ве ташламайджакъ. Къоркъма ве дешет тюрбуне къалма» (Теврат: Къануннынъ Теклары 31.8) анъды.

Бу, муджизе ве кок алямети эди, чюнки бу газетаны манъа эвимнинъ этрафыны саргъан полициянынъ незарети алтында кетирдилер. Бу, тамам мен Алла ярдымына мухтадж олгъан вакъытта мени юреклендирди ве кейфимни котерди. Бу газета саифесини окъумагъа битиргенимнен, полицейский къапуны къакъты. Къорантамнынъ азаларындан бириси меним омрюм ичюн къоркъып, газетаны къолумдан чекип олды да, якъты. Теселли менбамдан марум

олгъаным ичюн пек кедерлендим, амма айретиме, келеджек куню сокъакъ бою кеткенде, тамам бойле газета саифесини таптым, о, ерде ята эди.

Мен эр саба, адет узьре, саат дёртте, анам Аллагъа мени ислямгъа къайтармакъ ичюн дува эткенде, уяндым.

Мен месихчилерни анамдан зияде севмейим. Акъикъатта, мен анамны эр бир мусульман я да месихчиден зияде севем. Башкъа тарафтан, менде анамдан ве омрюмден зияде мен севген бирев — меним Иса Месих Раббим бар! Эгер мен Оны озюмден зияде севмеген олсам, такъдирлеримиз бир олмагъа акъ къазанмаз эдим.

Мени ислямгъа къайтармакъ ичюн, анам къолундан кельгенини эписини япты. Манъа этне япмакъ ичюн, анам ырымджыгъа барды. Мусульманлар, рух Къурангъа инана, деп тюшюнелер. Манъа тесир этмек ичюн, ырымджы бир шей япып оламады. Мен эписи рухлар ве шейтанлар къоркъкъангъа, Къудретли Иса Месих Аллагъа дува эттим. Ырымджы анама: «Огълунъ ич бир вакъыт къайтмайджакъ ёлнен кете!»

Алла меним омрюмде чокъ аляметлер косьтерди ве чокъ муджизелер япты. Оларны хатырлагъанда, олар мени юреклендирген ве ярдым эткенлерни дуям. Олар — мени башындан алып баргъан ве 16 йыл эвельси шу ерге мени алып кетирген Алланынъ баба севгисининъ ёлунда муим вакъиалардыр.

Ибраим

Мысыр халкы, Алланың разылыгында ол!

Меним адым Музафар. Мен 1969 сене догъулдым ве дюльбер тынч шеэрде яшагъан орта аллы къорантада биринджи бала эдим. Мен месуль бала олып, башкъа балалардан фаркълы эдим. Мен оларнен аз ойнадым ве, башкъа балалар киби, тышарыда салланып юрмедим.

Бабам башкъа шеэрде чалышты, ве мен ортанджы Асан ве кичик Энвер къардашларымны бакъмакъ меджбур эдим. Афтанынъ эсас къысмыны баба вазифесини беджермек керек эдим. Мен ве къорантам чокъ вакъыт раат яшадыкъ. Акъчамыз етерли дереджеде эди. Мен шахсий мектепке къатнадым. Мусульманлар киби, биз ораза туттыкъ, дува эттик, фанатизмсиз ве фундаментализмсиз кереги къадар диний адетлеримизни туттыкъ.

Бир кунъ меним чокъ суаллерим пейда олды, ве олар омрюмни толусынен денъиштирдилер. Адеттеки омрюм денъишмелер ве сюрприз толу омюрге чевирильди. Бу, мен мектепнинъ юкъары сыныфларында окъумагъа башлагъан кунъде олды. Менимдже, бу вакъыт эр бир адам ичюн пек муимдир, чюнки бу вакъыт эр бир адам озюни шахыс киби къыдырмагъа башлай, эвель керекли шей киби къабул эткенини тенкъидий козьден кечире.

Бизге эпимизге бизим динимиз, тилимиз, миллетимиз, джынсымыз асабалыкъ олды. Шахыснынъ пейда олувында не къадар муим олсалар да, ич биримиз бу шейлерден ич бирини сайлап алмады. Биз озюмиз оларны Алла ве башкъаларнынъ ярдымынен енъмек тырышамыз. Мисаль оларакъ, бизни, мусульманларны, еудий ве месихчилерге нефретленмек огретелер, ве мусульманлар ер юзюндеки яшагъан энъ

яхшы адамлар олгъанына инанмакъ. Башкъалары (еудий, месихчилер ве дигерлери) акълы олып чыкъкъанларыны ич бир кимсе козь огюне кетирип оламай. Башкъалары да акълы олмакъ мумкюн гъаеси ич бир вакъыт ёкъ эди биле.

Пек аз адамлар бизге асабалыкъ къалгъан шейлерни тешкермек я да асабалыгъымыз не къадар догъру олгъаныны шубеге огъратмакъ акъкъында тюшюнелер. Эгер биз башкъаларгъа (еудийлерге ве месихчилерге) оларнынъ асабалыкъларыны тешкермек ве тюзетмек риджа этсек, демек, олар акълы олмагъанларына бутюнлей эминмиз, биз исе оларны кёр деп саямыз, чюнки олар асабалыкъларыны тюшюнмейип къабул этелер. Башкъаларгъа риджа эткенимизни озюмиз де япсакъ, яхшы олур эди (акъылгъа яткъан бир шейдир, адамлар сангъа насыл бакъкъанларыны истесенъ, сен де оларгъа тамам ойле бакъасынъ). Акъикъатны тапмагъа тырышмакъ ичюн, асабалыгъымызнынъ тешкерюви бизге джаилликни ве кибирликни денъиштирмек ичюн, эйилигини яхшылаштырмакъ ве даа майышкъакъ олмагъа имкяныны берир эди. Акъикъый Алла, эльбетте, акъикъатны, ярыкъны, эйиликни ве даа яхшы омюрни севген адамларны сева.

Янъы мектепте мен чокъусы талебелернен таныш олдым, чокъ сюрпризлер эди, озюм ичюн чокъ акъикъатларны ачтым.

Бизим несилимизни бутюн мектеп тарихынынъ девамында хатырлайджакълар, деп тюшюнем. Мен Алланынъ олгъанына инанмагъан атеист талебелернен, мераметсиз ислям фундаменталист группаларынынъ азалары олгъан талебелернен ве озъ генчлигинен кейфленген, къызлардан гъайры бир шейнен меракъланмагъан башкъа талебелернен де таныштым. Бу бам-башкъа адамлар эди. Мен адеттеки, меракъсыз яшайыштан кейфиети зенгин яшайышкъа балабан адым эттим.

Мен чокъусы талебелернен достлаштым ве мангъа къыскъа муддет ичинде якъын дост олгъан адамнен таныштым. Достлугъымызнынъ 16 йылындан сонъ анълайым, бойле достлугъы олмагъан адам омрюнинъ сонъунадже бир озю къала. Бу адам самимий озъара мунасебетлер, достане мунасебетлер, намускъарлыкъ ве садыкълыкъ акъкъында ич бир шей бильмез. Бойле адам ич бир вакъыт башкъаларны бильмез, чюнки о, ич бир вакъыт озюни бильмеди. Багъышлангъыз мени, амма достлукъкъа мунасебетим пек мутаасиптир.

Янъы достум, Базиль, инсаниет акъкъында ве Адем бабамыздан ве Ава анамыздан асыл олгъан онынъ екяне менбасы акъкъында

фикирлеримнен разы эди. Эм де о, кърдашлыкъ ве достлукъ бутюн инсан озъара мунасебетлеринен идаре этмек керек дуйгъулар олгъанына эмин эди. Бу — иман, тиль, терининъ тюсю, джыныс, ичтимай сыныфнынъ хаял ве акъикъий маниаларындан устюн чыкъкъан дуйгъулардыр. Адет узъре о, эгер эписи адамлар бизде эпимизде асыл олувымыз бир олгъаныны тюшюнген олсалар эди, дюнья дженксиз, ачлыкъсыз ве курешсиз даа яхшы олур эди, деп айтты. Дюнья балабан къорантагъа аит олгъан ве тынчлыкъ, адалет, мусавийлик ве азатлыкъ укум сюрген кучюк эв олур эди.

Бу эсаслар бизни дуйгъу озъара мунасебетлеримизде биле эр шейден зияде меракъландырдылар. Бизде рухунынъ къадирина еткен ве беден истеклерине къулакъ асмагъан платоник севги эди. Биз бала юрегинен, исмет ве меракънен осьмюр-идеалистлер эдик. Биз гедже-куньдюз утопия (асла олмайджакъ шей) акъкъында арзу эттик.

Биз чокъ геджелер окъуп ве окъугъанларымыз акъкъында фикирлешип кечиргенимизни хатырлайым. Къорантамыз яшагъан квартирадан гъайры бизде даа башкъа квартирамыз бар эди. Бу квартира мен ве Базиль ичюн гизли ер олды, ве биз анда чокъ вакъыт кечирдик. Анда биз яздыкъ, севимли тюркюлеримизни динъледик, рухсет этильген ве ясакъ этильген тюрлю китаплар окъудыкъ. Менимдже, бизим дикъкъатымызны хусусан ясакъ этильген китаплар джелъп эттилер. Бизни сигаретлер ве афиён джелъп этмедилер, амма Салах Джанининъ «Рабби, эгер дженнетте диварлар олса, мени анда алма!» ясакъ этильген китаплар джелъп этти.

Базиль чокъ суаллернен меракъланды. О деди ки, иудаизм ве месихчилик бозулувы акъкъында ислямнынъ тасдыкълавы эписи динлерни ве ислямны да харап эте. Мен ондан: «Насыл этип? Ислям де — екяне “къорчалангъан диндир”», — сорап, Къурандан белли аетни кетирдим:

«Бу эслетмени Биз эндирдик, онынъ къоруджысы да, шубесиз, Бизмиз»

(Суре 15.9)

О манъа: «Биз бу сёзлерге инанамыз, чюнки биз мусульманлармыз. Ич биримиз бозулунен багълы вакъиаларгъа объектив бакъмакъ истемей. Мисаль оларакъ, «Тевратны (Эски Васиет), Зебурны ве Инджильни (Янъы Васиет) Алла эндирдими?» — деди. Мен «эбет»

дегенде, Базиль: «Я Алланынъ Сёзюни бир кимсе бутюнлей я да кыысмен денъиштирип олур эди?»

Бир кимсе Алланынъ Сёзюни денъиштирмегенини тасдыкълап, аетлерни окъудым. Не адам, не де мелек буны япып оламаз эди, чюнки Алла къудретлидир. О, ойле къудретли ки, Озь китапларыны къорчалап ола.

Сонъ Базиль деди: «Алла кудретли олгъанына ве Онынъ Сёзюни ич бир кимсе денъиштирип оламагъанына инанасынъ. Насыл этип айса О, бу бозулуп тек бир Онынъ китабынен дегиль де, Къурандан гъайры башкъа китапларынен де олгъанына ёл бере? Насыл этип адамлар Тевратны бозмакъ ичюн О, оны Мусагъа эндиirmeге ёл берип олды? Насыл этип О, Давут Зебурны денъиштирсин деп, онъа эндирип олды? Ве, ниает, насыл этип Алла, Инджиль денъиштирильмек ичюн, оны Исагъа эндиirmeге ёл берип олды?»

Тахминен 600 йылнынъ девамында инсанларнынъ несиллери алданып ве Мукъаддес Язувны бозып яшагъан ве ольген сонъ, аман-аман алты асырдан сонъ Алла ич бир кимсе бозып оламагъан Китапны бергени олуджы шейми?

Алла бирден Озь Сёзюни терс анълавларындан къорчалагъан, Къудретли олды. Ве бу эписи чокъ асырлар девамында Онынъ Китаплары бозулуп ве Онынъ хызметчилери — Алла севген миллетнинъ, Израильнинъ балалары ве Китапны цитата эткен, адамларгъа яхшылыкъны косътерген ве яманны япмагъа ясакъ эткен руханийлер догъру олмагъан ёлнен кеткенлеринден сонъ! Олар эписи ёлдан урулып олур эдими? Озь Китапны денъишме ве терс анълавларындан къорчалап оламагъан Алла Онъа ибадет эткенлерни къорчалап оладжагъыны козь огюне кетирмек мумкюнми?»

Бу акъта мен чокъ тюшондим ве джевап тапып оламадым. Къараргъа кельмек я да джевап тапмакъта ве Алланы Озю къойгъан алдан къуртармакъта иш дегиль олгъаныны бильдим.

Базильнинъ суаллери самимий ве акъылгъа яткъан олгъанларыны бильдим. О, аятий кейф чатувыны дегиль де, Алланы самимийликнен къыдыргъаныны бильдим. О, эсасен менден, не ичюн биз, мусульманлар, Къуран токъунылмаз къалгъан, деп илян эткенимизни сорады, санки Къуран Алланынъ екяне Китабы олгъан эди. Ёкъса, Алла бир китапларгъа урьмет эте ве ильтифатлы бакъамы? Ве базы пейгъамберлерни башкъаларындан юксельтеми?

Ёкъса, ялан динини тутып ольген, амма озылерини акълы сайгъан бу инсан несли акъкъында Алла къасевет этмейми? Бу китаплар акъикъатен де терс олгъан олсалар, насыл этип Алла адамларгъа анда язылгъанына озылерини багъышламакъ ве джан-юректен инанмакъ ёл берди? Акъикъый Алла Озь Китапларына ве Озь Пейгъамберлерине чешит тюрюлю бакъар эди, деп, тюшюнмейим. О, арапларны арап олмагъанларындан айырмаз эди. Онынъ ичюн бу суаллерни тек еудийлерге ве месихчилерге дегиль де, къудретли Аллагъа да бермек керек.

Базиль эр бир сёзюнде самимий олгъаныны дуйдым. Чокъ геджелерни учь Китапны — еудийлернинъ Тевратыны, месихчилернинъ Мукъаддес Китабыны ве Къуранны — араларында олгъан фаркъны ве бенъзевни тапмагъа тырышып, окъуп кечиргенимизни акълымда тутам. Биз акълий ве дуйгъу тарафындан болдурсакъ да, вакътыны пек яхшы кечирдик. Теткъикъатларда объектив ве тарафсыз олмагъа бир вакъыт енгиль дегиль эди. Алланы киби, акъикъат къыдырыджысыны да мемнюн эткен теткъикъатларны, акъикъый теткъикъатларны кечирмейип, бир-де-бир динни догъру я да янълыш олгъаныны илян этмектен енгиль шей ёкътыр.

Базиль бир кере сорады: «Биринджи не эди — акъикъый акъча я да сахте акъча?» Мен, биринджи акъикъый, онынъ артындан сахте сою пейда олгъаныны айттым. «Бу акъылгъа ята, амма насыл этип айса Алла Онынъ биринджи учь Китабы терс олунгъанына ве тек дёртюнджи Китабы (Къуран) О оны яраткъан киби къалгъанына ёл берип олды? Бозулувны насыл костергичке эсасланып тешкеремиз: эртедже я да сонъки китапларгъа коре?» Сонъ Базиль: «Багъышла мени, достум, амма Озюнинъ башкъа китапларыны терс олунгъанларына ёл берген Шахыс бизден Озь дёртюнджи китабына инанмакъны насыл этип истеп олды?» — деди.

Бу суаллерге ич бир мусульман не кечмиште, не де келеджекте замет этип, джевап тапмагъа истемеди. Бозулув акъкъында меселе ачыкъ кунь киби анълайышлы, ве тек джайль адам онъа къулакъ асмаз.

Базиль менден зияде дин ве о бир дюньянен меракъланды. Бир кунь акъшам биз отурып лаф эте эдик, ве апансыздан мен ве Базиль эшиткен тюшюндже акъкъында берабер айттыкъ («телепатияда» олгъаны киби). Эсас фикир бойле эди: нокътаи назарларымыз, арзуларымыз, тюшюнджелеримиз, субетлеримиз ве эйи хатырлавларымыз акъкъында китап язмакъ.

Бу 1986 сененинъ хатыралыкъ ақышамында доғуылған хусусий бир арзумыз эди. Китапнынъ серлевасы «Биз инанмаймыз!» олмакъ керек эди. Эсас фикир биз неге инанмағанымызны ве не ичюн аңлатмакъ эди. Бу китапнынъ киришинден бир джумлени ақлымда тутам: «Биз урф-адетлеримизнинъ, умумий дуйғуларнынъ ве бизге аңлашылмаған ислернинъ эсирлеримиз...»

Бир кунъ Базиль меннен корюшювге кельди. Онынъ козьлеринде эвель корьмеген шейни корьдим. О, сыры олған ве оны артыкъ сакълап оламаған адам киби корюнди. Тили бу ақъта айтаджакътан эвель биле онынъ козьлери бу сырны бильдиргенлерини дуйдым. О, анда-мында юрип башлады, санки сес чыкъарып тюшюнди ве лаф эткени мытлакъ меннен дегиль эди. Бу аджайип бир лаф эди!

«Мен чокъ вакъыт аятий ве Мукъаддес Китапларны окъугъанымны ве огренгенимни билесинъ. Мен эр вакъыт адалетли олмагъа тырыштым. Алладан гъайры башкъа бир шей кыдырмайым. Бир динини башкъа динлернинъ устюнден юксельтмек ниетленмейим.

Девамлы, яхшы этильген теткыкъатлардан ве хавфсызлыкъ кыдырувымда ве, озъ быралкъы огълуны къабул этсин деп, Аллагъа мураджаатымда кечирген юкъусыз геджелерден сонъ, кыдырувнынъ ёллары гульнен тешельмегенини айтмакъ меджбурым. Аксине, чокъ кере мен джеваплары олмаған суаллер чокълугъында баткъанымны дуйдым. Сувда богъулған адам бир шейге япышкъан киби, мен кимерде адалеттен четленип, тек эр анги динни къабул этмек истедим, амма Къудретли Алланынъ кучю этрафымны сарып алгъаныны инкяр этип оламадым. Ве мен пек кедерленип йыкългъанда, гонълюме янъы кучъ берген, мени юреклендирген ве манъа ёл косътерген янъы умют киргенини дуйдым.

Эр саба мен, ақыкъатны тапмағандже, мени кокнен, озюнен ве башкъа адамларнен — эм дост, эм душман олған башкъа адамларнен муаббетлештиреджек Алланы тапмағандже, макъсадымнынъ кыдырувларына озюмни багъышламагъа озюме кене сёз бердим. Мен гонълюмни денъиштирип олған, атта янъы гонъюль — Оны насыл этип макътамакъ керек, насыл этип мераметли, къайгъырған, шенъ олмакъ, насыл этип дюньяны яхшылыкъкъа чевирмеге бильген гонъюльни яратып олған Алланы кыдырдым!

Достум, инанырсынъмы? Мен бу аджайип Юдже Алланы таптым! О, меним Къуртарыджым, Аллам, кучюм, таджым, Раббим, ишим ве курешим — бу Иса Месихтир!»

Мен Базильни ве онынъ прогрессив ишанчыны пек яхшы бильдим, лякин о, ислямдан четленгенини ве динден вазгечкенини билип, айретлендим. Меним якъын достум, мен севген достум ислямдан вазгечип, кяфир олды. Мен онен лаф этип оламадым. Мен насыл айретленгенимни анълап, мен достлугъымыз ве озъ шахсий кыдырувларымны янъыдан тюшюнип бакъмакъ ичюн, о мени бир озюмни къалдырды.

Мен раатсызландым ве манъа мирас олгъан динимде шубеленгенимни дуйдым. Тамырларым ерден чыкъарылгъаныны дуйдым. Гонъюмде мен тюшюндим ки, динимни огренмегеним ве кереги киби оны тутмагъаным ичюн шубелер мени чилътелейлер. Эгер мен ислямны огренген ве онынъ бутюн талапларыны ве меджбурий олмагъан шартларыны беджерген олса эдим, эписи суаллериме джевап тапып олур эдим, деп тюшюндим. Ве тек о вакъыт шубелерим ёкъ олып, меним ве бабамнынъ динине, ислямгъа терен иманнен денъишир эдилер. Кечче исе мен догъру ёлдан урулгъан ве кяфир олгъан достумны, Базиль достумны догъру ёлгъа къойып олур эдим.

Базильге барып, тюшюнгенимни айттым. Онынъ джевабыны эшиткенде, шашып къалдым. О, мени ве мен айткъанларымны инкяр этмеді. О, кедерленмеді биле. Меним дуйгъуларым акъкъында эшитмеге бахтлы эди, санки мен ислямны огренгенимни ве онынъ издеши, акъыкый мусульман олгъанымны истеди.

«Акъыкъат адамгъа аит дегильдир, адам исе акъыкъаткъа аиттир. Алла ич бир вакъыт Оны самимий кыдыргъан адамгъа ёлдан урулмагъа бермез эди. Онынъ ичюн мен озюм ве сенинъ акъкъынъда да раатсызланмайым. Ислям ёлунен кетмеге девам эт, планынъны беджер ве Алла санъа мувафакыйет къазанмакъ ярдым этсин. Лякин акълыньда тут, Музафар, акъыкъатны тапмакъ ичюн яхшы ниетлер етерли дегильдир. Яхшы ниетлер, адалетли ве намуслы кыдырувлар, ишкирлик ве къатийлик исе санъа макъсадынъа иришмек ярдым этерлер. Алла санъа ёлны, акъыкъатны косътерир ве даа яхшы омюрге кетирир», — сёзлерни айткъанда, Базиль, аслында, мени рагъбетлендирди.

Демек, мен озюмни ислямнынъ терен ве джиддий огренювине багъышладым. «Баба-деделер группасы» ислям группасына кирдим. Биз берабер джамиде эписи намазларны къылдыкъ, назариелерни огрендик ве генчлерни озъ омюрлерини ислямгъа багъышламагъа чагъырдыкъ. Кимерде мен ве аркъадашларым бир къач кунге, кимерде

афтаға башқа шеэрлернинъ джамилеринде Аллаға ибадет этмек ичюн кеттик. Шеэрден тышқа кеткенде, палаткада яшадыкъ, Къуранны окъудыкъ, земаневий диний ве сиясий меселелер акъкъында фикирлештик. Бу эписи университет алимлери ве юксек бильгили мутехассыслар (экимлер, муэндислер, укъукъчылар, оджалар) реберлигинде япылды. Омрюмнинъ чокъ сааларында буюк денъишмелерине ве янъы ишлериме бакъмадан, мен аля даа телевизорны бакъмадым, тюркюлерни динълемедим ве раатлыкъ тедебирлеринде иштирак этмедим.

Озь анама ве къадын-къыз тувгъанларыма паранджа киймеге эмир этмек адетим бар эди, озь достларыма намазларны бельгиленген вакъытта къылмакъны рагъбетлендирдим. Базильнен достлугъымдан гъайры, эписи озъара мунасебетлерим денъишти. Биз, эки башқа-башқа къутуп киби, эдик, хусусан динимизде. Дин нокътай назарындан о, къфир ве динден вазгечкен адам эди, амма о насыл адам олгъаны нокътай назарындан, меним екяне достум эди, ве мен оны ташлап оламадым.

Эбет, о къфир эди, чюнки месихчиликке дёнди, амма о, онынъ этрафындаки адамларға намуслы, самимий, садыкъ ве севген адам киби бакъты. Базиль ислямға къайтсын деп, Аллаға дува окъудым. «Баба-деделер группасы»ндан аркъадашлар, онен ишим олмасын деп, эр вакъыт риджа эттилер, чюнки о, къфир олды. О вакъыт шеэрде энди о, месихчи олгъаныны бильдилер. О, къувалавға огъратылды. Бунға бакъмадан, Базиль эр вакъыт достане ве къатий иманлы эди. Оны къувалагъанларны о, севди ве багъышлады биле. Бу мени айретте къалдырып шашырды. Чокъ суаллер мени раатсызлады. Къфир олып, ойле юваш ве севген насыл этип олмакъ мумкюн? Не ичюн о, яманлыкъкъа яманлыкънен джевапланмады? О инангъан Месихнинъ ёлунен кеткенини айтты. О, озь душманларыны севди ве онъа ярамайлыкъ якъанларны багъышлады. Бойле севги огюнде ислям фундаментализмнинъ эписи йылларым, онъа ве севгисине мени къаршы къойгъан эписи шейлер кечип кетти.

Бу севги мени енъди ве диним — акъикъий дин олгъаныны, Алла — дюнья Алласы олгъаныны, мусульманлар — дюньядаки эписи адамлардан энъ яхшы олгъанларыны, Мухаммед пейгъамберимиз — Алла ресули ве пейгъамберлерден энъ муим олгъаныны акъкъында эписи айткъанларымны енъди. Толу севги дерьясынынъ огюнде эписи айткъанларым зайыф эди. Бу, кунълеринден биринде мен денъиширим

ве Базиль ве Алласындан къуветли олурым, деп ниетленип, дуваларыма къайтмагъа мени меджбур этти. Ве сонъ мен онен корюширим ве гъалип чыкъарым.

Джиддий кыдырувларымнынъ ве ислям къанунларынынъ къатты кутъмесининъ тап эки йылындан сонъ, мени айретлендирген ве эвеллери олмагъан киби пек шубеленмеге меджбур эткен шейлерни корип башладым. Эписи ислям васиетлери ислям ильхамынынъ рухий нетиджелери олмагъаныны мейдангъа чыкъардым. Олар эписи Мухаммедден ве Къурандан эвель Аравияда бар эдилер. Ислям шериаты ве оларны бозув ичюн джезалар ислямдан эвель олгъанларыны да мейдангъа чыкъардым. Ислямнынъ чокъусы огретювлери, ороспу апайларны ташнен урув, хырсызнынъ къолуны балтанен кесип алув киби адетлер Тевраттан алынган эдилер.

Акъикъий месихчилик ислям косътерген месихчиликтен пек фаркъ эткенини де бильдим. Месихчилер учъ Аллагъа инангъанлары ве Алла Меръемге эвленип, Алланынъ огълу Иса догъулгъаныны айтып, ислям месихчиликке къаршы чыкъа. Месихчилер акъикъий Алладан гъайры, Иса ве Меръемге де, аллаларгъа киби, табынгъанларыны тасдыкълады. Бу эписи бутюнлей ялан олгъаныны анъладым. Бу эписи Аравияда Мухаммедден эвель ве онынъ заманында олгъан хурафатлардан алынгъандыр.

Акъикъий месихчилер екаяне Аллагъа ислямдан алты асыр эвель даа инандылар ве озълеринен адамлар тек пек буюк сайгъы-уръметнен бакъкъан юксек эсасларны ве огретювлерни кетирдилер. Окъувнынъ, «Баба-деделер группасы»нынъ огюнде вазифелернинъ, кыдырувларнынъ ве даваларнынъ дёрт йылындан сонъ, геджелернен юкъламайып, козьяш тёкип Аллагъа манъа догъру ёлны косътермеге ялваргъанымда, озъ омрюмдеки шейлерни гъайрыдан бакъып чыкъмакъ къараргъа кельдим. Башкъа тарафтан даа бир меселе чыкъты: озъ группамнен эр кунъ джамилерге намаз кыйлмакъ ве окъумакъ ичюн къатнамагъа келиштим. Насыл этип анда бирден къатнамакъны токътатайым? Сакъалымны тыраш этип, мусульман урбасыны (галабияны) киймектен насыл этип вазгечейим? Ве башкъа чокъ суаллер...

Месихчи олгъан Базильнен дост олгъанымны билип, не тюшюнир экенлер? Мен де о киби, месихчи олгъанымны айтарлар.

Бу себептен менде чокъ огъурсызлыкълар оладжакъ, мени къувалайджакълар. Къоркъувларымны енъип, икмет, мантыкъ ве

акъыкъаткъа догъру бакъмадан гъайры башкъа чарем ёкъ эди. Гъайретли къыдырувларымнынъ дёрт йылындан сонъ, не олса олсун, нетиджелерни къабул этмектен гъайры башкъа чарем ёкъ эди.

Ве анда бармакъны токътатып, Аллагъа манъа догъру ёлны косътермекни риджа эттим. О вакъыт мен ислямда даа зияде шубелендим ве месихчиликке даа зияде инандым. Дёрт йыл девамында достум Базиль бар кучюнен мен месихчиликни огренгенде, манъа расткельген къыйынлыкъларны ве меселелерни анълатмагъа тырышты. О, эр кунъ Месих акъкъында болдурмадан ве эминликнен икяе этти. Мен Месихни Алла ве Къуртарыджы киби къабул этмеге энди якъын эдим, амма ичимдеки бир шей бу динни даа къабул этмеди. Месихке иман мени даа толдурмады. Бунынъ себебини бильмегенимни Базильге айттым.

О: «Мен де бильмейим, амма Алла эр шейни бильгенине ве санъа джевап берип олгъан ве акъыкъаткъа олгъан ынтылувынны мемнюн этмек тек бир О олгъанына манъа инанасынъмы?» — деди.

«Эбет», — джевапландым мен.

«Мен де. Кель дува этейик ве Аллагъа, О, санъа акъыкъатны ачсын деп, риджа этейик. Биз инангъан Алла — акъыкъый ве якъындыр. О, дуваларымызны эшите ве бизнен лаф эте. О, тири ве бизнен арекет этип ола. О — хаял дегильдир».

Базильнен разы олып, дува этмеге башладым, Аллагъа манъа ачылмагъа, манъа акъыкъый ёлны косътермек ве акъыкъатны бильмек ынтылувымны мемнюн этмек риджа эттим. Бир кунъ, 1988 сененинъ сувукъ март геджесинде, мен бутюн гедже козьаш тёкип, танъ вакътынадже дува эттим. Мен гонълюмни ачтым, агъры ве курешнинъ дёрт йылы акъкъында айтып бердим. Мен аля даа он бир йыл эвельси олгъан о геджени, санки тюневин олгъан киби, акълымда тутам. Эминсизлик ве алсызланувнынъ дёрт йылындан сонъ, бу гедже энъ азиз эди. Алла меннен ве манъа якъын олгъаныны бир дакъкъагъа биле дуймакъ ичюн, эр вакъыт Алланы мемнюн этмек тырыштым. Амма ислямгъа не къадар чокъ озюмни багъышласам, о къадар зияде ялынъызлыгъымны дуйдым, не къадар зияде таби олгъан олсам, о къадар чокъ раатсызландым, не къадар зияде диндар олгъан олсам, о къадар зияде къоркътым. Дёрт йыл эминсизликте, раатсызлыкъта эдим, мен дёрт йыл озюмни хавфсызлыкъта дуймадым. Биз озь-озюмизге коре ислям Алласы бизге якъын олгъаныны айткъаным темельсиз олып чыкъты.

Месихни озъ Аллам киби даа къабул этмесем биле, Онъа ве Онынъ огретювине якъынджа олдым. О, мени юреклендирди ве фукъарелик, ялынъызлыкъ ве адджылыкъ йыларыны компенсирледи. О, мени къуванчнен, раатлыкънен, мен анълатып оламагъан тынчыкънен толдурды, омрюмде ич бир вакъыт дуймагъан шейнен толдурды.

О саба эртесинде къорантама, достларыма мен тапкъан хазине акъкъында — мени севген, чюнки мен Оны севем, Иса Месихте тапкъан акъыкъый Алла акъкъында айтмакъ ичюн чапмагъа истедим.

Базильге чапып, бутюн икяемни айтып бердим. О, козьлеринден яш тѣкип, мени динъледи. О, баланы къабул эткен ана киби я да дѣрт йыл девамында быралкъы огълунынъ къайтувыны беклеген баба киби, Алланы мен ичюн шерефледи.

Музафарынъыз

Паранджа тјубјонде

Эр биримиз озь омрюнинъ вакъиаларыны, эрте балалыгъынынъ арзуларыны, табиятны шекиллendirген эписи шейлерни озь акълында тутат. Эбет, мен эр бир анъни акълымда тутам; мен озь догъулув анъни акълымда тутам биле. Бу анъ анам бу акъта манъа айтып бергенинен, акълымда къалды. Бу, 1971 сенеси, чаршембеде эди. Мен ана-бабамнынъ биринджи баласы эдим. Мен оларнынъ къуванчы — эвимизде биринджи бала эдим.

Дёрт къыздан мен буюги эдим. Эр бир орта къоранта киби, бизимки де орта аллы эди. Бабам бар кучюнен бизни теминлемек тырышты. Бизге, хусусан манъа, бабам ляйыкъ тасиль бермек арзу этти. Мен шахсий мектеплерде окъудым. Бабам огъул истей эди, чюнки тек къызлары бар эди. Дин меселесинде исе, бизни диний рухта тербиеледилер, ахлякъ къанунларыны ашладылар.

Меним бабам акъикъий мусульмандыр. Койде оськен бабам эписи диний мерасимлерни ве адетлерни къатты тутты. Анам акъкъында айтсакъ, о, бабам киби, ойле къатты консерватор дегиль эди. О, кимерде дува окъуды. Бу акъта анам бабамнен давалашкъанлары акълымда тура. Бабам олар экиси де бизге эписи диний меселелерде яхшы нумюне косътергенлерини истеди. Бабам энъ якъын джамидеки саба намазына бармакъ ичюн эрте турды. Кимерде мен мазиннинъ сесинден уяндым. Бабамнынъ эписи беш фарз намазларны япмакъ ве дува окъумакъ ичюн джамиге бармакъ кереклигине мен айретлендим. Буны япмакъ онъа ич бир шей кедер этмеди — не къыш сувугъы, не де хасталыкъ.

Бир кере мен ондан сорадым: «Не ичюн сувукъ авада эвде дува окъумайсынъ?» Сувукъ авада дува окъумакъ ичюн джамиге не къадар сыкъча къатнаса, о къадар Алла оны мукаяфатлар деп, джевапланды о. Бабам, консерватор, акъикъатен де ислямгъа садыкъ эди, шимди де садыкътыр.

Мен еди яшымда олгъанда, бабам мен бутюн Рамазан айы ораза туткъанымны истеди. Сонъ о, манъа пейгъамбернинъ адетлеринден олгъан сёзлерини айтты: «Оларны еди яшынадже огретинъиз ве он яшынадже котекленъиз».

Оразанынъ узун кунълеринде озюмни ач дуйдым, хусусан о яшында, амма оразамны догъру ве сабырлыкънен туттым. Мен бутюн ай ораза тутып олдым. Бабам пек бахтлы эди ве къорантамызынъ эписи азаларына бу хаберни айтты. О, бунен пек гъурурланды.

Мен пек бахтлы эдим. Алла ваде эткен киби, мени мукаяфатлайджагъыны билип, буны япып олгъаныма къувандым. Он эки яшымадже мунтазам суретте намаз къылмадым, ве бабам эр вакъыт бизге намаз къылмакъ керек олгъаныны айтты. Эвде яшагъан вакътымызда, окъувда ве намаз къылмакъта эр вакъыт тертипли олмагъанымыз ичюн бизни сёгдилер.

Бабамнынъ бизни джезаламагъа бир адети бар эди: эгер биз бир-де-бир себептен намаз къылмасакъ, о, пейгъамбернинъ адети эмир эткени киби, бизнен бир софра башына ашамагъа отурмады. Мен буны бегенмедим. Қъорантада дава догъургъан эсасларны Пейгъамбер насыл этип огретип ола, деп тюшюндим.

Месихчилер кяфир, чокъ аллаларгъа инангъан ве достлугъымызгъа я да достане мунасебетлеримизге ляйыкъ олмагъанларыны огреттилер. Бу къаиденинъ бир истиснасы бар эди. Бабамнынъ достларындан бириси Февзи олгъан месихчи эди. Бабам оны озъ балалыгъындан биле эди, ве олар якъын дост эдилер. О, апайы ве огълу бизге байрамлыкъ мусафирликке кельдилер. Лякин олар кеткенинен, бабам: «О, Февзи, месихчи олгъанынъа пек языкъ. Сен мусульман олгъанынъны пек истер эдим», — дегенде, мен эр вакъыт айретлендим.

Он учъ яшымда олгъанда, мен азырланув мектебине къатнадым. Окъувнынъ биринджи кунюнде эписи талебелер энъ яхшы ерлерни алмагъа тырышып, сыныфкъа чапа эдилер. Меним яныма манъа таныш олмагъан къыз отурды. Онынъ ады Марсела эди. Бу мен ичюн янъы адисе эди. Бир йыл девамында меннен бир рале башында отургъан кяфир месихчинен иш тутмакъ меджбур олдым. Тезден оны

яхшыджа билип, онен мефтюн олдым. Онынъ бети парылдаған исметни аля даа бугунъ хатырлайым. Шимди биле онынъ назиклигини ақлымда тутам, яни чокъ йыл эвель дегиль де, тюневин олған киби.

Бир кунъ о, менден уйлелик насыл бутерброд кетиргенимни сорады. Мен пенирнен бутерброд кетиргенимни айттым. Марсела онынъ бутерброды исленген домуз этинен олғаныны деп, меннен денъишмеге теклиф этти. Онынъ теклифинден кейфим бозулды ве: «Мусульманлар домуз этини ашамайлар, буны ислям ясақъ эте», — деп аңлаттым. О, менден не ичюн, деп сорады. Мен, Алла бизни бу эттен къорчалай, чюнки домуз этини ашамақъ — сағлыккъа зарар кетирмектир, деп айттым. О, манъа бакъты, сонъ козьлерини четке чекип, сусты. Меним джевабым манътыкъий ве догърумы, деп тюшондим, не ичюндир эписи месихчилер йыл-йылдан домуз этини ашап, сағлыкъларына зарар кетирмейлер. Джевабым ёкъ эди ве оны тапмагъа тырышмадым. Тезден мен буны унуттым.

Окъуымнынъ биринджи йылы битти ве бизим адий, яхшы достлугъымыз къавийлешти. Бир кунъ Марсела чантасында бир шей къыдырғанда, эписи китапларыны ралеге алып чықарды. Мен онынъ Мукъаддес Китабыны алдым. Эвель олмагъаны киби, манъа пек меракълы эди. Кунъ-кунъден мерагъым осьти. Мен ондан онынъ Мукъаддес Китабыны алып бакъмақъ мумкюнми, деп сорадым. Китапны саифелегенде: «Назаретли Иса юрип, яхшылыкъ япты», — сёзлерини окъудым. Ондан Иса ким олғаныны сорадым. Адаммы О? О вакъыт Онынъ адыны биринджи эшиттим.

Марсела О — Месих олғаныны айтты. Китапны япып, онъа къайтардым. Бу сёзлер ақлымда къалды, ве мен оларны аңламагъа пек истедим. Адам «юрип, яхшылыкъ япты» — насыл яхшы адам, о, озюни яхшылыкъ япмақъ ичюн багъышлады! Бу адам ақъта чокъча бильмек ичюн, Мукъаддес Китапны алмагъа буюк истекнен эвге кеттим. Бабамны манъа Мукъаддес Китапны сатын алмагъа риджа эттим, ве бу манъа неге керек олғаныны айттым. Сонъ олған шей ақылгъа ятмай! Бабам о къадар ачувланды ки: «Месихчилер — къафирлердир... Мукъаддес Китап бозукъ...» — деп, кене ве кене бу эки джумлени текрарлап, мени сияргъанымдже котекледди. Япкъаныма пешман этип, агъладым ве тевбе эттим. Амма тезден бу истек къайтты. Мен Марселагъа манъа Иса ақкъында айтмагъа риджа эттим. О, Иса эр кесни севгенини ве адамларгъа ярдым этмек ичюн муджизелер япкъаныны манъа айтып берди.

Бир кунь мен ислям дини дерсинде эдим. Оджамыз манълайында намаз бельгиси олгъан яш адам эди. Энди чокътан тюшюнген суалимни онъа бермеге истедим. Амма сорамакъмы-ёкъмы шубелене эдим, чюнки бойле суаль бермеге мумкюн олмагъаныны бильдим, амма озюмни тутуп оламадым.

Ниает джесаретимни топлап, сорадым: «Оджам, сорамакъ мумкюнми? Амма Алла мени багъашлармы-ёкъмы бильмек истейим». Ве о вакъыт тилим чезильди, ве мен суалимни къойдым: «Мухаммед мушкюль алларда олгъан эписи апайларгъа эвленмейип, оларгъа тек ярдым эткен олса, яхшы олмаз эдими? Эгер о, олар онъа акъайгъа чыкъмакъ керек шартны къоймайып, тек оларгъа ярдым эткен олса, яхшы олмаз эдими? Онынъ чокъ никяхы олмаса, бельки даа яхшы олур эди?»

Джевабы шамар ве «къяфирсинъ» сёзю эди. Мени мектепте ургъанлары биринджи эди. Озюмни акъаретленген дуйдым. Директоргъа барып, шикъет эттим ве олгъан шейни айттым. Сорамагъа акъкъым олгъанымны онъа айттым. Бу суаль мевзу боюнджа эди. Дин дерсининъ оджасы оларакъ, о, джевап бермек меджбур эди. Меракълы, не ичюн о, манъа «къяфирсинъ» деди. Директор пек диндар эди. О, биз паранджа киймегенимиз ичюн, эр вакъыт бизни опыкеледи. Амма о, пек икметли эди. Эгер Пейгъамбер апайларнен тек ярдым этмек ичюн мунасебетте булунгъан олса, о, оларгъа ошек, шубе, огъурсызлыкълар кетирир эди. Мен башымны салладым, амма акъикъатта о, мени къандырмады. Онынъ джевабы акъаретимни ёкъ этмеди. Бу файдасыз эди, онынъ ичюн мен кене тевбе этип, бу акъта башкъа тюшюнмемеге къарарына кельдим.

Бабамыз бизни даима дува окъумакъ зорлады, ве мен озюмни дува окъумагъа багъышламакъ къарарына кельдим. Тюшюнджелер ве тартышмалар файдасыз олгъанларыны анълап, бабам сёгюнмесин деп, кунъделик беш намазны боюн-борджум киби къылмакъ къарарына кельдим. Буны меджбур этюв астында япкъанымны дуйдым. Седждени биринджи кере япкъанда, Аллагъа намазымны битирмеге ярдым этсин деп, риджа эттим. Мен Алла акъкъында тюшюнмедим, ве меним дуваларым табиатымны денъиштирмедилер. Месихчилерге даа кин беслей эдим, чюнки бизни ойле тербиеледилер. Мен бильген месихчилерден Марсела екаяне эди. Эвимизнинъ янындаки кильсе янында биле кечмемеге тырыштым.

Эвде эписи, эвельки киби, даа эки йыл эди. Ана-бабам оларнынъ омрюни денъиштирген къараргъа кельмегендже, араларында олгъан

къавгъа ве давалар даа къатты олдылар. Олар айткъанлары киби, бу къарар къанун тарафындан энъ аз тевсие этильген — олар айырылышмакъ къарарына кельдилер.

Къорантамда янъы вазифени беджерип башладым. Бабамнынъ ерине къоранта башы олып, къыз къардашларымнынъ тюшюнгенимде, он алты яшымда эдим. Мына насыл шейге къулакъ асмакъ керек эдим: мектепте яхшы окъумакъ, озь къыз къардашларыма яхшы ана олмакъ ве бабамнынъ вазифелерини озь бойнума алмакъ.

Ич бир шей акъкъында озюме тюшюнмеге ёл бермедим, азырланув мектебини аля бааларынен битирдим. Меним чокътан олгъан арзум — университетни битирмек, амма акъча етишмемезлик себебинден бабам манъа орта мектебине бармагъа рухсет бермеди, къоранта акъкъында тюшюнмек керек эди. Эписи манъа къаршы олгъанларыны дуйдым. Бу, наразылыкъ дуйгъусы эди. Амма бу мушкюль алдан чыкмакънынъ чареси ёкъ эди. Ыыл-йылдан гъам ве къасевет артты. Чаре ёкъ эди!

Бу сефер теселли Аллада таптым. Аллагъа мураджаат этмектен гъайры башкъа чарем ёкъ эди. Меним алым зайыф эди, ве мен Аллагъа пек мухтадж эдим. Мен дува эттим, ораза туттым ве Алланынъ бутюн эмирлерини беджердим. Мен паранджа кийип башладым. Эр бир намаздан сонъ, Аллагъа мураджаат этип, Онен лаф эттим, амма дуваларым ве риджаларым тавангъа урулып, джевапсыз, ярдымсыз, умютсиз къайткъанларыны дуйдым. «Шаркъ гъарптан насыл узакъ олса», Алла да менден о къадар узакъ олгъаныны эр вакъыт дуйдым.

Окъувымны битирген сонъ, эки йылдан зияде эвде отурдым. Бойле яшайышымдан пек безип, мен иш къыдырып башладым. Укъукъый идареде кятип вазифесинде чалышмакъ ичюн бош ер олгъаныны бильдим.

Бу укъукъый идаренинъ саиби месихчи эди. Бабам буны бегенмез, деп, эмин эдим, амма онъа айтмагъа меджбур эдим. О, манъа анда барып чалышмагъа къатиен ясакъ этти, амма мен дегенимден къалмадым, ве о, ниает, разы олды. Месихчилик динине мерагъым артты, чюнки мен саиби месихчи олгъан идареде чалыштым.

Мен башлыгъымнынъ артында асылгъан Алла анасынынъ иконасы акъкъында сорагъанымдан башладым. Олар оны къайдан алдылар? Эгер Исаны адий бир къадын догъгъан олса, догъулувы муджизе олса биле, не ичюн олар, О — Алла олгъаныны айталар? Мен суалимни берип битиргенимнен, о, ачувланып, къатиен манъа: «Биз мында дин

акъкъында лаф этмейик. Мемлекетимизде шимди олгъаны етер», — айтты. О, 1991 сене олгъан террористлернинъ дешетли уджюмлерини козьде тутты.

Бу укъукъчынынъ къоркъувы ве озь дининде джаиль олгъаны дин меселелери акъкъында фикирлешмеге имкян бермедилер. Пек гузель дюльберликни гизлемек ичюн, джаиллик ве къоркъув етерли дереджеден зияде эдилер. Ве мен месихчилик акъкъында озюм чокъча бильмек къарарына кельдим, бу сефер идаремизнинъ китапханедеки месихчи китаплардан. Мен хачкъа керюв, Учълук, Алланынъ Огълу ве адамларгъа Онынъ севгиси акъкъында окъумагъа башладым. Хачта ве къуртулудва пейда олгъан севгининъ буюк икяеси мени мефтюн этти. О, акъылгъа анълайышлы ве гонъюльге яхшы тесир эткенини анъладым. Бойле китапларнен меракълангъаным себебинден сакъырмакъ башладым ве окъувымны токътаттым. Ислям алимлерине меним эписи суаллериме джевап берип, Месихке ынтылувымны токътатмагъа ярдым берсинлер деп, риджа этмек истедим.

Эвим янындаки джамиге барып, шейкъе озь балабан сакъынтыларым акъкъында айттым. О, манъа бильги къыдырув хасталыгъындан насыл этип четленмек меселени чезип, мен къатты тутмакъ меджбур ве учь къысымдан ибарет олгъан тевсие берди:

1. Бу дин акъкъында окъумакъны токътатмакъ ве иштен чыкъмакъ.
2. Тёвбе этип, учь кунь ораза тутып, дува окъумакъ.
3. Эр кунь мукъаддес Къуранны окъумагъа девам этмек.

Шеикъ эписи тевсие эткенлерини яптым, бир шейден гъайры — иштен чыкъмадым. Бадам манъа башкъа чалышмагъа рухсет бермез, деп къоркътым. Меним шубе ве раатсызлыгъымны арттыргъан шейлерни озюм ичюн ачмагъа башладым. Къуранны эр кунь окъумагъа башлагъанда, о, мени хасталыгъымдан тедавийлемеди. Къурангъа коре, апайларда басирет ве диний инам етишмей, онынъ ичюн акъайларнынъ мирасы, апайларнынъкилерине коре эки кере зиядедир!

Судда эки апайнынъ шааты бир акъайнынъ шаатына тенъ келе (апайларнынъ акъыллары азджа олгъаны козьде тутула). Бу себептен бизден, апайлардан, ич бир кимсе эким, алим, къады, фельсефеджи ве икметли адам биле олып оламай!

Джеэннемде янмакъ ичюн макеме этильген адамларнынъ чокъусы апай оладжакъ! Бундан гъайры, олардан чокъусы джеэннемде

якъарлыкъ оладжакълар. Тек козь огюне кетиринъиз, биз — апайлар, тек акъайлар кейф чатсынлар деп, яратылгъан эдик, ве ахыр сонъу джеэннемде якъарлыкъ я да Яннах къызлары (джеэннемде акъайларгъа кейф чатмакъ ичюн дюльбер апайлар) оладжакъмыз.

Ислям апайы эвини ташлап кетип оламай, тек учъ себепнинъ биринде: озъ акъайнынъ эвине кочъмек ичюн, Меккеге хадж япмакъ ичюн ве табутта. Дин ичюн тѣкюльген къан денъизлери ве ислямда куреш акъкъында айткъан Къураннынъ эписи сурелеринден бездим. Йигирми бир йыл девамында сиз инангъан шей ялан олып чыкъкъаныны козь огюне кетирип бакъынъыз. Бу мен ичюн пек агъыр вакъыт эди. Аллада теселли тапкъан бирев бирден Алласыз ве теселлисиз насыл этип яшап ола?

Окъусыз геджелер, агълав ве акъыкый Алла коктен энип, манъа джевапланыр, деп беклевнинъ бир айындан сонъ, мен тюшонмеге бездим. Мен кене Къуранны окъуп башладым, ве бу мени даа да зияде шашмалатты. Ве, акъыкътны тапмакъ ичюн, мен Мукъаддес Китапны окъумагъа къарарына кельдим.

Амма адамлар Мукъаддес Китапнынъ биринджи язылгъан нухасы энди ёкъ олгъаныны айттылар. Мен не япмакъ керек эдим? Башкъа чарем ёкъ эди, ве Мукъаддес Китапнынъ бозулгъан, денъиштирилген нухасыны окъумакъ ве сатырлар арасында акъыкътны тапмакъ къарарына кельдим. Мен Мукъаддес Китапны окъуп башладым ве энди чокътан эшиткен ве мени меракъландыргъан ады олгъан Исаны озюм ичюн ачтым. О, хасталарны тедавийлегенини, мабюслерни къуртаргъаныны, ороспу къадынларны багъышлагъаныны, Озь душманларыны севгенини ве разы олгъаныны коръдим. Омрюмде ич бир вакъыт дуймагъанымны биринджи кере дуйдым — баба севгисини ве ана къайгъырувыны, чюнки ана-бабам чокътан айырылыштылар ве мен буюк къыз бала эдим.

Иса шимди меним анам ве бабам олгъаныны дуям. Мени, бала киби, къучагъында тутып, къучакълагъаныны дуям. О, мен омузларымда ташыгъан агъыр юкюмни алып ташлады. Мен акъайларнынъ истегенини япмакъ ичюн мал дегиль де, керчектен де апай — севинильген, акъыкый, Алла истегинен яратылгъан апай олгъанымны омрюмде биринджи кере дуйдым. Олюм я да джеэннемден къуртарылгъан адам киби агъладым. О кунъ мен Исагъа: «Иса, Сен меним Аллам ве Къуртарыджысынъ. Сен меним анам ве бабамсынъ; Сен — омрюмде олгъан эр шейимсинъ».

О вакъыттан берли омрюмнинъ муджизелер, къувалавлар ве вакъиалар толу, янъы саифесини башладым, амма бу акъта кечче лаф этермиз.

Сизинъ Лейлянъыз

Мен сизге Месихнинъ ватанындан мектюп язам

*М*ен Месихнинъ ватанында, севимли Фелестин топрагында догъулдым. Биз — «гъарбий ялынынъ араплары» оламыз. Мен 50-нджи сенелернинъ сонъундаки оккупациянынъ къара кольгеси алтында догъулдым. Ватаным олмагъан мемлекетте яшадым, амма бизден озъ догъулув я да олюм вакътыны ким сайлап ола?

Къорантамызда еди огълан ве дёрт къыз бар. Секиз яшымда олгъанда, бабам кечинди. Гонълюм къасеветке толу эди, чюнки озъ ватанымда догъулмадым ве балалыкътан бабасыз къалдым. Кок манъа кин беслеген киби, корюнди. Балалыкъ — бу эр биримизде Алла сыфатыны шекиллendirген вакъыттыр, деп тюшюнем. Сиз, беллесем, меним Алламны козь огюнъизге кетирип оласынъыз.

Меним коюм Ерусалим янында ерлешти. Бу Ерусалим шеэри пейгъамберлерни ольдюрген ве онъа ёлланылгъанларны ташнен урып ольдюрген ве Месихни хачта керген.

Эгер сен Ерусалимде догъулсанъ, къолгъа алыштырылгъан аскер ве оккупация эткен душмангъа таш аткъан балалар киби, башкъа бала оласынъ. Амма ким гонъюль ве рухны апсханеге къапатып олур? Оккупация киби, апсханелер биле буны япып оламай.

Коюмде ич бир нумайыш ве ич бир тюрлю исьян коръмесем де, менде «Таш балалары»нынъ руху, гонълю ве инкъилябы яшай.

Амма бала олгъанда, Фелестин топрагыны къорчаламагъа ниет эткенимни акълымда тутам. Къорчалав ниетлерим эр вакъыт мен хорлукъ чеккенимнен биттилер.

Мен, акъикъатен де, тамырларыны, ватаныны ве аналарынынъ агълавыны унутмакъ ичюн арап генчлигине «оккупациянынъ» япкъан бутюн идеологик ынтылувларында биле фелестин баласы эдим.

Бизим эрте балалыкътан огренген тилимиз — къасевет тили эди. Биз ярдымсыз ве эр ерде тузакъта эдик: мектепте, тышарыда, акъча къазанмакъ ве яшамакъ ер тапмакъ ичюн тырышувларымызда. Биз еудий балалары киби дегильмиз. Дискриминация эр шейде сезиле. Эгер «оккупацион» ордулар еудийлерни шаркъий еудийлерге ве гъарбий еудийлерге айырсалар, олар бизге къаршы дискриминация сиясетини насыл этип кечирмейджеклер?

Бу эписи мени ве Аллагъа иманымны шекиллendirди. Алла меним биринджи ве екяне сыгынагъым эди. 15 яшымадже намаз къылдым ве ораза туттым, амма нетиджеси насыл эди? Не олды?

Бизни къуртармакъ ичюн муджизе олдымы?

Ватанымызны бизге къайтардылармы?

Азаплангъан адамларымызны Алла къабирлерден котердимиз?

Алла джойулан бахтымызны къайтардымы ве къан тѣкювини токътаттымы?

Алла ватандан къувулгъанларыны ватангъа къайтардымы?

Кок бизге бельгилеген такъдир къаршына чыкъып, озюме миллион суаль къойдым. Не ичюн бизим такъдиримиз олюм, геноцид, къувалав ве апсханеге къапалув олды? Бу не, кок эмиrimi? Ве гонълюмде мусбет джевап эшиттим.

Онынъ ичюн мен бу такъдирден, бу баш язысындан ве бу Алладан ред эттим. Ич бир Аллагъа инанмайып, дѣрт йыл яшадым. Гонълюмде кесен-кес атеизм яшады ве бутюн арекет ве сѣзлеримде корюнди. Омрюм исе мананы джойды, бутюн ахлякъ ве эсаслар ѳкъ олдылар. Яманлыкълар япып, гуна ишледим.

Сонъ исе бир шейлер олды. Бу омюр денъишювлеримнинъ башы эди. Авропадан олгъан Тина адлы яш къызнен корюштим. О, Ерусалимде энди бир йыл яшады. Биз таныш олып, яхшы дост олдыкъ.

О, эр кунъ расткетирген адий къызлар киби дегиль эди. О, хусусий адам эди — эгер ойле адамларны расткетирсенъ, ич бир вакъыт унутмазсынъ. О, керчектен де ойле адам эди, онда сен цивилизацион адам ве вакъыт къыйметли олгъаныны анълатып берген омюрге къуванч ве санъа олгъан махсус мунасебет сезильди. О, акъикъий апай, онен берабер эр шейнинъ манасы ве къыймети олгъаныны бирден дуясынъ.

Тина дёрт тильде сербест лаф этти. О, Авропадаки баарь ве язны Ерусалимдеки баарь ве язнен, онынъ чечек ачкъан тарлаларынен ве дюльбер скверлеринен тенъештирмек мумкюн дегиль деп, эр вакъыт айтты. Тина мусульмангъа мерагъы пейда олгъанындан къасеветленип башлады. Онынъ пек консерватив, аньаневий месихчи къорантасы бойле мунасебетлерни ич бир вакъыт къабул этмез, деп бильди.

Тина эвге къайтмакъ ичюн азырлыкъ корип башлады. О, энди бир йыл, бир кунъ киби кечип кеткен йыл Ерусалимде кечирди! Мен де Авропагъа кетмек ичюн план тизип башладым. Тина пек бахтлы эди. 1979 сененинъ июнь айында мен Авропагъа оны барып бакътым. О, меним гидим эди. Онынъ къорантасынен таныштым, олар мени сыджакъ къаршыладылар.

Бир кунъ биз авропалыларнынъ домуз этини ашамакъ адети акъкъында лаф эттик. Тина мени айретлеген бир шейни айтты. О, Рабби Иса Месих, адамны аш я да ичимлик дегиль де, онынъ гонъюл ве ниетлеринден чыкъкъанлары арамлай, деп айткъаныны айтты.

Бу зиярет мунасебетлеримизни айдынлатмакъ ярдым этти. Биз тек дост дегиль де, романтик севдалар олгъанымызны аньладыкъ. Ве биз эвленмек къарарына кельдик. Бу къараргъа кельмек мен ичюн енгиль дегиль эди, амма чокъ меселелер чезмек керек олгъан узун омюр ёлунда бу биринджи муим вакъиа эди.

Тойгъа азырланмакъ ичюн, Ерусалимге къайткъанда, анам къасеветнен мени бекледи. Анам — консерватив мусульман ве къуветли шахыстыр. О, мен эвленмек ичюн Авропагъа кетювие къаршы олгъаныны, Тина Ерусалимге кельмек керек ве той мусульман адетлерине коре, Алла ве Онынъ Пейгъамберининъ къанунлары боюнджа олмакъ кереклигини айтты. Фелестин топрагъында адети узьре, эгер гъарбий апай мусульмангъа акъайгъа чыкъса, о, бирден мусульман ола, паранджа кие ве Къуран ве арап тилини огрене.

Бунен берабер Тина тевбе этип, Алласы ве Къуртарыджысы Иса Месихнен мунасебетлерини янъыдан башлады. О, акъыкий месихчи олып, керчектен де инанып башлады. Эр шейни азырлагъан сонъ, мен Авропагъа кеттим, ве биз эвендик. Нияхымыз мен омрюмде бир вакъытта чыкъаргъан къарарлардан энъ муим ве муджизевий къарар чыкъарув эди.

Тина имансыз акъайларгъа чыкъкъан типик месихчи апайларындан дегиль эди, яни о, сабадан акъшамгъадже мангъа динини вааз этмеди, мени къылыкъларым (онынъ нокътаи назарындан) ичюн юзьлемеди. О, мен ондан бираз алчакъ олгъанымны мангъа дуйдурмады биле. О,

диндар апай эди ве мен денъишмек ве Аллагъа якъын олмакъ ынтылувларымда манъа къол тутты.

О, итаатлы эди, кибир, шахсий менлик дуйгъусыны ве джесюрлигини, озъ фикрини къорчалагъан шаркъий акъайнен насыл озюни тутмакъ керек олгъаныны бильди. Онынъ эписи фазилетлери манъа бутюнлей тесир эттилер. Мен гуналы яшайышымны аля даа девам этмекте эдим. Мен ичип шишленип, бутюн гедже барларда кечирип, эвге сытыкъ чырайнен къайттым.

Не къадар Тина меннен чекишти! Бунъа кимсе чыдап оламаз эди, амма о, акъикъатен де Иса киби эди. Мен тек ичкиджиликке дегиль де, афёнджылыккъа да урулдым. Ылларым Иблисинъ хызметинде кечти, амма эписи тикенлер арасында сонъсуз севгининъ къавий гулю бар эди — апайым Тина. Онынъ иманынен ве ахлякъий чизгилеринен гъурурландым. Шай этип беш йыл кечти, мен олюм беклеген киби, яваш ольген киби эдим. Тина мен ичюн дува окъуды. О, Аллагъа мени къуртармагъа ялварды.

О, сес чыкъармайып отурып оламады ве Аллагъа да индемомек рухсет берип оламады. 1984 сененинъ сонъки кунюнде коклер онынъ дуваларына джевапландылар. Девамлы гедже ичкисинден салланып кеткенде, мени бир адам къаршылап, эвге бир пиала чайгъа давет этти. Мен сархош эдим, амма онен кетмеге разы олдым.

Биз эки сааттен зияде лаф этип отурдыкъ. Келеджек сабасы субетимизнинъ тек бир уфакъ къысмыны анъдым. О, мен Аллагъа инанаммы-ёкъмы деп сорагъаныны ве мен: «Эбет, Аллагъа ве Онынъ Муса, Иса ве Мухаммед пейгъамберлерине инанам», — джеваплангъанымны акълымда тутам.

О, деди: «Джэеннемге алып кеткен тек бир ёлны билем. Бу ёл — бизим Алламыз ве Къуртарыджымыз Иса Месихтир. О, адамларны Алланен муаббетлештирди. Сен не къадар яхшы олгъанынъа ве хайырсеверликке не къадар чокъ акъча бергенинъе бакъмадан, Иса Месихсиз джэеннемге кирмек ич мумкюн дегиль». Сонъ о, манъа Юханнен берильген Инджильни окъумагъа риджа этти. Мен кеткенде, онъа пек ачувлы олгъанымны да анъдым, амма онынъ намусыны ве джесюрлигини бегендим. Келеджек джума биз корюшмеге келиштик.

Мен исе апайымнынъ Мукъаддес Китабыны таптым ве Юханнен берильген Инджильни окъумагъа башладым. Бир къач кере оны окъудым. Джума куню оладжакъ субетимизге яхшы азырланмагъа

тырыштым. Субет вакътында зийрек олмакъ ичюн, келеджек джума ичмемек къарарына кельдим.

Бу адам Нелс ады олгъан даа бир адамнен кельди. Олар манъа, Алла мени ве эписи халкъларны севгенини, Алла эр биримизниъ акъкъында къасеветленгенини ве эгоизм ве адам къусурлары дюньядаки эписи адамларгъа дерт кетиргенлерини айттылар.

Алла адам къусурлары ве оларныъ нетиджелеринен мемнюн дегиль. Алла озъ-озюмизге кетирген дертлерден чекишкенимизни истемей. Адам озъ арекетинден берекет джыя. Алла — акъикъый севгидир — яманлыкънен кимсени баштан чыкъармай. Алла — эписи яхшылыкъныъ, фазилетниъ, азизликниъ ве оладжакъныъ огюнден корювниъ менбасыдыр. Мен дикъкъатнен динъледим, гонълум буны талап этти.

Мен ве апайым бу эки акъайнен сыкъ-сыкъ корюштик, ве девамлы гъайып этильген йыллардан сонъ, дин меним бутюн дикъкъатымны джелъп этти.

Тина мен Эски Васиетниъ (Тевратныъ) чокъ бекленильген Месихини бильгенимни истеди. Тина, Месих — Эски Васиетниъ ве Янъы Васиетниъ меркези, иляхий ильхамныъ меркези олгъаныны исбатламакъ истеди. Эски Васиетниъ иврит тилинде мен сербест лаф эткенимни Тина бильди. Месих акъкъында айткъан эписи пейгъамберликлерни кетирмеге башлады. Месих акъкъында учъ юзге якъын пейгъамберлик айта: Оныъ муджизевий догъулувы, Оныъ омрю, Оныъ азапары, Оныъ хачкъа керюви, Оныъ олюми ве Оныъ аджайип тирилюви. Бу эписи Месихтен юзлер ве бинълернен йыллар эвельси олгъаныны озюм ичюн ачтым.

Бу ачулув мени айретте къалдырды. Еудийлер Эски Васиетни эр кунъ окъусалар да, чокъ бекленильген Месихке инанмагъанлары мени айретлендирди. Амма аслында манасыз окъув дегиль де, Алла бизни догърулта. Месих аджайип адам олгъаныны анъламагъа башладым.

О — Эски Васиетниъ маиетидир, ве еудийлер Оны аля даа беклейлер.

Биз де, мусульманлар, эписи халкъларны суд этеджек адалетли аким Месихни беклеймиз. Месихчилер, эбет, Месих бутюн инсаниетни суд этмек ве падишаларныъ Падишасы киби падишалыкъ япмакъ ичюн къайтаджагъыны беклейлер. Эписи

халкълар — еудийлер, месихчилер, мусульманлар беклеген бу адам кимдир?

Эгер Иса адий адам олгъан олса, о, Эски Васиетте Муса ве ислямда Мухаммед киби пейгъамберлери олгъан динлерге коре акъкъыны чокъча алыр эди. Еудийлер Мусаны, мусульманлар исе Мухаммедни беклеген олсалар, келишкли олур эди, амма эписи аля даа Иса Месихни беклейлер.

Иса якъкан муджизелер биле башкъа пейгъамберлернинъ муджизелеринден фаркъландылар. Фаркъ пейгъамберликлерде дегиль де, Месих, Алла киби, иляхий бельгилери ве кучю олгъан еяне пейгъамбер олгъанында эди. Насыл этип Алла пейгъамбернинъ вазieti ве вазифелерине бакъмадан, онъа Озь тек акимет ве азизлик бельгилеринде дегиль де, Озь севгисинде де иттифакъдаш олмакъ имтиязны берип ола?

Мен фанатик мусульман олмасам да, меним ички курешимнинъ кучю артты. Чокъ вакъыт девамында имансыз эдим. Шаркътаки дин не къадар къуветли! Генлеримизде, къанымызда ве кемик мийимизде онынъ терен тамырлары бардыр. Балалыкътан синъген, тербие эткен динини денъиштирмеге пек къыйындыр.

Эгер яхшы ишлер акъикъатен де ярамайлардан чокъ олса, манъа яхшы ишлер я да хайырсеверлик баягъы япмакъ ичюн, даа бир омюр керек олур деп, тюшюндим. Гуналарымдан ве шуретперестликтен мени ким къуртараджакъ? Ойле олса, ким мени къуртараджакъ?

Менде Месихнинъ севгиси оськенини о вакъыт даа анъламадым, ве, ниает, башкъа курешип оламайып, Аллагъа мураджаат эттим: «Алла, манъа акъикъатны айт, керчек ве акъикъий дин къайда? Иляхий динлер Сен бир олгъанына инаналар, амма меселе мына къанда — Сен аля даа бизден единджи кокте, узакъсынъ, я да Сен джанландынъ ве бизим арамыздасынъ?»

Мен Онъа даа айттым: «Эй, Иса Месих, эгер Сен акъикъатен де Аллам ве Къуртарыджымсынъ, омрюмни денъиштир ве къара гонълюмни беяз эт, нефретимни севгиге чевир, арам рухумны исе темиз ве мукъаддес яп». Ве мен арзу этмегеним киби де, омрюм де денъишип башлады. Ве мени ташып-толдургъан, афёнсyz ве ичкисиз олгъан къуванчны дуйып башладым. Бутюн омрюм денъишип башлады.

Шимди менде айдын макъсатларым, эсасларым ве омрюмде янъы маиетим бар. Менде Алла бар, Онынъ ичюн эр шейни джоймагъа азырым. О манъа етерли. Ниает апайым къуванды, чюнки Алла онынъ

козьяшларына ве дуваларына джевапланды. Энди эвимиз ибадет эви,
Месихнинъ келини олды. Биз Иса Месих шуретине хызмет эткен
янъы омюр башладыкъ!

Сизинъ Халилинъиз

Месих сайлагъан адамлар

Бала олгъанымда, бабамыз бизни дува окъумакъ огретти. О, эр вакъыт дува окъуды. Ана-бабам — адий адамлар, амма Аллагъа джан-юректен сыгыналар. Бабам хызметчи чалышып, бизге яхшы яшайыш берди. Мен дин акъкъында тек паранджа киймек ве дува окъумакъ керек олгъаныны бильдим. Манъа ич бир вакъыт месихчилер я да месихчилик расткельмеди. Акъикъий олмагъан дин акъкъында тюшюнмек ясакъ, деп белледим.

Мен тиббиет окъув юртунда окъудым. Окъувымны битирген сонъ, шахсий хастаханеде чалыштым. Бу хастаханенинъ территориясында бир къач месихчи эмширенен яшадым. Омрюмде биринджи кере бу диннинъ адамларынен корюштим. Айда бир къач бош кунъден гъайры, айларнен оларнен яшадым. Олар меннен достане мунасебетлерде эдилер. Оларнынъ манъа мунасебетлери ярамай олур, деп тюшюндим, чюнки хастаханеде олар чокъусы эдилер, биз исе, мусульманлар, аз эдимиз.

Бу месихчилер мени джелъп эттилер. Экимлернинъ биринден дикъкъатымны джелъп эткен шейлер акъкъында сорамагъа башладым, мисаль ичюн хачта Месихнинъ тасвири акъкъында. О, эписи суаллериме джевап берди, ве мен даа да чокъ бильмек истедим. О, мен эшиткен, амма анъламагъан шейлерни анълаткъан, ваазлар язылгъан кассеталар манъа берип башлады. Мен гизлиден кассеталарны динъледим. Чокъ шейлер анълашылды. Къуранда Месих акъкъында анъувны тапып, О акъкъында айткъан эписи аетлерни Къуранда къыдырып башладым. Бу аетлерни окъуп, оларнынъ

маналары устюнден тюшондим. Олар пейғамберге ич бир вакъыт къошып язылмаған хусусиетлерни, яни Алла хусусиетлерини Месихке язып къошқанларны корьдим. Бу аетлерни мен биринджи окъуғаным киби корюнди. Козьлерим ачылды, мен бу аетлернинъ даа терен манасыны ве муимлигини анъладым. Балалыкъта манъа оларны устюн-устюн анълаттылар. Меним окъуғаным догъру олғанына даа зияде эмин олып, хачкъа керюв ве Учълук манасыны анълатмакъ экимге риджа эттим. О, эписи суаллериме джевап берди. Онынъ эписи айтқанлары Месих ақыкъатен де Алла олғананы корьсетти, ве буны Къуран да тасдыкълады.

Эким-устазым бир йыл ёкъ эди, амма мен окъувымны ве кыдырувымны эп девам эттим. Эр кунъ Иса Месих Алла олғанана даа зияде эмин олып, Иса Месихке ибадет этмеге башладым ве оны Раббим киби биле таныдым! Бир кере гедже эмширелер ятакъханесинде тёшекте ятып, Месих ве мен сувгъа батырылып чыкъмакъ ве динимни денъиштирмек ичюн не япмакъ керек акъкъында тюшондим. Джан-юректен янғы динге коре яшамакъ истедим, амма къорантам билъсе, алым не оладжакъ, деп къоркътым.

Тюшонмеге болдуруп, юкъламакъ къарарына кельдим. Ода ичинде къаранлыкъ эди, амма апансыздан мен Месихни корьдим: О, кенъ чайыр ортасында туруп, манъа къолуны узатты, мен исе чокъ адамлар этрафында терен денъизде богъула эдим, амма олардан ич кимсе мени къуртарып оламады. Юкъудан айынгъандже, бу хаялны учъ кере корьдим. Мен айретте къалдым. Оны корьгеним ве О манъа корюнгени акъкъында кычырмагъа девам эттим. Достларым, не олды, деп сорагъанда, мен кульдим, амма оларгъа бир шей айтмадым. Бу гедже омрюмде энъ бахтлы олғананы дуйдым. Мен эвель бир вакъыт дуймагъан къуванч ве тынчлыкъ мени толдурдылар.

Сонъ исе акыкый кризис олды. Динимден вазгечмедим, къорантам исе мени акъылдан тайгъан деп сайдылар. Учъ йыл девамында олар манъа акъайгъа чыкъмагъа ялвардылар, мен исе истемедим. Бир кере бир огълан онъа акъайгъа чыкъмагъа менден сорады, ве къорантам буны талап этти. Биз Александрияда яз раатлыгъында эдик, ялыда ойнай эдик, апансыздан бабам ве агъам мени денъизге алып кирип, сувда богъмакъ истедилер. Мен агълап, олар буны не ичюн япалар, деп кычырдым. Олар: «Биз сени сувда богъмамыз, амма, эгер сен эсини топлап, бу адамгъа акъайгъа чыкъмасанъ, буны япып олурмыз, деп, санъа корьсетмек истедик», — айттылар.

Бастырыкъ алтында оларгъа ялан айтып, онъа акъайгъа чыкъмакъ разы олдым. Ниях кылып, хастаханеге ишке къайттым. Эр шей денъишеджегине эминим. Мен къорантамнен къонушмайым ве келеджекте не оладжагъыны бильмейим. Келеджекте мени насыл огъурсызлыкълар беклегенге бакъмадан, мен тек Месихни севгенимни ве Онынъ ичюн яшагъанымны билем.

Фатма

Месихчиликтен ислямгъа ве сонъ Месихке

Бизге энъ чокъ балалыгъымыз ве ана-бабаларымызнынъ яшайыш услюплери тесир этелер. Балалыгъымдан санки тюневин олгъан киби чокъ шейлерни, чокъ агъыр хатырлавларны акълымда тутам. Анам ве бабам арасында олгъан бир сыра даваларнынъ шааты эдим. Меним татам бар эди. Чокъ геджелер татамнен берабер агъладыкъ, сонъ ашамайып биле, юкълап къала эдик, чюнки ана-бабамыз давалаша эдилер.

Бабам зенгин адам эди ве къорантамызны яхшы бакъты. Биз месихчилер эдик, амма месихчилик акъкъында бир шей бильмедик. Анам я да бабам бизнен Алла ве месихчилик акъкъында лаф эткенлерини ич хатырлап оламайым. Олар бизге кильсеге бармагъа ич бир вакъыт айтмадылар.

Мен интроверт, юректеки шахсий яныкълар акъкъында чокъ тюшюнген ве чокъ психологик меселелери олгъан адам эдим. Осьмюр олгъанымнен, къорантамнынъ мераметсизлигинден узакъча, озюмджесине яшамакъ къараргъа кельдим. Татамда да, менде киби, къорантадаки адетлер нефрет уяндыра эдилер, ве о, исьян котерди, амма онынъ якъын достлары чокъ эди. Вакъытнынъ эсас къысымыны о, эвде дегиль де, оларнен кечирди. Мен татам киби япмакъ къараргъа кельдим. Менде шахсий бир дюньячыкъ, шахсий яхшы я да ярамай достане мунасебетлер олгъаныны истедим. Он алты яшындан йигирми яшынадже мен ичтим ве сигар ичтим, кезип юрдим ве апайларнен кейфлендим. Амма бу эписи кейфлерде озюмни тапып оламадым. Мен тек бир къач къыскъа анъ бахтлы эдим. Арзуларым савурылды, ве мен

озюмни бахтсыз дуйдым. Озюмни экиге болюнген шизофреник киби дуйдым: тышкы тараф — шенълене ве ичип тоя, ички тараф — кедерлене ве депрессияда булуна.

Татамдан пек узакълаштым, амма бири-биримизге эп бир дуйгъудашыкъ эттик. Бизни эвден марум эттилер, биз пек кедерлендик. Алла мени бир вакъыт меракъландырмады. Мен ич бир вакъыт Оны бильмедим, ве кимсе Онынъ акъкъында манъа айтмады. Алла бизни яратты ве бир озьлеримизни къалдырды, деп тюшюндим. Алла кокте яшагъанына ве омрюмизге киришмегенине инандым. О, яхшы ве ярамай шейлерни бизге корьсетип, яхшылыкъ япкъанларны мукъафатламакъ ве гуна япкъанларны джезаламакъ ичюн, бир кунъ озь акимиединен файдаланар. Татам ве мен университетни битирдик, амма омрюмиз денъишмедим. Чокъ акъайлар татама акъайгъа чыкъмагъа теклиф эттилер, амма о, къатиен инкъар этти. Инкъарнынъ себебининъ ана-бабам бильмедилер, манъа исе эпбир эди.

Бир кере гедже саат учте мен эвге сархош кельдим, ана-бабам дешетке кельдилер. Бунъа къулакъ асмайып, энди юкълап къалгъан эдим десем оладжакъ, амма олар омузларымдан силькип, мени уяттылар. Мен шаштым, чюнки меним яшайышым оларгъа таныш эди. Айынгъан сонъ, татам эвге кельмегени ичюн олар ойле ачувлы олгъанларны анъладым. Биз оны къыдырдыкъ, полиция болюгине барып бильдирдик, амма эр шей файдасыз эди. Онынъ изи цилиндим.

Татамнынъ гъайп олувынен пек кедерлендим. Озьара мунасебетлеримиз яхшы эди, деп айтып олмасам да, мен оны пек севдим. Агъыр вакъытларны берабер башымыздан кечирдик, амма бу акъкъында ич бир вакъыт лаф этмедик. Сонъсуз дава ве къавгъаларгъа бакъмадан, ана-бабам пек къасеветленгенлерни дуйдым. Татамнынъ гъайып олувында олар бири-бирини къабаатладылар. Ал-ахваллары акъкъында олар аз айта эдилер, амма мен оларнынъ козьлеринде оны корьдим.

Бир айдан сонъ татам телефон ачып, бизни пек тааджиПЛендирди. О, мусульмангъа акъайгъа чыкъып, озю де мусульман олды. Мен ичюн бу бельги эди, ве мен тюшюнип башладым: «Алла ким ола? Диннинъ къайсы бири акъикыйдир? Не ичюн татам шай япты? Башкъа диннинъ джазибели кучю недедир?» Чокъ суаллернинъ устюнден тюшюндим.

Татам экинджи кере телефон ачкъанда, анам агълады, бабам исе онъа эвге къайтмагъа ялварды. О, энди эр шейни чезгенини, ресмий

весикъаларыны денъиштиргенини ве энди мусульман адыны ташыгъаныны, бала беклегенини ве балалары мусульман оларакъ тербие этмеге истегенини оларгъа айтты. Буны эшиткенде, тааджипленим ве онен корюшмеге истедим. О, янъы адресини манъа берди.

Оны бакъмагъа баргъанда, о, мени, эвель олмагъан киби, сыджакъ къаршылады. Акъайы меннен достане селямлашты. Оларны ислям акъкъында сорадым, ве олар ислямда олгъан эписи яхшы шейлерни айтмагъа башладылар. Месихчилик янълыш дин ве чокъ аллаларгъа инанув олгъаныны манъа анълатмагъа тырыштылар. Мен аслында озъ диним акъкъында бир шей бильмедим, онынъ ичюн тенъештирип оламайып, менимсемеге азыр эдим. Оларнынъ тесири буюк эди, ве мен акъылсыз башымнен ве хаста гонълумнен оларнынъ фикирлерини менимседим. Олар мени къандыргъанларыны, амма сонъ чыкъаргъан къарарыма языкъсынмамакъ ичюн яхшы тюшюнмек ичюн, чокъча вакыт керек олгъаныны айттым.

Бу шейлер акъкъында тюшюнмеге башладым. Татам янъы дининде бахтлы олгъаныны корьдим. Мен: «Акъикъатен де о бахтлымы? Янъы динининъ адетлеринен о, мемньюми? Алла дуваларына джевапланамы?» — тюшондим. Бу фикирлер мени раатсызладылар, амма буны кимсе бильмеди. Янъы динде Алланы ве озюмни тапмагъа умют этип, энди къарар чыкъардым. Эр шей акъкъында анълашып, весикъаларымны азырладым.

Юкъламагъа ятмаздан эвель, телефон чынълады. Телефонны анам алды ве мени сорагъанларны айтты. Мен трубкины алгъанда, гузель месихчи аваны ве апай сесини эшиттим: «Сизнен шимди корюшмеге рухсет берирсизми?» Тааджипленип, ондан сорадым: «Сиз мени билесиз? Мен сизни бильмейим. Номерамны сизге ким берди? Не ичюн меннен корюшмек истейсиз?» О, меннен дува окъумагъа истегенини айтты.

О вакыт мен энди къорантама ве базы достларыма ислямны къабул этмеге истегенимни айттым. Мен ана-бабамдан, кильседен, Алладан артыкъ къоркъмадым. Мен акъикъий Алланы ислямда тапарым, деп белледим. Эр шейден зияде озъ джанымны мен кечирген бош яшайыштан къуртармакъ истедим.

Достларым чокъ кере меннен лаф этмек, дува окъумакъ, мени кильсеге алып бармакъ тырыштылар. Менде къарар чыкъырмакъ акъкъым олгъаныны тасдыкълап, къатиен инкяр эттим. Бу сефер эр

шей башкъаджа эди. Мен тюшюнмейип, бу апайны кельмеге давет эттим ве адресимни бердим. Он беш дакъкъадан къапу чанъы къакъылды. Адеттеки танышувдан сонъ, о, меннен берабер дува окъумакъ ичюн разылыкъ сорады. Мен разы олып, пек тынч эдим. О мени къайдан бильгенини биле сорамадым. О, дува окъуды, мен исе агъладым. О, акъикъий Аллагъа манъа ярдым этмек ве догъру ёлгъа къоймагъа риджа этти.

Бу апайнен берабер онынъ акъайы ве кичкене къызы кельдилер. Кичкене къызчыкъ манъа бакъып, Иса устуме сув тѣккенени корьгенини айткъанда, шашып къалдым. Месих мени сувгъа батырып чыкъаргъаны киби бу хаял, О, мени севгени ичюн, меннен олмагъа истегенини тасдыкълай. Кильсеге бармакъ ичюн, оларнен саба корюшмек риджа эттилер, чюнки манъа Месихнен къонушмакъ башламагъа ве диним акъкъында эр шейни бильмек керек эди. Сонъ олар кеттилер.

Олар саба манъа телефон ачтылар, ве мен не истегенимни бильмейим, деп джевап бердим. Олар келип, мени кильсеге алып кеттилер. Кильсеге киргенде, апай меним яныма келип: «Сизге бир шей айтмакъ меджбурым...» — деди. О, боджалангъан киби корюнди. О, кене манъа бакъып: «Иса сизге айта: Мен — ёл, акъикъат ве омюр», — деди. Мен агъладым. Эписи олгъан шейлер мени о къадар шашырды. Алла суаллериме бойле шекильде джевапланыр ве Месих — бу меним ёлум, акъикъатым ве омрюм олгъаныны айтар, деп беклемедим!

Омрюм яхшы тарафкъа денъишти. Мен мунтазам шекильде кильсеге къатнап, Аллагъа якъын олдым. Алла узакъ, деп тюшюндим, амма О, мени янъыдан къуртармакъ ичюн кельди, чюнки О, мени севе. Омрюмдеки ярамай шейлерден, яни ичкиджилик ве ороспулыкътан вазгечтим. Анама ве бабама башкъаджа бакъмагъа башладым. Мен оларны да Аллагъа алып кетирдим. Апансыздан эр шей денъишти. Шимди биз кильсеге къатнаймыз ве эвде дува окъуймыз. Эвимизден дава ве къавгъалар бутюнлей кеттилер, чюнки Алла эр биримизге къолуны тийсетти. Татам ичюн джан-юректен дува окъуймыз, Аллагъа оны къуртармагъа ве бизге къайтармагъа риджа этемиз.

Ашраф

A decorative floral pattern in a light gray color, featuring stylized flowers and leaves, serves as a background for the top half of the page.

Мен ольген эдим, амма энди тирильдим

Къорантамызда он дёрт баладан единджи бала олам. Биз мусульманлар ве месихчилер яшап тургъан, фукъаре сыкъ мескюн ерде яшаймыз. Мен мусульман къорантада осьтим. Яшайышкъа ве энъ кереклиге акъча къазанмакъ ичюн, бабам гедже-куньдюз агъыр чалышты. Биз, огъланлар, вакъытнынъ эсас къысмыны тышарыда чапкъалап кечирдик. Ач юргенимиз ичюн, саба эрте къапатылгъан тюкян къапулары янында тургъан отъмек буханкаларыны ве сют шишелерини сыкъ-сыкъ хырсызладыкъ.

Балалыкъта окъумакъ севмедим, ве тезден мени мектептен къувалап чыкъардылар. Базар куню балаларны тышарыдан дерс бермек ичюн топлагъан диндар месихчи апайыны аля даа бугунъ хатырлайым. О, бизге Иса Месихнинъ эписи адамларгъа олгъан севгиси акъкъында айтты, Мукъаддес Китаптан парчалар окъуды ве диний фильмлер коръсетти. Дерслернинъ сонъунда, о, бизге къамфетлер ве ичимликлер берди. О бизнен йымшакъ, достане мунасебетлерде эди, ве эгер биз озюмизни онынъ янында ярамай алып баргъан олсакъ, утана эдик.

Балаларнен кимсе меракъланмады, клуб ве тешкилятлар ёкъ эди, тек бир бу муляйим апай. Мен даа бала олгъанда, Песах ве Милят месихчи байрамларыны севдим. Бу шенъ байрамлар эди.

Мени мектептен къувып чыкъаргъан сонъ, башта портта, сонъ исе башкъа ерлерде чалышып башладым. Амма мен дешетли бир вакуум ичинде яшадым. Мен ялынъыз эдим, манъа къулакъ аскъан, меннен меракълангъан достларым ве танышларым ёкъ эди. Акъчагъа севги

эсас ерни туткъан къорантада осьтим. Мен акъча къулу, материалист эдим.

Мени мектептен къувып чыкъаргъанлары манъа ярамай тесир этти. Меселелеримни унутмакъ ичюн, ичкиджиликке урулдым. Бу, меселелернинъ чезилювини кягъыт оюнында ве ичкиде тапмакъ истедим. Яшайышта шеньленмек ве акъча топламакъ керек, деп тюшюндим. Агъаларым алыш-вериш этип, яхшы акъча къазанмакъ башладылар. Мен пек кунъледим ве шахсий бизнесни башламакъ къараргъа кельдим. Манъа кичкене тюкян ачмагъа насип олды, ве джеплерим акъча толды, амма тынчлыкъ манъа кельмеди.

Алты йыл девамында ольдюрджиджи бошлукъны дуйдым. Къорантада меселелер пейда олды: агъа ве къыз къардашларым къоранта къуруп оламадылар, бабам къартайды, анам хасталанды. Эписи меселелер меним башыма тюшти. 1982 сене балабан борчкъа баттым. Бу эписи чезильмеген меселелер нетиджесинде терен депрессиягъа огърадым. Ахыр сонъу 1986 сене кесен-кес рухтан тюштим.

Бу бухрандан эвель омрюмни талиль этип, ичкиджи олгъанымны анълайым. 1982 сенеден 1984 сенеге къадар эки йыл девамында мен къарарсыз чокъ ичтим.

1984 сене Френкистангъа джиддий психик хасталыкътан тедавийленмек ичюн кеттим. Бир ай мени тедавийледилер, сонъ исе эвге къайттым. Тюкяным ве бизнесим бутюнлей хараплангъаныны корьгенде, шашып къалдым.

1986 сене август айында ашкъазанымда ве бутюн беденимде пек кучлю агърыны дуйдым. Мен эсимни джойдым, ве мени хастаханеге алып кеттилер. Алым пек мушкюль эди, беденим арекет этмеге токътады, десем оладжакъ. Эки афтадан зияде достларым ве сой-сопларым мени хастаханеге келип бакъып, тезден олерим, деп тюшюне эдилер. Олардан бири месихчи руханий эди. Онынъ севгиси ве тынчлыгъы ичюн оны акълымда тутам. Мени башкъа месихчи достларым да келип бакътылар ве меним ичюн дува окъудылар.

Бу вакъытта хастаханеде эмишрелер ишлерини ташладылар ве чыкъармагъа мумкюн олгъан хасталарны эвге ёлладылар. Мен исе хастаханеде къалдым. Тедавийлевнинъ он еди кунюнден сонъ, мен фигъан котердим, еримден атылып туруп, янымдаки адамларгъа атылдым. Кислород берген аппаратны токътатып, тезден эсимни джойдым. Экимлер, эджелим ете, деп тюшюндицер.

Экимлер мени бакъты ве бир сааттен сонъ, мен ольдим, деп къарар чыкъардылар. Ольгеним акъкъында шеадетнаме язып бермек ичюн, къорантамны чагъырдылар. Бойле алда олгъанымда, манъа тийген парлакъ ярыкъны корип, учъ кере «Тур!» деген сесни эшиттим. Мен Иса Месихни корьдим. О, бу парлакъ ярыкъ ичинде пейда олды.

Джеседимни хастаханеден алып кетмек ичюн, къорантам табут кетирди. Алым насыл олгъан олса да, олю я да тири эдимми, амма Иса корюнген сонъ, тениме омюр кирди ве мен тирильдим. Экимлер тирильгенимни келип корьген сонъ, шашып къалдылар. Меним тиббиет весикъаларымда экимлер яздылар: «пек сийрек, худжур ве анълашылмагъан адисе»! Мени омюрге айны Иса Месих къайтаргъанына эминим. О деди: «Мен — ёл, акъикъат ве аят олам» (Инджиль: Юхан 14.6).

Хастаханеден пек зайыф алда къайттым, амма мен янъыдан догъулдым, чюнки Иса Месихке озъ Къуртарыджыма киби инандым. Мен Онъа айттым: «Раббим, эгер манъа омюр бермеге истесенъ, о, Сенинъ адынъ шуретине олсун!» Мен янъы омюр башладым. Эр шейге янъы бакъышнен бакъмагъа башладым. Мен месихчи къардашларымнен олмагъа истедим. Сокъакъ бою кеткенде, адамлар манъа корьсетип: «О, олген эди, амма тирильди», — дедилер.

Рабби Иса Месих меним омрюмни денъиштирди. Бир кунъ китап тюкянынынъ янындан кечтим. Азачыкъ боджалангъан сонъ, къапуны къакътым. Қапуны муляйим апай ачты ве кирмеге мени давет этти. Башкъа китаплар арасында Мукъаддес Китапны корип, мен огъланчыкъ олгъанда, базар куню бизге дерс берген месихчи апайыны хатырладым. Бу апай о апайчыкъ акъкъында бельки бир шей биле, деп тюшюнип, ондан о акъкъында сорадым. О: «Эбет, мен оны билем. О, къартлар эвинде яшай, бельки де энди олгендир», — деп джевапланды.

Келеджек куню оны барып бакъмакъ къараргъа кельдим. Мен кирдим ве креслода отургъан апайны корьдим. Базар куню дерслеринде йырлагъан тюркюлеримизни хатырлап, йырламагъа башладым. О, козьлерини ачып: «Сиз кимсиз?» — сорады. Мен джевапландым:

«Мен Саид. Сиз мени хатырлайсыз?» Мен омрюм ве насыл олып месихчи олгъаным акъкъында онъа айтып бердим.

О: «Пек яхшы, Саид, амма Раббинен яшайышынъа садыкъ ол!» — деди.

Иса Месихке инанып, озъ ёлумны башладым. Мукъаддес Китапны окъумаъ ве Раббинен яшамаъ башладым. Мен пек ач олдым, ве бу

ачлыкъны Аят Сёзюнен тойдурмакъ ичюн, чокъ окъудым. Менде олгъан эписи эксиклериме ве къусурларыма бакъмадан, Рабби манъа янъыдан кучъ-къуветни бергенини корьдим. Айны Алла бизге ваде этти: «Мен эр вакъыт, дюньянынъ сонъунадже сизлернен олурым!» (Инджилъ: Матта 28.20).

О, даа айтты: «Мен дюньянынъ ярыгъы олам. Ким Меним пешимден кетсе, къаранлыкъта юрмез, лякин онен аят ярыгъы оладжакъ» (Инджилъ: Юхан 8.12).

Алланен мунасебет акъикъатен де пек аджайиптир. Алланы тапкъанымнен, мени бутюнлей аджайип тынчлыкъ толдурды. Ве баба бозукълыкъта яшагъан огълу акъкъында айткъаныны айтып олам: «Чюнки меним бу огълум олю эди ве тирильди, гъайып олгъан эди ве тапылды. Бойлеликнен, олар байрам яптылар» (Инджилъ: Лука 15.24).

Бир вакъытлары мен олю эдим, амма тирильдим, гъайып олгъан эдим, энди исе тапылдым.

Саид

Алланы насыл этип бильдим

Икјаемни меним омрюмде ве Оны иманнен кыдыргъанларнынъ омюрлеринде буюк денъишмелер олгъаны ичюн Аллагъа терен темиз юрекли миннетдарлыгъымдан башламакъ яхшы олур эди. Алла озъ къудретинен ве акимиединен мени алып барды ве арслан къобасындан къуртарды. Худжур олса да, бу денъишов биринджи истегимнинъ нетиджеси ве эшиткен бир шейге, месихчининъ я да руханийнинъ ваазына реакция дегиль эди. Аксине, мен Онынъ сёзюне ве Онынъ адамларына къаршы олгъан вакътында, О, мен чыккып оламагъан агъларгъа мени тутмакъ ичюн, эр шейни азырлады.

О — бозукълыкъта яшагъан огълуны кыдыргъан акъикъий Алладыр. Тёвбе эткен эр кеске О, Озь къолуны узата; бу дюньяда джоулгъан эр кеске О, Озь ярыгъыны бере; мукъаддесликнен, темизликнен ве рухий байлыкънен толдурмакъ ичюн, О, эр бир фукъаре йыккылаяткъан эвнинъ къапусыны яваштан къакъа. О, джумерт бере ве япкъанына языкъсынмай. О, япкъанымызгъа коре бизге бермей, Озюнинъ мераметине коре бере.

Озь икјаемни язмагъа истегенимде, эр сефер зияде арттырувдан къоркъа эдим; мени юксельтип къойгъанларны истемедим. Бу меним фазилетим дегиль, бутюн шан-шурет Аллагъа аиттир. Менде даа кибир къалды. Мен эвель коръмеген, мени тапкъан ве ярыкъ коръмек ичюн козьлеримни ачкъан Алланынъ — тири Алланынъ издешлеринен озюмни мераметсиз алып баргъаным ичюн, Алла мени джезалар, деп тюшюндим.

Ичимде яшагъан шейтан ве Озь къучагъыны манъа ачкъан, мени къуртармагъа теклиф эткен Мукъаддес Алла арасында олгъан бу

куреште теслим этильмектен башкъа чарем олмагъаныны невбеттеки саифелерде окъурсынъыз. Аюпнен берабер: «Сен акъкъында къулакъ эшитмесинен эшиттим; энди исе козьлерим Сени корелер» (Аюп 42.5) айтып, ве Давут киби: «Эй, Алла, ичимде темиз юрек ярат, ичиме янъы, догъру рух къой», — сорап олур эдим (Зебур: Йырлар 50.12).

Бу Рабби Иса Месих, эбедий Алланынъ Сёзюдир. О — ёл, акъикъат ве аяттыр; Онъа инангъан — ольмез; Онъа кельген — сувсузлыкъ ве ачлыкъ корьмез; О — биринджи ве екянедир, альфа ве омегадыр, Рабби Иса Месихтир.

Месихке инангъанымдан эвель омрюм

Месихке инангъанымдан эвель омрюм акъкъында айтып бермек кереким, чюнки бу икяе, биз Исагъа къаршы турсакъ да, О, бизни насыл севгенини корьсетир. Иса, джоюлгъан къойларыны къыдыргъан чобан киби, бизни къыдыра.

Мен пек диний мусульман къорантасында догъулдым ве осьтим. Къорантам манъа бельки де тесир эте эди, амма мен озь истегимнен оларнынъ якъанларына коре яптым. Мен Каирден дженюпке 200 километр ерлешкен, юкъары Мысырдаки балабан олмагъан коюмизге якъын, кичкене Коттапта (ислям мектебинде) узакъ еринде окъумагъа башладым.

Башта мен тек бизим мектеп программамыз боюнджа къайд этильген Къуран парчаларыны эзберден огренмекнен огъраштым. Яваш-яваш мерагъым шахсий олды, мени Алла севгиси идаре этти. О вакъыт Юкъары ислям шурасы талелелер арасында Къуранны билюв эр йыл кечкен ярышларны илян этти, ве джумхуриетнинъ эписи мектеплери онда иштирак эттилер. Анам манъа иштирак этмеге риджа этти, ве мен биринджи ерни алып, 10 мысыр фунту мукаяфатны алдым. Бабам пек бахтлы эди. О, мукаяфат оларакъ акъча алмакъ ичюн, манъа эр йыл кечкен ярышларда иштирак этмек тевсие этти.

Мен гъайретнен Къуранны огрендим. Башлангъыч мектебининъ сонъунда мен Къураннынъ 15 къысмыны энди бильдим. Орта мектебини битиргенде исе, бутюн Къуранны эзберледим. О вакъыт мен ана-бабамнен ве бутюн балабан къорантамызнен бир эвде яшадыкъ, бизнен берабер эки догъмуш агъаларым ве эмджелерим де яшады. Эки догъмуш агъаларымдан бири мутаасип мусульман эди. О,

Эль-Азхар ислям университетинде окъуды. О, манъа китап окъумагъа ялварды ве кимерде оларны мен ичюн сатын алды.

Сонъ биз, балалар, ве ана-бабамыз айры эвге кочътик. Эки догъмуш агъам да джамилернинъ биринде ислям ваизи олып, чалышмакъ ичюн арап мемлекетине кетти. О, анда эки йыл яшады. Андан къайткъан сонъ, онъа дженнетке тюшмек ярдым этеджек акъыкый ислямны бильмегенини айтты, чюнки биз пек аз билемиз. О, залым падишадан къачып олгъан базы ислям башлыкъларынен ве имамларнен корюшкенини де айтты. О, Саид Котб ве Ибн Хазем Аль Захери шейкълернинъ, Ибн Таммем имамнынъ базы китапларыны терендже огренмек риджа этти. База китапларны, къыйын окъулгъанларына бакъмадан, пек бегендим. Оларнынъ изинден кетмек истегенлерге олар пек къыйын ёлны тевсие эттилер. Мисаль оларакъ, мен бойле фикир таптым: «Кяфирнен яшагъан ве ашагъан адам озю де кяфир ола».

О вакъыттан меним диний омрюмнинъ янъы деври башланды. Этрафтаки адамларны козь этип башладым: ким кяфир, ким исе мусульман ола? Мен даа Къурандан ким акъыкый мусульман, ким исе кяфир олгъаныны анъламакъ ярдым эткен аетлерни сайлап башладым. Оларнынъ эр бирине мунасебетим насыл олгъаныны анъламакъ истедим. Ахыр сонъу пек мушкюль алгъа къалдым, чюнки бу цитатагъа коре, бабам кяфирлерден бири эди, чюнки сигар ичти ве сакъалны осьтюртмеди. Анам дува окъумады ве адамларны сыкъ-сыкъ акъаретледи. Агъаларым да кяфир эдилер, чюнки олар сигар ичтилер ве телевизорны бакътылар. Оларнынъ базылары кунделик беш намазыны къылмадылар ве сакъалларны осьтюртмедилер. Кяфирлер деп мусульман олмагъан месихчилерни адландырсалар да, къорантамны да оларнынъ сырасына кирсеттим.

Агъаларым ичюн о къадар ынджынгъан эдим ки, оларгъа окъумагъа биле кедер эттим. Бунен берабер бабама анамнен айырылышмагъа риджа эттим, чюнки о, меним сёзюмни динълемеди, бу, эбет, бабамны ачувландырды. Агъаларым, анам ве бабам кяфир олгъанлары акъкъында нетидже чыкъардым. Манъа олардан четленмек керекми деп, эки догъмуш агъамдан сорадым, ве о, манъа «эбет» деди. Эгер мен оларнен мунасебетте олмасам, къайда кетип олурым, деп, ондан сорадым, ве о, озь эвине кочъмеге теклиф этти.

«Сенде эмдженънинъ ве дудунънынъ иманы боюнджа бир-де-бир шубелер бармы?» — сорады о менден.

Мен: «Ёкъ, олар акъикъый диндардыр», — дедим.

«Эписи шейлеринъни ал да, кель, меннен яша, эвинъдеки кяфирлерден узакъча».

Бойлеликнен, эписи шейлеримни алып, эвден кеттим. Анам ве агъаларым меннен агълай-агълай сагълыкълаштылар. Оларнынъ козьяшлары манъа тесир этмеди. Кяфирлерден узакъча олмакъ къатты ниетим бар эди. Алла ичюн эвден кеткениме пек къуwandым.

Эки догъмуш агъам Каирде ерлешип, Эль-Азхар университетининъ янында квартираны кирагъа алды. Лякин якъын арада о, университетни энди битиреджек эди, ве мен ашалангъан алда бабамнынъ эвине къайтмакъ меджбур олур эдим. Мен эки догъмуш агъамдан: «Бабамнынъ эвине къайтувум — гунадыр, деп тюшюнмейсинъми?» — сорадым. О деди: «Ёкъ, чюнки къачынылмазлыкъланынъ къануны ёкъ, ихтиядж исе ясакълны акълай».

Ве бу сатырларны кетирди:

*«О, сизге ялынъыз олю айван этини, къанны, домуз
этини ве Алладан башкъасынынъ адына союлгъан
айванны ясакъ этти. Лякин ким буны, яман ве
джинаетчи олмайып, буны ашамагъа меджбур
олса, онъа гуна сайылмаз. Чюнки Алла эр шейни
багъышлайдыжы ве мераметлидир!»*

(Сура 2.173)

Буны эшиткенде, рухтан котерильдим. Орта мектебинде сонъки йыл окъудым, ве дин окъувгъа кедер эткенини кимсе айтмасын деп, гъайретнен окъумагъа къарар чыкъардым. Мектепни орта тасиль акъкъында шеадетнамеде юксек бааларнен битирип, Каир университетининъ тиббиет факультетине кирдим.

Эки догъмуш агъам юклеген эписи фикирлерден яваш-яваш мийимни бошаттым. О, 20 асырнынъ къанунындан тыш илян этильген «Ат-Такфир валь-Хиджра» ислям такъымынынъ фикирлери язылгъаны ичюн манъа окъумагъа ясакъ эткен чокъ китапларны мен окъудым. Бу адамлар не акъкъында айткъанларыны бильмек истедим.

Тиббиет факультетинде пек балабан олмагъан легаль группаларнен темсиль этильген чокъ сиясий акъынтыларгъа расткельдим. Башлыгъы эм кятиби оджамыз олгъан диний группагъа кирмек къараргъа

кельдим; даа бир адам группа азалары арасында мунасебетлерини козетти.

Бу такым ичинде чокъ кыйынлыкъларға расткельдим. Группаның азалары мусульман олмағанларнен (месихчилерни дегиль де, айны мусульманларны козьде тутам) мунасебетни аңлатқан ислямдан узакъ адеттеки ислям боюнджа яшадылар. Меним диний амбицияларым эп осьтилер.

Укюмет ве режим кършысына чыккъанларнынъ статусына етмек пек тырыштым. Ве мен пек балабан олмаған группаны тешкиль эттим ве аңлагъаныма коре, оларны ислямға огреттим. Олар садыкъ олғанларыны ве меним сёзюмни динълегенлерини дуйдым. Джамилерден узакъча ерлерде дува окъудыкъ, чюнки Мухаммед пейгъамберге кедер этмек ичюн еудийлернинъ къургъанларынен бу бир олгъаныны аңладыкъ.

Мен адамларға оларнынъ ислям акъкъында аңлавларына коре бакъмаға башладым. Эгер бирев айткъанымызны инкяр эткен олса эди, биз кяфир сайылыр эдик, ве бизге мунасебет де кяфирлерге киби олур эди:

*«Муминлер муминлерни быракъып, кяфирлерни
дост этмесинлер...»*

(Суре 3.28)

Манъа бу кыйын дегиль эди. Биз Мухаммед пейгъамберден орьнек алмакъ пек истедик. Биз эр вакъыт Гар огъул Абу Обейданынъ козь огюмизге кетирдик. Мухаммед пейгъамбер онынъ акъкъында, о, миллетнинъ ёлбашчысы олгъаны ве ислямны къабул этмек вазгечкен бабасыны ольдюрсенини айтты. Омар огълу Мосаабны хатырладыкъ: анасынынъ риджаларыны эшитмейип, оны ольмеге къалдырды, чюнки бу апай ислямдан вазгечти. Эгер бабасы ислямны къабул этмесе, о, оны ольдюрир, деп айткъан Абу Бакрны да хатырладыкъ. Эгер къоранталарымыз ве достларымыз бизим ислям аңлавымызны къабул этмеселер, биз бу эписи шейлер ичюн оларға даа къатты бакътыкъ. Бойле фанатизмиме бакъмадан, оларны ольдюрмеге къоркъузып, анабабамнынъ устюне кычырмакъ ве агъа-кърдашларымны сёгмек агъыр эди, амма Аллаға ве пейгъамберге бойсунмакъ истегим устюн эди. Мен Аллаға бойсунгъанларнынъ статусына етмек истедим. Мухаммед пейгъамбернинъ фикрини даима озюме хатырлаттым:

«Алланы ве пейгъамберни акъча, бала ве озюнъден биле зияде севмегендже, аранъыздан ич биринъиз акъикъый мусульман олмаз».

Къуран ве Суннагъа коре, адам сектасына — еудийлерге ве, хусусан, месихчилерге мунасебетлеримизни бельгилемек керек эдик, чюнки еудийлер Мысырда яшамайлар; базилары яшаса биле, ич кимсенен къонушмайлар. Мухаммед пейгъамбернинъ месихчилерге олгъан мунасебетини огренгенимизден сонъ, вазиет пек мушкъюль олгъаныны коръдик. Биз буны къабул эттик, чюнки оларнынъ саделигине, муляйимлигине ве мусульманларнен достане мунасебетлерине пахылладыкъ. Биз оларгъа япкъан эписи къавгъа ве даваларны худжур тынчлыкънен чектилер. Биз исе буны оларнынъ тарафындан озь изоляциядан чыкъмакъ ичюн намуссыз ынтылувар деп сайдыкъ, чюнки мусульман арасында месихчилер аздыр. Олар ялынъыз япып олгъан шей — бу, айнеджилик ве ачувны гизлеп, мусульманларнен яхшы мунасебетлерде олмакъ, деп сайдыкъ, башкъаджасына арамызда оларгъа ер олмаз эди. Тамам бойле оларнынъ акъкъында Къуран айта:

*«Олар Алланынъ гъазабына огърадылар. Бу —
Алланынъ бельгилерини инкяр эткенлери ве
пейгъамберлерни акъсыз ольдюргенлери ичюндир...»
(Суре 2.61)*

Месихчилерге олгъан нефретимиз ичюн, биз оларны къуваладыкъ ве сокъакъларда оларгъа уджюм эттик, амма олар бунъа игренч мазлумиетнен джевапландылар. Биз даа зияде ачувландыкъ ве оларны насыл этип чекиштирмек ве къоркъузмакъ ичюн планлаштырмагъа башладыкъ. Алла оларны ольдюрмек, эвлерини ве мал-мулькюни ягъмаджылыкъ этмек разылыкъ бергенини бильдик. Къуранда язылгъаны киби, оларнынъ эписи мал-мулькюни мусульманларгъа Алладан берильген «бахшыш» деп саймакъ керек.

*«Алла Озь пейгъамберине берген шеэрлер
халкъынынъ маллары — Алла ве Пейгъамбер
ичюндир»*

(Суре 59.7)

Демек, Бани Курайзахнынъ еудийлеринен пейгъамбер насыл япкъан олса, яни оларны сарымгъа алып, яшларны ольдюрди ве апайларыны

есирге алды, топрақтарыны запт этип, шеэрден оларны кұвалап чықарған киби, ойле де оларнынъ эписи мал-мулькюни курешсиз алмакъ керек.

Пейгхамбернинъ япкъаныны биз япып оламасақ да, месихчилернинъ тюкянларына кирип, ягъмаджылыкъ эттик. Яшаған коюмнинъ чешит тарафларында ерлешкен кильселерине уджум эткенимизде, юреклеримиздеки ачув ве нефрет энъ шиддетли эди. Баш уджум вакътында оларнынъ кильселеринден бирини харап этмек планлаштырдыкъ. Коптлу месихчилер бу уджумге къаршы чыкъкъанда, укюмет раатсызланды. Бунен берабер укюмет бу олған адисенен мемнюн эди, чюнки аписханеде бизни яхшы бакътылар.

Аписханеде муддетимизни отурып чыкъқан сонъ, койдешлеримиз бизни, къараманлар киби, къаршыладылар. Бу бизни месихчилерни кұваламакъ девам этмеге кызыштырды, амма аписханеге тюшмемек ичюн, зияде мукъайтлыгынен. Бу эписи адиселер кыскъа вакъыт ичинде олып кечтилер. Бу уджумлернен даа пек меракъландым, ве бу хабер студент достларым арасында тез даркъалды. Бунынъ нетиджесинде «Ат-Такфир валь-Хиджра» ислям такъымынынъ эсас лидерлеринден бири меннен корюшип, джан-юректен тешеккур ве Алла ве Онынъ пейгхамберине олған севгим ве февкъульаде джесюрлигим ичюн айретте олгъаныны бильдирмек истеди. О, Шукти такъымына айт олгъаныны бильдим ве пек мемнюн эдим. Мен олардан бири олмакъ истедим. Меннен лаф эткенде бу лидер пек мукъайт эди. Яз татильде тиббиет студентлерининъ ислям такъымы ичюн лагерь тешкиль эттик. Университет мемуриети бу лагерьге маддий ярдым этти. Лагерьнинъ вазифеси ислям эсаслары акъкъында чокъча фикирлешмек эди.

Лагерьден сонъ достум ислям такъымы акъкъында мен не тюшонгенимни ве оларгъа къошулмагъа истемейимми, деп сорады. О, Алланен, Онынъ Суннасынен ве пейгхамберинен кеткен такъымгъа кирмек кереклиги акъта Хадисни айтмагъа девам этти. Фикирлерден бири булар эди: «Садыкълыкъкъа ант этмейип ольген адам, кяфир киби, оле» ве «Группасыз ислям ёкъ, эмир-ёлбашчысыз такъым ёкъ».

Алланы ве пейгхамберни севгеним ичюн, группагъа кирмек энъ яхшысы олгъаныны дуйдым. Ислям аңлавыма айны бу группа энъ якъын эди. Олар группа ёлбашчысынен меним корюшювимни Каирде, группа азаларындан бирининъ эвинде кечирдилер. Шокри ёлбашчыгъа къолуны сыкъып, бойле дедим: «Сенинъ кяфирлигинъе шаат

олмагъанымдже, боджаланмайып, эр шейде сёзюнъни динълемек ве санъа бойсунмакъ сёз берем». Садыкълыкъкъа ант этмек тек сёзлерни текрарламакъ дегильдир, озюнъни Аллагъа ве пейгъамберге бергенинъ киби, ёлбашчынынъ къолуна да омрюнъни бересинъ десек оладжакъ.

О куню мен пек бахтлы эдим. Бундан даа къуванчлы екяне кунъ сувгъа батырылып чыкъарув кунюм эди. Садыкълыкъкъа ант этюв ёлбашчыгъа къоркъусыз бойсунмакъ ярдым этти. Чекеджек агъры ве куреш акъкъында тюшюнмейип, онынъ истегенининъ эписини яптым, чюнки Аллагъа ве пейгъамберге бойсунгъанымны дуйдым. Керектен даа зияде япмакъ азыр эдим. Къорантамынен терс къонушып башладым, селям биле бермедим. Олар менден бунынъ себебини сорагъанда, мен Къурандан аетлер кетирдим:

*«Де ки: “Япкъан ишлеринде энъ зияде зарар
коръгенлер акъкъында сизге бильдирейимми?”
Дюнъя аятында оларнынъ арекетлери бошкъа
кеткендир, амма олар яхшы иш яптыкъ, деп
беллейлер»*

(Суре 18.103–104)

Бабам, менимдже оны акъикъий мусульман япып олгъан шей акъкъында онъа айтып бермеге риджа этти. Радионы динълемесин ве сакъалыны осьтюрсин, деп онъа айттым. О разы олды. Сонъ онъа айтым: «Анам дува окъумай, онынъ ичюн о, кяфир сайыла, ве сен онен яшап оламайсынъ». Бабамнынъ козьлерини къан басты. О, сакъалыны тыраш этип, балабан ташнен мени урмагъа истеди, амма мен къачтым.

Ислям такъымына къошулгъанымнынъ биринджи себеби — бу кореджек козюм олмагъан месихчилерге оларнынъ олгъан душманлыгъыдыр. Нефретимни акъламакъ ве намусымны темизлемек ичюн, эр вакъыт Къуранда келишкен сурелерни къыдырдым.

Шокри мени Каир четинде балабан олмагъан такъымнынъ ёлбашчысы этип къойды. О, меннен ве ишке янашувымнен пек гъурурланды. О, мени «Абу Обейда» деп адландырды. Эр группа азасында лагъап бар эди, биз бири-биримизнинъ акъикъий адларымызны бильмедик.

Шокрининъ манъа ишануву эп артмакъта эди. О, мени башкъа группа азаларынен берабер ишлемек ичюн, базы арап ве четэль

мемлекетлерине ёллады. Биз берабер чалышып, группаға янғы адамларны джелп эттик ве олардан ёлбашчы Шокри Мустафаға садыкълык ант этювлерини кябул эттик.

Укумет бизни кјувалады, онынъ ичюн кыскъа вакъыткъа Бадари ве Ассуит этрафларында, Мениадан узакъ олмагъан дагъларда сакъланмакъ меджбур эдик. Бизни апис эткенде, эр вакъыт Каирге ёлладылар, анда исе бизни бошаттылар. Биз булунгъан еримизни денъиштирмек керек олгъаныны дуйдыкъ, чюнки Пейгъамбернинъ Хадисинде: «Кяфирлер арасында эр яшагъан адамны инкяр этем» язылгъан киби, кяфирлер арасында артыкъ яшап оламай эдик. Кочип кетмеге яхшы бир ер тапмакъ ичюн, биз такъымымызнынъ азасыны ёлламакъ меджбур эдик. Биз даимий яшамагъа гизли ер кыдырдыкъ, ве тек Алла эмирлерине бойсунмагъан дюньявий девлет кјурумыны джезаламакъ ичюн джемиетке кяйтмакъ истедик.

1977 сене кунълеринден биринде мангъа ве такъымымызнынъ бир азасына фукъаре сыкъ мескюн ерде донатылгъан квартира тапып, кирагъа алмакъ эмир берильди. Келишкен квартираны тапып, неге керек олгъаныны даа бильмейип, оны кирагъа алдыкъ. Келеджек куню биз, такъымымызнынъ базы азалары шейкъ Мухаммедни хырсызлагъанларыны бильдик. Сонъ такъымымызнынъ даа бир азасы бизге келип, олгъан шейни айтып берди. Шейкъ Мухаммед эр вакъыт такъымымызгъа кяршы чыкъты. Бизим акъкъында ялан язып, бир апай чокъ акъайларнынъ кядыны олгъаны ичюн бизни кябаатлады. Бу уджюмлерни токътатсын деп, такъымымыз чокъ кере онгъа айтты, амма о, кјулакъ асмады.

Бу операциянынъ макъсады Арбий Техника Академиясында олып кечкен вакъиалар нетиджесинде апис этильген базы лидерлерни азат этмек ичюн, укуметни меджбур этмек олгъаныны айттылар. Масрафларымызны одемек ичюн, такъымымыз даа беделъ сорамакъ истеди.

Бир кяч сааттен сонъ, такъымымызнынъ чокъусы азалары бутюн Мысырда апис этильдилер. Такъымымызнынъ ишлеринен аз таныш олгъан адамларны биле апис эттилер. Бизни Калла аписханесине алып кетирдилер ве «укуметке кяршы чыкъкъан такъым»ына аит дегильмизми, деп, эки йыл девамында соргъугъа огъратып, кыйнадылар. Бизни азат эткенлерден сонъ, биз мемлекеттен тез кетмеге меджбур олдыкъ. Айырылышып, Шокри озюнинъ ерине кюйгъан ёлбашчынынъ эмирини беклеп, базы арап мемлекетлерине

кеттик. Бу такъымымызнынъ сонъунынъ башы эди. Догърусыны айтаджакъ олсакъ, эгер «Шеикъ Мухаммед» операциясы олмагъан олса, Мысырны идаре этювинде такъымымызнынъ акимieti буюк олур эди.

Айткъаным киби, базыларымыз бизге кочъмек мумкюн олгъан ве улу Джихаткъа азырланмакъ ичюн шеэр къыдырдылар. Бизге ер тапылгъан ве чокъусы къардашларымыз энди анда, деп айттылар. 1980 сененинъ башында мен такъымымызнынъ къалгъан азаларына къошулдым. Бу, кимерде кечкен бедуинлерден гъайры этрафта кимсе олмагъан сахра ери эди. Ерни азырлап, балабан олмагъан такъымларнен кельмеге башладыкъ, чюнки тек бир машинамыз бар эди. Азаларымызнынъ чокъусы бу ерде осьтилер, ве олар бу ернен ве янъы джемиетимизнинъ адетлеринен танышмакъ бизге ярдым эттилер. Лагеримизде биз къуюлар къаздыкъ. Лагерге кирмек ичюн, паролымыз бар эди. Лагерни небетнен къаравулладыкъ. Биз тюфектен атмагъа огрендик, ве уджюм олса, къорчаланмакъ ичюн, эр кеске бирер дане бердик.

Биринджи кунълер тынч эди, биз де раат эдик. Мухаммед пейгъамбер Мединеге кеткен вакътыны хатырладыкъ. Мысыргъа къайтып, оны, пейгъамбер Меккени киби, запт этип оладжакъ кунюмизни сабырсызлыкънен бекледик. Бизим адетимиз бар эди: эр биримиз, озъ къафир къорантасындан вазгечип ве Алла ичюн кочип, аджайип сёзлерни текрарлады:

*«Эльвида, тувгъан ерим; бельки де чокъ вакъыткъа!
Сенинъ ве меним сой-сопларым Алла Китабына
къулакъ асмайлар!
Манъа кочип кетмек агъыр, амма мен акъикъат
къыдырувында кетем!»*

Биз буюк истегимизнен бу сёзлерни текрарладыкъ. Бизни ислям чагъырувындан гъайры бир шей меракъландырмады. Алла ичюн тюрюю къыйынлыкъларны енъмек азыр эдик. Эгер биз ольсек, дженнетке тюшермиз, деп белледик, яни биз дженкни сайлап аламыз. Бу аджайип сёзлер гонъюллеримизни къуванч ве гъурурнен, козьлеримизни исе козьаш ве кедернен толдурды, чюнки достларымызны ве къоранталарымызны сагъындыкъ.

Биз кочип кеткен шеэрде тынчлыкъ ёкъ эди. Анда даима партизан дженклери ве исъанлар ола эди. Шеэрнинъ эписи сакинлери

сияланған эди, онынъ ичюн бизге сия ташымағға кимсе кедер этмеди. Ерли укумет бизим ақкымызда бедуинлер ярдымынен бильдилер. Олар сахрада кимерде ёлны джойып, адети узьре бизден ёлны тапмакъ ичюн ярдым сорадылар. Бир кунъ небетчимиз лагеримизге ёл тутқан эки арбий машинаны дюрбинде корьди. Олар ондан бир къач метр олғанда, о, оларға токътамакъ эмир берип, не керек олғананы сорады. Олар биз ким олғананымызны, не ичюн мында ерлештик ве насыл такъымғға айт олғананымызны бильмек ичюн, бизнен корюшмек истедилер. Олар, биз диссидент такъымындан олғананымызны къоркътылар. Мен иштирак эткен, чокъкъа сюрюльген субет девамында биз ерли халкътан дегиль де, якъында бу ерлерге кельгенимизни билип, олар даа зияде шубеленип башладылар. Бойле девамлы субетлерден сонъ, кедерли алда лагерьден кетип, бу ерлерде яшамакъ арзудан вазгечмек меджбур олдықъ.

Мысырнен къомшу олған мемлекетте олғананымыз ичюн, къайтмағға енгиль ве паалы дегиль эди. Башкъа чаремиз ёкъ эди, биз планымызны девам этмек меджбур эдик ве Каирге къайтмакъ къарар чыкъардықъ, амма мен ве такъымымызнынъ базы азалары огюнден алынмаған насылдыр бир себеплерден анда чокъкъа къалмадықъ. Бу вакъыт ичинде биз Афганистан дженкинде иштирак эткен базы адамларнен таныштыкъ. Русларға къаршы олған Афганистан дженки Алла ве ислям ичюн олмағананы оларға аңлатып олдықъ. Олар такъымымызға садықъ олмағға ант этип, 1990 сенелери башында Мысырға къайткъанымызға къадар бизге чокъ ярдым эттилер.

Каирге келип киргенимизнен, бизни апис этип, ички ишлер назирлигине алып кетирдилер. Сорғуға чекип, бизни йибердилер. Бизге садықъ олғанларнен берабер такъымымызны янъыдан доғурмакъ тырыштыкъ. Огрнемек ве такъымымызнынъ эсас тюшонджелерини ислях этмек ичюн, биз айда эки кере джыйылдықъ. Ве 1990 сененинъ февраль айына къадар буны битирдик.

Бир кунъ бизге къардашларымызнынъ бири кельди. Онынъ вазифеси бутюн дюньяда олған бойле ислям такъымлары ақкында малюмат топламакъ ичюн, китап, газета ве меджмуаларны бакъып чыкъмакъ эди. О, кедерли алда эди, бети къызарып, бизден сорады: «Бугуньки газетаны окъудынъызмы?» «Ёкъ, я не олды?» — дедик. «Олар, ақчанен я да джынсий мунасебетлерге чекип, адамларны месихчиликке дёндюрген миссионер такъымыны апис эттилер», — деди о.

Биз утанмадыкъ, бундан гъайры, мукъаддес Рамазан айы эди, ве яманлыкъ даркъаткъанларгъа къаршы чыкъмакъ керек эдик. Амма яманлыкъны насыл этип денъиштирмек мумкюн? Арекетлернен? Бу пек къыйын оладжакъ. Сёзлернен? Бу — биз япып олгъанымызнынъ азыдыр. Амма насыл ве не вакъыт?

Башланув

Газетаны окъугъанымыздан сонъ, фикирлеримизни къорчалап оламагъанымыз ичюн, озюмизни ашалангъан дуйдыкъ. Бир шейге бакъмайып, месихчиликнинъ даркъатылувыны токътатмакъ ичюн онъа къаршы фааль турмакъ къараргъа кельдик. Девамлы давалардан сонъ, чокъ себеплер ичюн къарар чыкъарып оламадыкъ. Мисаль ичюн, Мысырда хавфсызлыкъ девлет системасы 1970 сенеге коре даа зияде инкишафлы олды. Телюкеге огърагъан эр бирни мемлекеттен гизли алып чыкъып олгъан такъымымызнынъ фааль лидерлери ёкъ эди, ве оларнынъ ерине ляйыкъ кимсе ёкъ эди. О лидерлерден базылары ольдюрильген, базылары исе омюрлик апис олундылар.

Шунынъ ичюн, биз дженк арекетлеринден вазгечтик ве, месихчиликнинъ даркъатылувына насыл кедер этмек, деп тюшюнип, меселенинъ башкъа чезилювини къыдырдыкъ. Ниает, «логик конфронтация»сында токъталдыкъ, яни ялан огретювлерини ве Теврат ве бутюн Мукъаддес Китапнынъ бозукъ олгъанларыны исбатламакъ тырыштыкъ. Эписи лидерлер бойле фикирге къол туттылар, ве биз бу буюк месулиетни, яни акъикъатны ачыкъ айдынлатмакъ ве къафирлерни енъмек, озъ боюна алып олгъан адамны къыдырып башладыкъ. Бу вазифенинъ беджерювинде манъа ишанырлар, деп ич тюшюнемедим, буны беджерип оламайджакъым ичюн дегиль де, мен месихчилерге пек нефретленгенимни эписи бильгенлери ичюн. Девамлы кергин сюкюнеттен сонъ, ёлбашчы бу ишке сайлангъан адамнынъ адыны айтты. Адымны эшиткенимде, аз къалдым эсимни джоймагъа. Ачувым пек чыкъты. Еудий ве месихчи китапларыны эльбетте, окъумагъа талап эткен ишни насыл этип манъа буюрдылар?

Бизим ёлбашчымыз манъа бакъып: «Бу — эмирдир! Башкъа чаренъ ёкъ. Алла ве Кыямет кунюне акъикъатен де инансанъ, разы олмакъ меджбурсынъ», — деди. О, Кыурандан сатырлар кетирди:

*«Алла ве Онынъ пейгъамбери бир ишке укъом
эткен вакъытта, инангъан эркек ве къадынгъа озь
ишлеринде башкъа ёлны сечмек ярашмаз. Ким де
Аллагъа ве Онынъ пейгъамберине итаат этмесе, о,
ачыкъ-ачыкъкъа ёлуны джояр»*

(Суре 33.36)

Мен ёлбашчыгъа башкъа биревни сайламагъа риджа этмеге тырыштым, амма о ред этти. О манъа: «Сен бу вазифени башкъаларындан яхшы беджереджегинъни дуям. Эгер буны яхшы япсанъ, эки къушны бир ташнен ольдюрисинъ. Биринджиден, сен эписи мусульманларны огретип, олар корьмеген шейлерге козьлерини ачып олурсынъ. Экинджиден, сен чокъ акъча къазанырсынъ, чюнки сенинъ теткъыкътларынъ терджиме этилип, бутюн дюньяда нешир этиледжеклер», — деди.

Онынъ сёзлеринден сонъ бу мевзунен огърашмакъ ве теткъыкътларымны башламакъ пек истедим. Ёлбашчы анълатты: «Сенинъ теткъыкътларынъ эки къысымдан ибарет олмакъ керек. Биринджиден, Тевраткъа ве Инджильге эсасланып, Къуранда айтылгъан киби, Мухаммеднинъ пейгъамбер оларакъ чагъырувынынъ акъикъыйлигини исбатламакъ меджбурсынъ:

*«Янларындаки Теврат ве Инджильде язылгъан
суретте тапкъан эльчиге, уммий пейгъамберге
итаат этелер. О пейгъамбер оларны яхшылыкъкъа
етеклер, яманлыкъны четлетир ве темиз шейлерни
эял этип, яман шейлерни арам этер»*

(Суре 7.157)

Экинджиден, сен хаталарны тапып, адамлар бугунъ файдалангъан Теврат ве Инджиль Алланы илхамлагъан китаплар олмагъаныны, олар денъиштирилген ве бозукъ олгъанларыны исбатламакъ керексинъ».

Бу вазифени истемей-истемей алып, ёлбашчыгъа айттым: «Бу вазифе мени Мукъаддес Китапны сатын алып, оны окъумакъ меджбур эте». О, биз Каирнинъ меркезине барып, оны сатын алырмыз, деп айтты. Мукъаддес Китап сатылгъан тюкянны тапкъандже, биз Гомхория сокъагъындан кеттик. Тюкянгъа анъаневий урбамызнен

кирип оламадыкъ, бу козьге пек чалынды. Тюкяндаки адамлар полицияны чагъырырлар олса керек, чюнки биз тюкянны дармадагъын этмеге кельдик, деп беллерлер. Янымыздан бир адам кече эди, оны токътатып, адыны сорадыкъ. Биз оны, тюкянгъа кирип, бизге Мукъаддес Китапны сатын алмагъа риджа эттик. О, буны япты.

Сонъ мен ве ёлбашчы Каирнинъ дженюбий тарафында ерлешкен эвиме кеттик. Ёлумызгъа эки сааттен зияде кетти, ве бутюн вакъыт девамында Мукъаддес Китапны джоймагъа тырыштым. Биринджи сефер мен оны скемледе къалдырдым. Экинджи сефер оны унуткъаным киби яптым, амма ёлбашчы эр вакъыт манъа оны кетирди ве, артыкъ оны джойма, деп хатырлатты. Ниает, эвиме келип чыкътыкъ. Ёлбашчы тувгъан шеэрине кетти, мен исе Мукъаддес Китапнен къыйын ёлумны башламакъ ичюн къалдым.

Биринджи кунъ эписинден агъыр эди. Алладан олмагъаны, онынъ ичюн эвиме шейтанларны чагъырып ола ве мен дува окъуп оламам, деп корюнди. Шунынъ ичюн мен оны ятакъ одасында туттым. Чокъ кунълер арды-сыра мени дешетли къоркъу басты. Эвде бир-де-бир сес эшиткенимнен, Алла менде Мукъаддес Китап олгъаны ичюн мени джезаламагъа шейтанларны йиберди, деп белледим. Дува эткен одамда Мукъаддес Китапны тутмадым, чюнки о анда олса, мелеклер учып кельмез, деп белледим.

Эвимде Мукъаддес Китапны тутмагъа меним къарарым дегиль, мен, ёлбашчыгъа бойсунуп, тек Аллагъа бойсунгъанымны анъламагъандже, бу къоркъулар мени чокъ чекиштирдилер. Мухаммед пейгъамбер озъ хадисинде ёлбашчыгъа бойсунмакъ эмир эткен эди: «Меним ёлбашчыма бойсунгъан адам манъа бойсуна. Меним ёлбашчыма итаат этмеген адам исе манъа да бойсунмай». Алла сайлагъан ёлбашчынынъ эмирини беджерем, деп нетиджеге кельдим, онынъ ичюн, эгер Мукъаддес Китапны одада тутсам, о, манъа зарар кетирмез, Алла манъа ярдым этер.

Такъымымыз эписи керек шейлерни манъа берди. Мен бутюн вакъыт теткъикъятларнен огърашкъаным ичюн, олар эр ай манъа 500 мысыр фунту бердилер. Бу ишни унутмагъа тырышкъанымда, эр сефер хадисни хатырлай эдим: «Меним ёлбашчыма бойсунгъан адам манъа бойсуна. Меним ёлбашчыма итаат этмеген адам исе манъа да бойсунмай».

Аллагъа уч кере тевбе этип, сонъ исе дува окъудым. Ич бир шей мени бу иштен къалдырмады. Керекли китапларым чокъ эди, ве

ишимде бу манға ярдым этти. Мен энди месихчиликни яхшы бильдим ве бу кыйын ёлны башламакь кьараргьа кельдим.

Мен кьасеветлендим, чюнки кьайдан ве насыл этип башламакь бильмедим. Теткьикъатымнынъ эки кьысмыны башламакь ичюн белли бир усулым ёкь эди. Мисаль оларакь, Мухаммед пейгъамбер олгъаныны исбатламакь ичюн, Мукъаддес Китапта ве Тевратта «Мухаммед», я да ич олмагъанда «Ахмед» я да «Махмуд» адларыны тапарым, деп умют эттим. Кьайдан ве насыл этип башламакь бильмедим. Башымда эр шей кьарышты. Тевратта манға насыл адны кьыдырмакь керек олгъанына эмин дегиль эдим.

Башымда эр шей кьарышты, ве мен теткьикъатымнынъ экинжи кьысына кечмек кьараргьа кельдим, яни Теврат ве Мукъаддес Китап Алладан олмагъаныны исбатлагъан хаталарны кьыдырмакь. Ве биринджи кере олгъаны киби, Теврат ве Мукъаддес Китапны насыл теткьит этип, догъру олмагъаныны исбатлайджагъымны бильмедим. Мен пек кьасеветлендим, чюнки бу ишни беджермек ичюн етерли билювим олмагъаныны дуйдым. Амма мен башлагъан ишимни яры ёлда кьалдырмагъа алышмадым, онынъ ичюн озюмни аджымайып, ниетиме иришмек кьарар чыкьардым.

Ёлбашчынен теткьикъатларымны музакере этмек ичюн, биз айда бир кере корюштик. Эр бир сефер эмирни денъиштирип, бу вазифени башкьа биревге бермеге риджа эттим, мен исе онға ярдым этеджем. Амма о, эп бир бу ишни мен беджермеге меджбур олгъанымны талап этти.

Аллагъа дува окъуп, манға кьувет бермеге риджа эттим. Озюмни пек джесюр дуйып, мен ич бир усул я да системасыз Мукъаддес Китапны окъумагъа башладым. Тевратнынъ Башланув китабындан башлап, манға не кьыдырмакь керек олгъаныны бильмедим. Эвель бир вакъыт эшитмеген худжур адларны тапып, кедерлендим. Мукъаддес Китапны кошеге атып, ачувлы дедим: «Бу еудий ве месихчилер — акъылсызлардыр. Бойле худжур ад толу худжур китап Алладан олгъаныны насыл этип айтып олдылар? Олар акъылдан тайдылар!» Мукъаддес Китапнынъ окъумасыны токьтаттым.

Эки кунь кечти, ве мен Мукъаддес Китапнынъ окъумасына кьайттым. Бу сефер энди Башланув китабыны окъумадым, чюнки бир талай кыйын адлар ве сёзлерни расткетирмек истемедим, бир кьач саифени саифелеп, окъумагъа девам эттим. Сайылар, Чыкыш, Кьануннынъ Текраны китаплары мени айретте кьалдырдылар. Муса,

фыравунлар ве истраиллилер акъкъында чокъ тафсилятлы малюматны таптым. Меним мерагъымны бу мемнюн этти.

Эки ай ичинде Эски Васietetни окъуп битирдим, амма мен дикъкъатнен дегиль де, устюн-устюн окъудым. Даа бир кере окъуп чыкътым ве бу сефер Мухаммед, Ахмед я да Махмудгъа аит бир шейлерни тапмагъа тырыштым. Мен Янъы Васietetни окъумагъа башладым. Оны окъуп битирдим, амма ич бир нетидже чыкъырып оламадым. Бунгъа даянып оламадым ве бу теткъикъатларнен мени огърашмагъа зорлагъан ёлбашчыгъа ачувландым.

Ёлбашчы мени келип бакъкъанда, биз кыдыргъанларымызгъа якъынлаштыргъан ич бир шейни тапып оламагъанымны айттым. Теврат ве Мукъаддес Китапны окъудым ве бир шей тапмадым. Ёлбашчы мангъа айтты ки, четэль мемлекетинде оларакъ биз огренген китап бар. О, ишимде пек ярдым этер. Китапнынъ серлевасы «Акъикъатны ачам» эди, муэллифи раметли шеикъ Эль-Хинди эди. Мен бу китапны шахсий китапханемде кыдырып таптым. «Акъикъатны ачам» китабы биз ичюн пек кыйметли эди, хусусан биз месихчилерге ислям акъикъый дин олгъаныны исбатлагъанымызда.

Бу китапта ислямны къабул эткен месихчилерге айткъан, Теврат ве Мукъаддес Китаптан олгъан янълыш фикирлер язылгъан эди. Биз мувафакъиетнен оларнен файдаландыкъ. Мен месихчиликни тенкъитке огъраткъан, ёлбашчы берген Шахристанининъ «Секта ве дин», Ибн Хазмнынъ «Секта ве диний культлар» ве башкъа тарихий ве терджимеиал китаплары ярдымынен янъы теткъикъат башладым. Ибн Хазм янълышы олгъан деп адландыргъан эписи шиирлерни язып алып, Теврат ве Мукъаддес Китапта оларны бакътым. Оларнынъ чокъусы башкъа сёзлернен язылгъан я да башкъа адамларгъа аит эдилер. Мен базы хаталары олгъан чокъ шиирлер таптым, амма эгер биз оларны Теврат акъикъый олмагъаныны исбатлагъанымызнынъ эсасы киби файдалансакъ, Къураннынъ базы сурелерини де бойле олгъанларыны танымакъ керек олур эди ве олар да Алладан олмаз эдилер. (Кечче мен «Ибн Хазмгъа джевап» серлевалы ишимде озъ ачкъан шейлер акъкъында яздым.)

Мен ишимни джан-юректен девам эттим, мангъа Алла ве пейгъамберге олгъан севгим ярдым этти. Такъымым мен Мукъаддес Китаптан эп айретленгенимни корьдилер. Олар даима менден буны сорадылар, мен исе ялан айттым. Чешит себеpler уйдуруп, базы яш месихчилерни ислямгъа дёндюрмек ве омюрлери акъкъында

бильмек ичюн оларнен корюшмек керекмиз, деп айттым.

Теврат ве Мукъаддес Китапнынъ хаталарыны исбатлап, итибардан тюшюрмек ынтылувларым мувафакъ олмады ве мен теткыкъатымнынъ экинджи кысымына кечмеге къарар чыкъардым, яни Теврат ве Мукъаддес Китапнынъ шиирлерине эассланып, Мухаммед Алла пейгъамбери олгъаныны исбатламакъ. Эль-Хандининъ «Акъикъатны ачам» китабыны бакъып чыкътым ве истегенимни тапкъаныма къуwandым. Қуванчнен дува окъуп, Аллагъа мени бу шиирлерге кетиргени ичюн тешеккур бильдирдим. Невбеттеки тертипте оларны язып алмагъа башладым:

Теврат: Башланув 17.20; 49.10;

Теврат: Қануннынъ Текрары 18.18–20; 32.21; 33.1–3;

Пейгъамберлер: Ешая 42.9; 54.1–3; 65.1–2;

Зебур: Йырлар 44.2–4; 149.3;

Пейгъамберлер: Даниял 2.31–32;

Инджилъ: Матта 3.2–3; 13.31–32; 20.1; 21.33;

Инджилъ: Юхан 14.16;

Инджилъ: Сырларнынъ Ачылувы 2.27.

Мухаммед — пейгъамбер олгъаныны исбатламакъ ичюн Эль-Ханди тек бу шиирлерни анъмай. Мен башкъа шиирлерни алып ташладым, чюнки олар ойле ачыкъ-айдын дегиллер. Мен бу шиирлерни яхшы этип ве объектив оларакъ огрендим. Биз, уникаль иманлылар такъымы киби, ишанчлы менбасы олмагъан ич бир малюматны бир вакъыт къабул этмедик. Бир бакъкъанда, бу шиирлер эр бир мусульман ичюн пек джазибели эдилер, ве оларны къабул этмек мумкюн эди, амма дикъкъатнен бакъкъанда (бу мусульман-фундаменталистлернинъ усулы), бу делильге эассланып чыкъырылгъан нетиджелер ялан, акъыкый олмагъанлары корюне.

Шунынъ ичюн, менимдже, теткыкъатымда манъа ярдым этип оладжакъ эписи китапларны топладым. Ишимнинъ мувафакъиетинден сонъ келеджегимни козь огюме кетирип башладым. Алла ве пейгъамберге хызмет этип, даа баягъы акъча къазанырым. Керчек, акъча акъкында десек, мен ве ёлбашчы «Сунна Адвокатс» китапханесине барып, китабымнынъ гъаесини анълаттыкъ.

Китабым оларны айретте къалдырды ве биринджи бабны истеп, муэллиф акъкыны менден сатын алмакъ теклиф этилер. Бу китап

ярдымынен зенгин ве белли олмагъа арзу эттим. Амма эсас макъсадым ислям гъалебесини илян этмек эди. Мен кене Мукъаддес Китапны окъумагъа башладым. Мукъаддес Китапнынъ окъумасынен авеслендим. Мухаммед — пейгъамбер олгъаныны Теврат ве Мукъаддес Китап исбатлагъанларыны логик тасдыкъламакъ ичюн чокъ яздым. Нетидже пек яхшы дегиль эди, чюнки Мухаммеднинъ Алладан кельген миссиясыны тасдыкъламакъ тырышып, мен пек тырышкъан теткъикъатчы эдим. Мен Фаран шеэрнинъ адыны расткетирген Якота Эль-Мамавининъ «Мемлекетлер лугъаты» киби ве башкъа менбаларгъа эсасландым. Бундан гъайры сёзлернинъ манасыны, мисаль ичюн, «Шелон» сёзю киби, анъламакъ ичюн «Арап тили» лингвистик лугъаты ве иврит лугъатынен биле файдаландым.

Ич бир кимсе инкяр этип оламайджакъ китапны язмагъа истедим. Языкъ ки, эр шей мен истегеним киби олмады. Меним эписи логикам ве лингвистик нетиджелерим бири-бири артындан чиль-уфакъ олдылар. Назаритимни тасдыкълагъан ич бир шиирни тапып оламадым. (Лаф арасы, мен эписи огренген шиирлерни анъып, олар Мухаммед пейгъамберге аит олмагъанларны «Аселег айтылмагъан акъикъат» адлы башкъа китабымда яздым.)

Бу эписи шиирлернинъ огренювини битирдим, амма кыдыргъан шейни тапмадым. О анъ менде эм кедер, эм раатсызланув, эм умютсизлик, эм шашкъынлыкъ дуяды. Мухаммед — пейгъамбер олмагъаны меним акълыма ич бир вакъыт кельмеди. Пейгъамбернинъ шахсынен делиллерни нисбетлештирип оламагъанымны исбатлап, озюмни тынчландырмакъ тырыштым.

Мен даа бир ынтылув япмагъа къарар чыкъардым. Бу сефер «Пейгъамбернинъ шаатлыкълары», «Мемлекетлер лугъаты», «Арап энциклопедиясы» киби башкъа китапларнен файдаландым. Бар кучюмнен мувафакъиет къазанмакъ тырыштым. Башымдан кечкен эписи огъурсызлыкълардан сонъ олгъан мувафакъитсизлик омрюм хараплангъаныны бильдирди. Экинджи ынтылув биринджиден яхшы дегиль де, даа ярамай эди. Назаритиме зыт кельген чокъ шейлерге расткельдим.

Кимерде ислям китаплары ве малюматнамелернинъ чокълугъына бакъып, сорадым: «Бу эписи китаплар бизни алдатып, уйдурылгъан шахысны корьсеткенлери олуджу шейми? Эгер ойле олса эди, Алла ибадетке ляйыкъ олмаз эди. Мен бу ёлнен кетмейджем». Ве сонъ мен тез-тез дува окъуп, Алладан багъышлав сорадым.

Сонъ теткыкбатымны токътатып, Мукъаддес Китапнынъ учюнджи кере окъумасына къайттым. Мукъаддес Китапны окъугъанда, мен ойле къувандым ки, этне алтында олгъаныма къоркътым. Биз адетиндже, месихчилер — Теврат ве Мукъаддес Китаптан тылсымларыны алгъан ырымджылардыр, деп айттыкъ. Амма Мукъаддес Китап меним дикъкбатымны бир тюрю, тылсымлы джелъп этти. Ёлбашчы эр вакъыт мени келип бакъты. Эр сефер о, мен макъсадыма иришмегеним ичюн меннен мемнюн олмайып, ишимден бошатыр, деп тюшюндим. Амма эр сефер, гъалиба, о, бу ишни менден гъайры кимсе яхшы япамаз, деп мени эмин этип, эвель олгъанындан даа зияде джошкъун эди.

Мен Маттанен берильген Инджильни окъуп башладым ве биринджи бабны битирмезден эвель, къыйынлыккъа огърадым. Олар Месихни Давуттан асыл олувыны къайд эткенлерини коръдим. Олар акъылдан тайгъанлар, деп тюшюндим. Кыдыргъанымны тапмагъа умуят этип, бу фикирнен озюмни теселли эттим.

Маттанен берильген Инджильнинъ 4, 5, 6 баблары мени айретте къалдырды. Инджильнинъ бу къысмыны эвель эки кере окъугъан эдим, амма бу сефер оны биринджи кере окъугъаным киби сездим. Санки къол башымны енгильден къакъып, акълымны ачкъан киби сездим. Ичимдеки сес: «Сен окъугъанынъны анъламакъ вакъыт кельди. Ким акълы, ким исе акълы олмагъаны сени къасевет этмесин», — айткъаныны эшиттим. Ич бир белли себепсиз мени титрев къаплап алды.

Мукъаддес Китап, санки бугуныкы вакъиаларны яза киби, биз месихчилернен якъанымызны тасвирлегенини коръдим. Къувалавлар, ашаланув, ольдюрюв, яни Аллагъа бойсунув гъаемиз акъкъында Мукъаддес Китапта язылгъаныны окъудым. Мукъаддес Китап биз месихчилернен якъанымызны ве оларгъа айткъанымызны бильгени худжур бир шей эди. Мукъаддес Китапнынъ бу къысмыны месихчилер якында къошып язгъанлары мумкюнми?

Месихчилернинъ севгиси ве мазлумиетини бизим, мусульманлар огюмизде къоркъув киби сая эдик, чюнки Къуранда язылгъан киби, олар кучю олмагъан азлыкъ эдилер:

*«Оларгъа ёкъсуллыкъ ве тюшкюнлик тамгъасы
урулды...»*

(Суре 2.61)

Севги, мазлумиет, итаат ве душмангъа севги биле акъкъында чокъ шиирлер таптым. Мен тюшюнип къалдым. Озь ашаланувнынъ себеби акъкъында насыл этип язмакъ мумкюн?

Алланынъ месихчилерге озь душманларыны севмек эмирини эр сефер окъугъанымда, ана-бабамнен озюмни къаба алып баргъанымны хатырладым. Оларгъа озь мераметсизлигимни косътерип, джанларыны агъырттырмакъ ичюн эр вакъыт янъы шейлер уйдурдым. Бир кунь мен хасталандым, ве манъа джиддий операция яптылар. Бабам мени хастаханеге келип бакъмакъ истеген эди, амма мен къяфирни корьмеге истемегенимни деп, ред эттим. Анам башкъа адамларнен манъа аш йиберип турды, чюнки ондан ашны алмагъа истемедим. Манъа бир козьнен биле бакъмакъ ичюн, мен булунгъан хастаханенинъ пенджересининъ тюбюнде анам саатлернен турды.

Бу хатырлавлар эр вакъыт мени агълав алгъа кетире эдилер, ве мен Алланы бильген кунюмни къаргъадым. Ичимде куреш эди. Абу Обейда ве Абу Бакр бабаларынен, Мосааб исе анасынен якъанларыны хатырлап, озюме теселли бердим. Бу мени тынчландырды.

Маттанен берильген Инджильни окъуп битирдим, амма онынъ сёзлери меним акълыма синъди. Гедже-куньдюз, хусусан ярамай бир шей япмакъ истегенимде, бу сёзлер мени изледилер. Инджильнинъ къалгъан къысымларыны ве мектюплерни окъуп, шашып къалдым, чюнки фельсефе ве риторика Къурандакиден яхшы эди. Мадамки Мукъаддес Китап ислямдан 630 йыл эвель язылгъан эди, Къураннынъ риторикасы уникаль олгъаныны насыл этип айтмакъ мумкюн?

Бир кере сувукъ къыш геджеси Маттанен берильген Инджильнинъ сёзлерини акълымдан сильмеге умют этип, Къурандан бир сурени окъудым. Аркъадашларым ве мен эр вакъыт месихчилерге сукълана эдик, чюнки оларнынъ чокъусы адамларнен мунасебетлери яхшы эди. Биз исе аксине, адамларны ислямны къабул этмеге давет этмек ичюн, минималь толерантлыкънен тесаддюфий танышувларны биле япып оламадыкъ. Бу бизим ёлумызда буюк бир мания эди. Ислям чагъырувы адамларны ислям динине чекмек ичюн пек керек олгъан якъын мунасебетлерни инкишаф этмеге ёл бермеди.

Яшайышымыз зорбалыкъ, мераметсизлик ве терроризм толу эди.

Адети узьре биз озюмизни ойле алып бармадыкъ. Амма эгер ойле япмагъан олсакъ, биз Алла эмирини берджермез эдик, деп тюшюндик. Мукъаддес Китапкъа я да чокъ аллаларгъа инаналармы, я да акъикый олмагъан мусульманлар олгъанларына бакъмадан, къяфирлернен насыл

этип озюни алып бармакъ Алла Къуранда айтты. Мукъаддес Китапкъа инангъанлар акъкъында Къуран айта:

«Эй, иман эткенлер! Еудийлерни ве месихчилерни дост тутмангъыз. Олар бири-биринингъ достудырлар. Сизден оларнен ким дост олса, о да олардандыр. Шубесиз, Алла инсафсыз адамларны догъру ёлнен алып бармай»

(Суре 5.51)

Амма башкъа къафирлер, яни дува окъумагъан, сакъал осьтюртмеген, гуна япып тевбе этмеге истемеген, малдан он файыз бермеген мусульманлар акъкъында Къуран бойле айта:

«Эй, иман эткенлер! Муминлерни ташлап, динсизлерни дост тутмангъыз. Алланынгъ озь зарарынгъызгъа ап-ачыкъ бир делиль бергенини истейсингъизми?»

(Суре 4.144)

Къоранта азалары ве сой-соплар акъкъында Къуранда бойле язылды:

«Эй, иман эткенлер! Эгер ана-бабаларынгъыз ве агъа-къардашларынгъыз имансызлыкъны имандан устюн корьселер, олар сизингъ достларынгъыз олмасынлар. Сизден оларны ким де дост эдинсе, шубесиз, озюне языкъ эткен олур»

(Суре 9.23)

«Алагъа ве ахрет кунюне инангъан къавимнингъ — Алла ве Онынгъ пейгъамберинен душман олгъанларнен, атта олар озьлеринингъ бабалары, я да огъуллары, я да агъа-къардашлары, яхут сой-тувгъанлары олсалар биле — достлашкъанларыны корьмезсингъ. Иште, Алла оларнынгъ къальплерине иман къойгъандыр ве оларны Рухнен къуветлендиргендир. Оларны, ичлеринден ирмакълар акъкъан, ичинде темелли къалынаджакъ

*дженнетлерге кѳояр. Алла олардан разы, олар да
Алладан хошнут олгъанлар. Иште, олар Алладан
олгъанлардыр. Яхшы билинъиз ки, сеадетке
иришеджек олгъанлар Алладан олгъанлардыр!»*

(Суре 58.22)

Эгер бу аетке мусульман Эль-Термезининъ акъикъый Эль-Баххари хадисини кѳошсакъ, Омаргъа коре, Мухаммед пейгъамбер айтты: «Мукъаддес Китапкъа инангъанларгъа кѳол узатманъыз, амма селямларыны алынъыз. Эгер ёлда оларны расткетирсенъиз, ёлдан итеринъиз».

Онларнен бойле аетлер кѳоранталарнен, дост ве мусульман олмагъанларнен мунасебетлеримизни бельгиледилен. Бу мунасебетлерни сайлап алмагъа имкянымыз ёкъ эди, чюнки ислям фикир этюви, эсасен, шу джумледен Къуран да, мусульмангъа озъ акълынен юрге имкян бермедилен. Аксине, Къуран аетини я да хадисни озъ акълынен анълатмакъ тырышкъан эр бир адамны кяфир деп адландырдылар. Эр шейни Мухаммед анълаткъан киби кѳабул этмек керек. Эгер Мухаммед анъмагъан бир шей олса, бу шей акъкъында унутмакъ керек эди.

Эль-Баххари хадисни анъды, амма Мухаммед пейгъамбер Ибн Аббаскъа айтты: «Ким Къуран акъкъында озъ фикрини бильдирсе, джеэннемде озюне ер азырлар».

Бу эписи Къуран аетлеринден ве хадислерден сонъ, бизден фаркъ эткенлерге насыл этип достане бакъып оламыз? Бакъып оламайыкъ, чюнки Къуран айта:

*«Акъсызлыкълар якъанларгъа таянманъыз, ёкъса
атеш сизге де тиер. Сизинъ Алладан башкъа
достунъыз ёкъ. Сонъ ярдым коралмазсынъыз»*

(Суре 11.113)

Онынъ ичюн Мукъаддес Китапта севги ве багъышлав акъкъында шиирлерни окъугъанда, гонълюм ачув ве гъадап толып ташты. Биз бозукъ деп адландыргъан Мукъаддес Китапны окъугъанда, чокъ кере утандым. Меракълы ки, насыл этип Мукъаддес Китапны денъиштирген месихчилерни эпбир севе ве урьмет этелер, биз исе, Алла сёзюни денъиштиргенлер, бунъа иришип оламадыкъ, деп тюшюндим. Мында бир шей бар.

Мен бу фикирлерни тюшюнмеге тырыштым, амма олар эпбир қыйттылар. Озь теткыкыатымда ич бир нетиджеге келип оламасам, не олур экен? Ичимдеки куреш о қьадар кучлю эди ки, эр сефер мени бойле фикирлер қьаплап алғьанда, сесимни чыкыарып: «Рабби, бағьышла мени. Алладан башкы Танъры ёкы ве Мухаммед Онынъ пейғамбери олғьаныны айтам», — деп кыычырдым. Ве сонъ, бу фикирлерден темизленмек ичюн, дува окъудым. Теврат ве Мукъаддес Китапкы эсасланып исбатлап оламасам да, Мухаммед акыкыатен де Алланынъ пейғамбери олғьаныны озюме айттым.

Меселем даа джиддий олды. Мухаммед — пейғамбер олғьанына делиллер кыдырмакы ерине, мени Теврат ве Мукъаддес Китапнынъ сёзлери меракъландырғьаныны анъладым. Теврат ве Мукъаддес Китапнынъ тесиринден къртулмакы, ве олар Алладан олмағьаныны насыл этип исбатламакы тюшюндим. Оларда язылғьан эр шей пек яхшы, ве адамнен язылғьанына ошамай эди. Адамлар насыл этип ойле басиретнен келеджекнинъ теренлигини корип, шимдики вакыалар акыкында эки бинъ йыл эвельси язып олдылар? Теврат ве Мукъаддес Китап адамнен язылғьаныны давада делиль киби теклиф эткен олсакы, биз адамны икмет ве бильги севиеине коре Алланен бир сырағьа кыояр эдик. Биз, эльбетте, Алла эр шейни бильген, кьудретли олғьаныны ве Онъа тенъ сою олмағьаныны билемиз.

Мен Зебурны ве Икметли Сёзлер китабыны окъумагы башладым. Зебурдаки 22 ве 142 йырынынъ базы шиирлерини эзберден огренип, озь дуваларымда текрарладым. Меним дува окъугьанымны эшиткенлернинъ эписини бу шиирлер эджанландырдылар, ве олар озь дуваларында оларны ишлетмек ичюн, манъа бу шиирлерни оларгы язып бермеге риджа эттилер. Мен аля даа Мухаммед — пейғамбер ве Мукъаддес Китап бозукы олғьанына делиллер тапмакы истедим, амма ич бир шей тапып оламадым. Шубе ве зыт фикирлер мени қьаплап алдылар, оларгы кыулакы асмамакы тырыштым, амма олар сыкы-сыкы пейда олдылар. Мен Алланы севдим, амма тасилим ве динге севгим ислям Алладан берильген, акыкый олмағьан дин акыкында тюшюнмеге эр вакыт имкян бермеди. Башымда эр шей кыарышты, раатлыгым бозулды, гедже, эвельки киби, кыатты юкылап оламадым.

Бир кере мен танъда дува окъудым. Кыуранны эзберден окъуп, апансыздан токытадым, фикирлерим башкы ерде эди. Мен тюшюндим: «Мисаль ичюн, эгер дженнетке ёл — ислям олмағьан олса, сен не

япар эдинъ?» Бу акъкъында тюшюнмемеге тырыштым, амма олмады. Саба намазыны биле битирип оламадым. Килимде юкълап къалмагъандже, агъладым. Бир-эки сааттен сонъ анам мени уятты. Ишке сачма алда кеттим. Мен къайда кеткенимни ве кимнен лаф эткенимни бильмедим.

Эвге къайткъан сонъ, Мукъаддес Китапны окъумагъа пек истедим. Юханнен берильген Инджильнинъ биринджи бабындан он бешинджисине къадар окъудым. Юксек фельсефе фикирлерини, риторика ве пек зариф ве багълы ибарелер таптым, хусусан Мукъаддес Китап къой ве чобан, юзюм пытагъы ве багъчаджы, мейва берген ве атешке атылгъан, мейва бермеген пытакълар акъкъында айткъанда.

Кедерли алда одамда сес чыкъарып къычырдым: «О, Алла, къулунъа мерамет коръсет! Лютфен, Сен къайда ве кимнинъ тарафдары олгъаныны айт: Сен еудий ве месихчилернен яда мусульманларненсинъ? Манъа мерамет коръсет. Мен Сенинъ къулунъ, омрюмни Санъа хызмет этмек ичюн багъышладым. Сенинъ бутюн мераметинъ ичюн тешеккюр бильдирем. Сенинъ огюньде турып оламайым, Сен исе Сенинъ огюньде турмакъ ичюн мерамет коръсетмезсинъ. Сен кучълю Алласынъ, мен исе зайыф бир адам махлюгъы, ве Сен манъа рухсет бермегендже, бир шей япып оламайым. Сен энъ мераметлисинъ, энъ шефкъатлысынъ, мен исе икмети олмагъан, кучъсюз къулунъ. Бутюн омрюм Сенинъ къолунъда. Балалыгъымдан Сени севем. Коклер ве севгинъ ичюн озюмни къурбан эттим. Сени къыдыргъанда не аписханеден, не азаплардан къоркътым, бутюн дюнья биле манъа кедер этип оламады. Не ичюн Сен меннен Озюньни ойле алып барасынъ? Мен севдим Сени, ве, Мухаммед пейгъамберинъ бизни огреткен киби, Сени мемнюн этмек тырыштым, лякин мына мен, кучъсюзим, девам этип оламайым. Эр бир тараф: Сен — оларнынъ Алласы, деп айталар. Ким акълы, ким исе янълышкъаныны бильмейим. О, Алла, мен Сени севем, деп ант этейимми? Ёкъ деп беллейим, чюнки Сен эр шейни билесинъ. Сени къыдыргъанда, не къадар азап чектим! Окъувымны, къорантамны ве достларымны ташладым. Гъурбетчи киби айланып юрдим. Мен Сен ичюн аписханеде отурдым, мени къыйнадылар.

Не ичюн Сен манъа джевап бермейсинъ? Эгер Сен мусульманларнынъ Алласы олсанъ, акълымдан ислямдан гъайры эр шейни чыкъарып ал. Эгер Сен месихчилернинъ Алласы олсанъ, мен артындан кетип олгъан ярыкъны коръсет».

Мен қыйналдым, юкӡлап оламадым, шубелендим: эгер ислям Алла ӡлу олмаса, не олур? Эгер бу ӡл — Теврат я да Мукӡаддес Китап олса, не олур? Месихчилернинӡ артындан кетейимми? Эгер Алла ве адамлар мени кӡабаатлагӡан олсалар, меннен не оладжагӡыны тӡюшюнип, кӡалтырадым. Бир кунӡ бутӡон кӡоркӡууларымны четке ташлап, озӡюме айттым: «Сен не истейсинӡ? Етер энди, сен эвельки киби дегильсинӡ. Эки ӡлунӡ бар, экиси де догӡру корӡюнелер. Вакӡыт джоймайып, олгӡан кучӡ-кӡуветинен Алланынӡ ӡлуны кӡыдыр. Фаркӡы ӡкӡ, бу еудий, месихчи я да мусульман ӡл олсун, эсасы, эгер сен акӡыкӡатен де Алланы кӡыдырсанӡ, бу Алланынӡ ӡлу олсун. Бу — сенинӡ баш язысы, ве оны кӡабул ӡтмек керек. Эмин ол, Алла сенинӡ самимийлигинӡе коре санӡа джевапланыр. Мусульман олгӡанынӡны унут ве кӡыдырувларынӡны янӡыдан башла. Санӡа не кедер ӡте?»

Буны тӡюшюнип, айттым: «О, Алла, мени идаре ӡтип, кучӡ-кӡувет бер, чӡонки кечеджек сынавларым агӡырдыр. Эгер Сен манӡа ярдым ӡтмесенӡ, шейтанлар мени парчаларлар. Дӡюнӡа юзюнде мен макӡсатсыз, раатсыз алда долашып юреджегим. О, Алла, ялварам, манӡа ярдым ӡт. Сенинӡ артынӡдан, Сен кореджек козӡюм олмагӡан месихчилернен олгӡан ерге биле кетмеге сӡз берем...» Мени тынчлыкӡ ве тескин кӡаплап алгӡаныны апансыздан дуйдым. Биринджи кере мен мантикӡлы тӡюшюндим.

Мен нетидже чыкӡардым: месихчилер догӡру ӡлдан урулып, кяфир олгӡанларынынӡ эки себеби бар. Биринджи — Мерьем огӡлу Месихке «Алла» деп айткӡанлары; ӡкинджи — адамлар гуналарындан арынсынлар деп, Иса хачта ольгени ве тирильгени акӡкӡында айткӡанлары. Бу эки меселеге теткӡыкӡатымны джелӡп ӡтип, оларны ислям нокӡтаи назарына коре тешкерип бакӡмайыммы? Ислям алимлери бу акӡта не тӡюшюнгенлери мени меракӡландырдылар.

Ислям тарихындан китаплар, терджимеиаллар ве изаатлар козӡьден кечирип башладым. Месихке аит бир шейлер ве Онда, Кӡуранда анӡылгӡаны киби, Алланынӡ хусусиетлери олгӡанына аит бир шейлер кӡыдырдым. Мен ишанчлы, акӡыкӡый менбаларнен файдаландым, меселя: Ибн Катарнынӡ «Интерпритация», Дкахабининӡ «Ислям тарихы», Ибн Катирнинӡ «Башы ве сонӡу», Шахристанининӡ «Секта ве дин», Ибн Хазмнынӡ (даа Абу Мухаммед киби белли) «Секталар ве культлар акӡкӡында», «Ислямдан эвель олгӡан мукӡаддес китаплар» ве «Месихчилик мантикӡ ве икяе ӡтӡов арасында». Шиддетли

теткыйкыятлар нетиджесинде месихчилер озь китапларында язмагъан биле Месихнинъ фаркъ эткен бир къач чизгини таптым.

Меселя:

1. Яратмакъ истидаты.

Къуран айта:

*«Иште, Раббинъиз — Алладыр. Ондан башкъа
Танъры ёкъ, ве О, эр шейнинъ Яратыджысыдыр.
Онъа къуллукъ этинъиз! О, эр шейнинъ устюнден
буюрыджыдыр!»*

(Суре 6.102)

«Шубесиз, Раббинъ — икметли Яратыджыдыр!»

(Суре 15.86)

*«Шубесиз, Алланы быракъып, табынгъан
шейлеринъиз бир ерге топлансалар биле, атта бир
чибинни асыл эталмайджакълар. Чибин олардан бир
шей хырсызласа, буны ондан къайтарып аламазлар.
Сорагъан да, соралгъан да къуветсиздир!»*

(Суре 22.73)

*«Алланы быракъып, табынгъан шейлеринъиз ич
бир шей яратып оламазлар. Чюнки олар озьлери
яратылгъандырлар»*

(Суре 16.20).

*«Аслы ич бир шей яратмагъан адам Яратыджыгъа
тенъ келирми? Аля тюшюнмейсинъизми?»*

(Суре 16.17)

Алланынъ яратмакъ истидаты акъкъында даа бир къач ает бар. Алла Озюни башкъа аллалардан айырып корьсетмеге истегенде, бу башкъа аллалардан устюн олгъан Озь хусусиетини айрыджа косътерди. Къуран тасдыкълай ки, Месихнинъ де яратмакъ истидаты бар эди:

*«Мен Санға китапны, икметни, Теврат ве
Инджилъни огреттим. Меним разылығымнен Сен
чамурдан кѳуш киби бир шейлер яптынъ, оларға
уфлединъ, ве олар Меним разылығымнен кѳушлар
олды...»*

(Суре 5.110)

Бу аетни оғзугъан сонъ, бу истидат Месихте доғма дегиль де, Онъа бу истидатны Алла бергенини дуйдым. Амма Алла Озь иляхий чизгилеринден бирини бағъышлағъанларнынъ арасында Месих екяне эди. Не ичюн Мухаммедге дегиль де, Месихке? Алла Мухаммедге айтты:

*«Сен, эльбетте, олюлерге эшиттиралмазсынъ,
юзъ чевирип кеткен сағъырларға да
эшиттиралмазсынъ»*

(Суре 27.80)

Сағъырға эшитмеге имкян бермек, яратмакътан чокъ енгильдир. Алла Озь адамлар арасында энъ яхшысы ве Озь пейғамберлер арасында энъ эсас олған Мухаммедге сағъырларға эшитмеге имкян бермек истидатыны бермеди. О адамларға чибинни яратмакъ чағъырувыны ташлады, амма Месихке кѳушларны яратмакъ истидатыны берди. Кѳушлар — кичкене махлюкътыр, амма меселе буюклигинде дегиль де, принципе. Кичкенени яратып олған, буюгини де яратып олур. Бу адамға дегиль де, Аллаға бағълыдыр.

2. Гизли олған шейни билюв.

Алла Озь акъкында Кѳуранда бойле айта:

*«Айт ки: “Коклерде ве ердеки гизли сырларны
Аладан башкъа бильген ёкътыр”»*

(Суре 27.65)

*«Гизли сырларнынъ анахтары Онынъ янындадыр,
оларны Ондан башкъасы бильмез. Кѳуру ерде ве*

*денъизде олгъан эр шейни О билир. Бир япракъ
тюшсе, О билир; топракъ тюбюнде бир захире
данеси биле, тазе олсун, къуру олсун, о, эбир ап-
ачыкъ Китапта язылгъандыр»*

(Суре 6.59)

Биринджи аетте Къуран, ич бир шубесиз, гизли шейлер тек Аллагъа ве Алладан башкъа ич кимсеге айт олмагъаныны къайд эте. Экинджи ает гизли шейлерни ве келеджекни тек Алла бильгенини къайд эте.

Мухаммед онъа гизли шейлерни бильмеге истидатны къошкъан эр кесни юзьлегенини Къуран огрете.

*«Айт ки: “Сизге Алланынъ хазинелери къолумдадыр
демейим ве гизли сырларны бильмейим. Мен сизге
мелеким де демейим”»*

(Суре 6.50)

Бир кунь Моас Мухаммедге айтты: «Эгер Алла истесе, сен де истерсинъ», Мухаммед исе сёзюни болип: «Мени Алланен насыл этип тенъештирип оласынъ? Ер юзюнде ве коклерде гизли шейлерни Алладан башкъа кимсе бильмей».

Месих акъкъында айтсакъ, мында эписи сынъырлар ёкъ ола. О, башкъа адамлар япып оламагъан шейлерни япа. Къуран айта:

*«Мен сизлерге не ашагъанынъызны ве эвлеринъизде
не сагълангъанынъызны хабер этерим»*

(Суре 3.49)

Бу аетлерде Месих биринджи шахыс тарафындан лаф эткени адеттен тыштыр: Алла Озю лаф эте олса керек. Башкъа тарафтан Мухаммедге эр вакъыт не айтмагъа керек олгъаныны айттылар. Месих аджайиптир, чюнки О, Озь акъкъында айта, ве бу Онынъ истидатлары эльде этильген дегиль де, Онъа айт олгъаныны корьсете.

Ибн Катирнинъ «Башы ве сонъу» китабында (2 кысым, 86 саифе) мени утанмагъа меджбур эткен бир вакъианы окъудым. Бу, Месих гизли шейлерни бильмеге адеттен устюн истидатынынъ саиби олгъанына шубесиз делиль эди. (Бу узун бир икяе, меракълангъанлар Ибн Катирнинъ китабыны бакъып олалар.)

3. Хасталарны тедавийлев.

Алла — екяне тедавийлейиджи олгъаны акъкъында Ибраимнинъ сёзлерини Къуран анъа.

*«Хаста олгъанда манъа О, шифа берир»
(Суре 26.80)*

Акъыкый хадисте Мухаммед айтты: «О, Алла, Сенинъ шифанъдан гъайры башкъа шифа ёктыр». Къуранда исе, Месих Озь акъкъында айткъаныны окъуйыкъ:

*«Мен анадан догъма сокъурларны, яман
хасталыкъларны тедавийлейим»
(Суре 3.49)*

4. Омюр ве олюм багъышлавы.

Омюр ве олюмге саип олгъан екяне — Алладыр; ич бир башкъасы омюр я да олюмни багъышлап оламай. Къуран айта:

*«Шубесиз, тирильткен ве ольдюрген — Бизмиз. Ве
эр шейге варис олып къаладжакъ да Бизмиз»
(Суре 15.23)*

*«Шубесиз, олюлерни тирильткен, япкъанларыны
ве къалдыргъан излерини язып тургъан Бизмиз.
Эр шейни Биз ап-ачыкъ Китапта бельгилеп
къойгъандырымыз»
(Суре 36.12)*

*«Шубесиз, Биз тирильтемиз ве ольдюремиз. Эм
къайтып дёнмек Бизгедир»
(Суре 50.43)*

Месих акъкъында айтсакъ, О, Озь акъкъында айткъаныны Къуран анъа:

*«Алланынъ разылыгъынен Мен олюлерни
тирильтеджегим»*

(Суре 3.49)

Ибн Катир Месих омюр ве олюмни багъышламакъ укюми олгъаныны исбатлагъан вакъианы айтып бере. Месих энди чокътан олген кызынынъ башында агълагъан апайны коръди. Месих сорады ондан: «Апай, не ичюн агълайсынъ?» «Кызым ольди, меним исе башкъа балам ёкъ», — джевапланды о. Месих сорады: «Мен оны тирильтеджегимни истейсинъми?» «Эбет, о, Алланынъ Руху!» — джевапланды о. Ве Месих къабир башына туруп, учъ кере кызычыкъны чагъырды. Учюнджи кере чагъыргъанда, кичкене кызычыкъ еринден туруп, анасынен лаф этип башлады. Сонъ исе кызычыкъ Месихтен ерине къайтмакъ разылыкъ сорады. Месих онъа айтты: «Къайт артынъа!» Къабир къапатылды, ве кызычыкъ ольди («Башы ве сонъу», 2 кысым, 84 с.).

5. Кунъделикъ отъмеги.

Къуран яза:

*«Шубесиз, рызкъ берген, кучъ-къувет саиби олгъан
тек Алладыр»*

(Суре 51.58)

Рызкъ берип олгъанларындан Алла екаяне олгъаны акъкъында ачыкъ-айдын айтыла. Адамларгъа рызкъ бермеге озъ истидаты акъкъында айткъан эр кесни Алла юзюледи. Месих акъкъында айтсакъ, Онда О истегенлерге рызкъ бермек хусусий истидаты олгъаныныны Ибн Катир анъа. Месихнинъ беш бинъ адамны бир къач отъмек ве бир-эки балыкънен ашатып тойдургъаны бунъа энъ яхшы мисальдир.

6. Тенъештирильмез.

Къуран Алла акъкъында бойле айта:

*«О, коклернинъ ве ернинъ яратыджысыдыр. О, сизге
озюнгизден чифтлер, айванлардан да чифтлер*

*яратқандыр. Бойледже чокълашувынъызы
теминлеген. Онъа бенъзеген ич бир шей ёкътыр. О
эшитиджидир ве корюджидир»*

(Суре 42.11)

Месих акъкъында айтсакъ, озю-озюнден анълашыла ки, Онен ич кимсени тенъештирмек мумкюн дегильдир. О, тийильмеген къыздан гунасыз ичленювнен догъулды. Тек Онынъ акъта О — Алла Сёзю ве Алла Руху олгъаны яздылар. Тек Онынъ устюнде шейтаннынъ ич бир укюми ёкъ эди. Иляхий чизгилери олгъан екане О эди.

7. Буюрыджы.

Къуран Алланынъ бу чизгисини анъа:

*«Бир шейнинъ олмасыны истесек, бунъа Бизим
сёзюмиз етер. Биз: “Ол!” — айтармыз, ве о, деръал
олур»*

(Суре 16.40)

*«О, коклернинъ ве ернинъ яратыджысыдыр. О, бир
шейнинъ олмасыны истесе, онъа тек: “Ол!” дер, ве
о аман олур»*

(Суре 2.117)

Яратмакъ истидаты — бу Алланынъ аджайип чизгисидир. Ибн Катир айткъаны киби, Месих сувны шарапкъа чевиргенде бу чизгини корсетти («Башы ве сонъу», 1 кысым, 85 с.).

8. Сув устюнде тахт.

Къуран Алланынъ тахты акъкъында бойле айта:

*«О, алты кунъде коклерни ве ерни яраткъан,
ве къайсынъызынъ яхшыджа иш-амель япып
яшайджагъынъызы сынамакъ ичюн, Онынъ тахты
коклер сув узеринде эди»*

(Суре 11.7)

Бу ает адамларнынъ иманыны сынамакъ ичюн сув устюнде яратылгъан тахты олгъан Месихке де айт, деп Кортоби ве Эль-Хадати айттылар. Месих, шегиртлерининъ иманыны сынамакъ ичюн, Тиберия голю устюнден оларгъа кетти. Кечче О, оларгъа айтты: «Сиз аз иманлыларсынъыз» (Инджилъ: Матта 8.26).

9. Къады ве укюмдар.

Къуран Алла акъкъында бойле айта:

«Укюм этюв тек Алланынъ Озюне аиттир. О, акъ иле укюм этер. О, догъру укюм этиджилеринден энъ яхшысыдыр»

(Суре 6.57)

«Эгер сизинъ аранъыздан бир топ меннен ёлланылгъан сёзлерге инанса, бир топ исе инанмаса, Алла арамызда укюм эткенге къадар бекленъ. О, догъру укюм этиджилеринден энъ яхшысыдыр!»

(Суре 7.87)

Эль-Бокари, Мухаммедден Месих акъкъында: «Меръем огълу акълы къады киби адалетли идаре этмек ве адалетсизликни ёкъ этмек ичюн къайтып кельмегендже, Къыямет куню кельмез», — бойле сёзлерни эшитти, деп, Ибн-Аббастан эшиткенини анълатты.

10. Хабердар.

Къуран Алла акъкъында бойле айта:

«Козълер Оны коръмез, О исе, бутюн козълерни корер! О, эшьяны нек яхшы билиджи, эр бир шейден хабердар!»

(Суре 6.103)

Бу, Месихте олгъан даа бир Алланынъ чизгисидир. Ибн-Катир ве Кортоби Месих бир кунь дагъ устюнде олгъаны ве Оны римлилер апис этмеге истегенлери акъкъында вакъианы айтып бердилер. О,

доғру оларнынъ ичинден кечти, ве олар Оны корьмедилер, О исе, оларны эписини корьди (Шахристанининъ «Секта ве дин», 27 с.).

11. Энъ мераметли ве шефқатлы.

Къуран бойле айта:

«Танърынъыз — еяне бир Алладыр. Ондан башкъа алла ёкътыр. О, мераметли ве шефқатлыдыр!»
(Суре 2. 163)

«Коклерде ве ерде олған эр шей къул оларакъ Рахманға келеджектир»
(Суре 19.93)

Шахристани ве Азраки «Секта ве дин» ве «Пейгъамберликнинъ делиллери» китапларында Месих Алла къыяфети олгъаныны анъалар. О, мераметли эди. О, олюлер арасындан къызчыкъны тирильтти ве чокъ хасталарны тедавийледи. О, бир сокъурнынъ козьлерине чамур къойып, корьмек истидатыны берди, чюнки Алла оны ойле асыл этти.

12. Қинаели икяелернен (мисаллернен) лаф эте.

Къуран тек Алла кинаели икяелернен лаф этип олгъаныны тасдыкълай:

«Алла истеген кимсесини озъ нуруна къавуштырыр. Алла инсанларға мисаллер (кинаели икяелерни) берир. О, эр бир шейден хабердар!»
(Суре 24.35)

«(О терек) Раббининъ изнинен эр заман мейвасыны берир. Адамлар ибрет алсынлар деп, Алла мына бойле мисаллер (кинаели икяелерни) кетире»
(Суре 14.25)

Ибн-Катир, Картоби ве Замакшари Алла адамларны Озюне якъынлаштырмакъ ичюн кинаели икяелерни ишлеткенини Эль-

Катафта айттылар. Тамам ойле Месих де япты. Янъы Васиет ич бир башкъа пейгъамбер лаф этмеген кинаели икяелернен толу.

13. Озь эльчилерине укюм берип, оларны ёллай.

Къуран бойле айта:

*«Сен оларгъа шеэрнинъ адамларыны мисаль кетир.
Оларгъа эльчилер кельдилер. Биз оларгъа эки эльчи
йибердик. Шеэр адамлары исе оларны яланджы
эткенлери ичюн, биз оларны учюнджи эльчинен
къуветлендирдик. Олар: “Биз акъикъатен сизге
йиберильген эльчилермиз”, — дедилер»*

(Суре 36.13–15)

Анъылгъан шеэр — Антакъия (Антиохия шеэри), адамлар исе — Месихнинъ эльчилери олгъанынен Ибн Катир ве эписи тефсир этиджилер разылар. Месих оларнынъ къолларына укюм берди. Башкъа къайсы адам бойле япабилир?

14. Онъа ибадет этмек керек.

Къуран бойле айта:

*«Еудийлер: “Узейр — Алланынъ огълудыр”, — дедилер.
Месихчилер: “Месих — Алланынъ огълудыр”, — дедилер.
Бу оларнынъ агъызларындаки лафлардыр. Олар даа
тыпкъы эвельки къафир олгъан кимселерге бенъзейлер.
Алла оларны ёкъ этсин! Насыл адашмакъталар!
Олар Алладан гъайры озьлерине Къанун оджаларыны
ве кешишлерини раббилери оларакъ къабул эттилер,
ве Меръем огълу Месихни. Факъат екаяне Аллагъа
къуллукъ этмеге эмир этильген эдилер. Ондан башкъа
танъры ёкътыр»*

(Суре 9.30–31)

Ибн Котаиба бу аетни пытракълы деп сая, чюнки о, Алла ве Месихке ибадет этювни эмир киби бере. Онынъ ичюн Ибн Котаиба сая ки, бу

меселеден четленмек ичюн, «Мерьем огълу Месих» ибарени синтактик джеэтинден «Алла» сёзюне «иляве» киби дегиль де, «къабул этмек» фиилине «экинджи иляве» киби саймакъ керек. Бундан сонъ бу ает Месих — Алла олгъаны акъкъында месихчилернинъ нокътаи назарына къол тутмаз.

15. Булут кольгелери ичинде келе.

Къуран бойле айта:

*«Аджеба, олар булут кольгелери ичинде Алланынъ
ве мелеклернинъ кельгенини билип, иш тамам олур,
деп беклейлерми?»*

(Суре 2.210)

Ибн Эль-Фадл Эль-Хадати бу ает булут кольгелери ичинде къыямет кунюнде къайтып келеджек Месих акъкъында икяе эткенини айтты. О, небеттеки ает де Месих акъкъында икяе эте деп сайды.

*«Сенинъ Раббинъ келир, ве мелеклер сыра-сыра
тизилир...»*

(Суре 89.22)

Аслында, мен истегенимден зияде таптым. Тапып чыкъкъан шейлерим акъкъында биринджи ады олгъан «Месих — Иляхтыр» айры китапта яздым, амма теткъыкъатларымны битирген сонъ, адыны денъиштирип, китапны «Месих Илях олмакъ меджбурдыр» деп адландырдым. Нетиджеде: «Эгер месихчилер Месихни Алла киби саймагъан олсалар эди, О, Алла олмакъ керек», — яздым.

Экинджи къысмыны алсакъ, яни Месихнинъ гунакярлар ичюн къурбан оларакъ олюмини, мусульманлар эр вакъыт бу фикирни инкяр эттилер, чюнки Къуранда бойле язылгъан:

«Кимсе башкъасынынъ юкюни (гунасыны) ташымаз»

(Суре 17.15)

Гунакярларнынъ ерине къабаатсыз насыл этип олип олды? Бизни раатсызлагъан башкъа меселе бар: Месих акъыкъатен де ольдими?

Бильмейим не ичюн, амма Месихнинъ олюмини тасдыкълагъан ич бир шей тапып оламайджагъыма бутюнлей эмин эдим. Эгер мен къыдырып, ич бир делиллер тапмасам, бу виджданымны раат этер ве ислямгъа иманымны къавийлештирир. Онынъ ичюн Месих Илях олгъанынынъ делиллерине зыт кельген шейлерни тапмакъ ве О, ольмегенини ве гунакярлар ерине олип оламагъаныны исбатламакъ ойле бир тырыштым.

Къуранда небеттеки аетни окъугъан сонъ, къурбан олюми акъкъында фикирни исбатламакъ тырыштым:

«Муса озъ миллетине: “Эй, миллетим! Бузавгъа табынмакънен озюнъизге языкъ эттинъиз. Сизни Яраткъанынъызгъа тѣвбе этинъиз де, бир-бирлеринъизни ольдюринъиз. Бу Яратыджынъызнынъ огюнде сизинъ ичюн энъ хайырлыдыр. Сонъ О, сизинъ тѣвбелеринъизни къабул этти. О, мераметли ве тѣвбелерни къабул этиджидир”, — деди»

(Сура 2.54)

Ибн Катир бу аетни насыл анълаткъаныны окъудым. О, исраиллилер озъ гуналарында, яни алтын бузавгъа табынгъалары ичюн тѣвбе этмеге истедилер, амма Алла тѣвбелерини къабул этмеген, деп анълата. Муса тюшюнджелерге далгъанда, Алла онъа о, исраиллилерге айтсын ки, багъышлавнынъ екяне ёлу — эр бир адам расткельген эписи адамларны ольдюрювиндедир. Къайд этильген ки, къорантасынынъ азаларыны аджымамакъ ичюн, козьлерини багъладылар, амма Алла эмирине бойсунмакъ джесарет корьсеттилер. Ибн Катир о кунъ энъ аздан 70 бинъ адам ольдюрильгенини ве орталыкъ къангъа шашкъаныны къайд этти. Алла бу етерли олгъаныны корьген сонъ, исраиллилер ольдюрмекни токътатсынлар, деп Мусагъа айтты. Алла оларнынъ тѣвбелерини ольгенлернинъ къаны ярдымынен къабул этти. Эгер алтын бузавгъа табынмагъан бирев табынгъаннынъ озъ гуналарындан арынгъаны ичюн ольген олса, гунасыз Месих гунакярларнынъ ерине ольгени ве О, аля даа сагъ олгъаны акъкъында фикирни бизге не керек инкяр этмеге?

Алла мени делиллернен сарып алгъаныны ве мен Месихнинъ Онынъ издеши олмакъ чагъырувыны инкяр этип оламагъанымны

дуйдым. Мен Месихнинъ олюми ақъкында чокъ анъылувларны биле таптым. Адамлар Месихнинъ олюми ақъкында меселеде дегиль де, не къадар вакъыт олю алында олгъаны ақъкында багълы меселеде бир кельмедилер. Биревлер учъ саат, башкъалары — бир я да эки кунъ дейлер. Бу, Месих ақыкъатен де ольгенини исбатлай.

Мен даа зияде кедерлендим, чюнки мен месихчилернинъ инангъанларыны ред этмек ичюн бир шейлер тапмагъа истедим. Озь динимнен ве озюмнен гъурурланып, месихчилерни кореджек козюм ёкъ эди. Янъы вазиятке алышмакътан гъайры башкъа чарем ёкъ эди, амма насыл этип?

Мукъаддес Китапнынъ окъумасыны токътатмай эдим, о, меним достум олды. Окъугъан сайын, татлы олгъаныны даа зияде дуйдым. Бир кунъ, Мукъаддес Китапны окъугъанда, небеттеки шиирлер мени тааджиПЛендирдилер:

«Дува окъугъанда, экиюзълилер киби япма. Олар синагога ве кенъ сокъакъларнынъ кошелеринде токътап, эр кес коръсюн деп, дува этмеге севелер. Сизге догърусыны айтам: олар мукъяфатыны алалар. Сен исе дува окъугъанда, эвнинъ арттаки одасына кир ве къапуны къапатып, гизли олгъан Бабангъа дува окъу. О вакъыт эр гизли ишни коръген Бабангъ сени мукъяфатлар»

(Инджилъ: Матта 6.5,6)

Мукъаддес Китапта шимдики олып кечкен вакъиалар ақъкында эки бинъ йыл эвельси язылгъанына шашып къалдым. Дува эткенде башымнен урулмагъа ичюн табангъа къатты бир шей къойгъан вакъытны хатырладым. Манълайымнен о шейге урулгъанда пейда олгъан озь «дува бельгисинен», сиярынтынен макътандым. Мен Аллагъа табынгъанымнен ве ораза туткъанымнен макътандым. Диндар олгъанымны коръсетмек ичюн, мен хусусий урба биле кийдим.

Мени Месихнинъ олюми ве Онынъ хачта керилювинен багълы меселелер меракъландырды. Месих ақыкъатен де ольгенми? Месихнинъ къурбан олюмини тасвирлеген эписи китаплар ве малюматнамелерни огрендим, ве, ниает, Месих Илях олгъанында ве Онынъ хачта керилювинде деерли эмин олдым. Базы адамлар, мен озь къыдырып тапкъанларымнен мемнюн эдим, деп тюшюнип олурлар.

Аксине, мен пек кедерли ве раатсыз эдим. Мен бутюн омюр ялан инанувларнен яшагъанымны бильгенимден эвель Алла мени ольдюрмегенине пек языкъ. Пусюр, ярамай месихчилер акълы, мен исе акъсыз олгъанымны танымагъа пек агъыр эди.

Мен аз юкълადым, озь-озюмнен лаф этип, сокъакълар бою долашып юрдим. Тюшюнджелер гонълюмни чильтеледилер; дува этмек башлагъанымда, шубелер мени шашырта эдилер. Не япмагъа бильмедим. Мен полиция незарети алтында олгъанымны маначыкъ уйдуруп, аркъадашларыма мени сийрекче келип бакъмагъа риджа эттим. Яваш-яваш эписи такъымдан четлендим. Адеттеки киби Къуранны окъугъанда, мени юкъу серсемлиги баса эди. Амма бунен берабер Мукъаддес Китапны окъуп башымны тештим. Бу китапкъа пек багъланып къалдым. Бир кунъ мени ёлбашчы келип бакъты, ве теткъикъатларым илерилемегенини коръди. О манъа бойле деди: «Бу Алланынъ иши! Мукъаддес Китапны бизге бер, ве биз бу ишни сенинъ еринъе япып олгъан биревни тапармыз. Сен, гъалиба, бойле иш ичюн яратылмадынъ».

Мен бахтлы олмакъ керек эдим, чюнки бу акъкъында даа башында риджа эттим, амма шимди эр шей денъишти. Манъа даа бир ай бермеге онъа риджа эттим, чюнки эсас малюматны тапмагъа насип олдым. Акъикъатта исе мен Мукъаддес Китапны ве Тевратны окъумакъ рухсетини джоймагъа истемедим. Ёлбашчы разы олды. Не ичюн бойле япкъанымны бильмейим. Мукъаддес Китапны къайтармагъа разылыкъ берип олур эдим, ве бунен стресс ве мен ынтылгъан, белли олмагъан келеджектен озюмни къуртарыр эдим. Эр сефер дува этмек азырлангъанда, ички сес менден: «Асыл олувына сен эмин олмагъан Аллагъа насыл этип дува этип оласынъ?» — сорагъаныны эшиттим. Кимерде агълай эдим. Ичимде бир шей къопкъан эди.

Бир кунъ мен бу ички сеске къаршы чыкътым, ве Къуранны окъумагъа башлап, бойле ает дикъкъатымны джелъп этти:

«Китап саиплеринен давалашмангъыз, тек яхшыджа шейлернен ярышлашынгъыз. Оларнынъ арасында зулум эткен олгъанларнен исе тартышынгъыз. Бойле айтынгъыз: “Бизге эндирильгенге де, сизге эндирильгенге де иман кетирдик. Бизим Танърымыз да, сизинъ Танърынгъыз да бирдир, ве биз Онъа теслим оламыз”»

(Суре 29.46)

Бу аетни терендже огренмеге истеп, мен Ибн Катир, Кортоби ве Замакшаринен язылған тафсирлерни окъудым. Мен мейдангъа чыкъарған биринджи шей бойле эди: 9-ынджы суреде белли «Къылыч» аети бу аетни ёкъ этти, ве эписи тафсирлер бунда фикир бирлигини корьсеттилер. Амма бу меселенинъ тек ярысы эди. Ает бизим Алламыз ве Китап адамларынынъ Алласы бир, деп тасдыкълагъаныны къайд эттим. Девам этип оламадым. Башым чалышмагъа истемеди. Мусульманларнынъ Алласы мусульман олмагъанларгъа эписи эвельки мераметини лягъу этип, оны ольдюрюв, азап ве агърынен денъиштирди. О, бизни, мусульманларны, озь азап сиясы биле япты:

*«Оларнен дженклешинъиз, ве Алла оларны сизинъ
къолунъызнен джезалар, резиль этер ве сизни
оларнынъ устюнден гъалип чыкъарыр, эм де
муминлернинъ кокюслерини тедавийлер»*

(Суре 9.14)

Мусульманлар мусульман олмагъанларнен курешмек меджбур олгъанлары акъкъында Къуранда энъ аздан 27 ает бар. Амма бунен барабер месихчилернинъ Алласы бойле дей:

*«Лякин сизге, Мени динълегенлерге айтам:
душманларынъызны севинъиз, сизден
нефретленгенлерге яхишылыкъ япынъыз. Сизни
къаргъагъанларгъа эйилик тиленъиз, сизни
ынджыткъанларгъа дувалар окъунъыз»*

(Инджилъ: Лука 6.27,28)

*«Мен исе сизге айтам: сизге япылгъан яманлыкъкъа
къаршы яманлыкъ къайтарманъыз. Кимде-ким
сенинъ сагъ янагъынъа урса, онъа сол янагъынъны
къой. Ким де сени махкемеге чекип, кольмегинъни
тутып алмагъа истесе, онъа усть урбанъны да
чыкъарып бер. Ким де, озюни озгъарып, сени бинъ
адым кечмеге меджбур этсе, онен эки бинъ адым
кеч»*

(Инджилъ: Матта 5.39–41)

Бу шиирлерни Къуранда язылгъанынен тенъештирип башладым:

*«О алда сизге уджюм эткенге, о, сизге уджюм
эткени киби, уджюм этинъиз»*

(Суре 2.194)

*«Оларгъа къаршы бутюн кучюнъизни ве эгерлеген
атларынъизны азырлап къоюнъиз ки, бунынънен
Алланынъ ве озюнъизнинъ душманларынъизны эм
де олардан башкъа сиз бильмеген, Алла бильген
башкъа биревлерни де къоркъуза билесинъиз. Алла
ёлунда не сарф этсенъиз де, сизге акъсызлыкъ
япылмадан таманынен къайтарылыр»*

(Суре 8.60)

*«Мухаммед — Алланынъ эльчисидир. Онынънен
берабер булунгъанлар кяфирлерге къаршы
гъадаплылар, озъ аралары исе мераметлидирлер»*

(Суре 48.29)

Безя ве къара бир вакъыт тенъ олмаз, яхшылыкъ ве яманлыкъ та бир вакъыт тенъ олмаз, эм де гедже ве кунъдюз бир вакъыт тенъ олмаз! Шубесиз, эр шей уникаль олмакъ керек. Онынъ ичюн тек бир Алла олмакъ керек. Бу Алланы тапарым, деп эмин эдим, чюнки мен Оны севдим. Екяне Акъыкый Алла еудийлернинъ Алласы биле олгъан олса эди, Онъа инанмагъа кимсе манъа кедер этип оламаз.

Мен Алланен фикрен лаф эттим: «Эй, Аллам, мен Сенинъ ярдымынъа мухтаджым, унутма мени, чюнки башымда эр шей къарышып кетти. Сен къайда олгъанынъны бильмейим. Эгер мен ёлумны шашыргъан олсам, эгер янълыш тюшонген олсам, бу ич бир макъсатсыз япылгъандыр. Сени пек севгенимни ве Сенинъ ичюн не къадар азаплар чеккенимни билесинъ. Эй, Аллам, эгер Сен мени бирде-бир япкъан гунам ичюн джезалайсинъ, багъышла мени. Сен — екяне Алласынъ, мен исе Сенинъ эмирлеринъе бойсунгъан Сенинъ къулунъ. Гуналарымны таныйым ве тевбе этем. Ялварам Санъа, мени пек джиддий макеме этме».

Базы фикирлер мени титретилер. Мени къоркъу къаплап алды. Эки китап — Къуран ве Мукъаддес Китап — Алла Сёзю олмасы

мумкюн дегиль, деп тюшюндим: бири дигерини лягъу этмек керек. Башыма бойле фикир кельгенинден сонъ, къоркътым. Манъа худжур сес эшитильгенде, Къурангъа олгъан мунасебетим ичюн Алла эвимни харап этер ве о, башыма тюшер, деп тюшюндим. Яшайышым даянылмаз алгъа кельди! Аписханеде отургъанда къыйналгъанымдан да бетер эди.

Бу дуйгъу тезден тынды, ве мен Къуранны янъыдан ве сурелерни объектив огренмеге къарар чыкъардым:

*«Асыл Къуран акъкъында фикир юрсетмейлерми?
Эгер о Алладан башкъа бирев тарафындан олса эди,
олар онда чокъ къарама-къаршылыкълар тапкъан
олур эдилер»*

(Суре 4.82)

Мен объектив дегиль эдим. Мен Къуран Алладан олгъанына инанмакъ меджбур эткен шейни Къуранда тапмагъа истедим. Месихчилерге мен терен гъаддарлыкъ дуйгъусыны сездим.

Месихчиликке дёнмектен гъайры эр шейни къабул этер эдим. «Месихчи» сёзю мени къозгъалап, месихчилернен багълы эр шейге кучлю агрессив ве интикъам дуйгъусы догъурды. Не ичюн озюмни ойле сезгенимни бильмедим, бельки, ислям севген, месихчилерни кореджек козю олмагъан ве месихчилер — къафирлер деп эмин олгъан къорантамда къатты тербие корьгеним ичюн. Месихчи балаларынен ойнаманъыз, чюнки олар саткъынлар, оларнынъ ашыны ашаманъыз, чюнки олар зеэрлетип олалар, деп, ана-бабаларымыз айта эди. Месихчилернинъ Алласы ве иманы олмагъанына инандырып, бизни тербиеледилер.

Мен Къуранны теренден огренип башладым ве эвель къулакъ асмагъан аджайип сатырларны таптым. Теткъикъатымны ёкюнлеп, онъа «Къуран Алланынъ Сёзюми?» серлевасыны къойдым. Теткъикъатымны ёкюнлемек ичюн алты ай керек олды.

Бир кунь мени апансыздан ёлбашчы келип бакъты. Анам оны къаршылап, одама озгъарды (о вакъыт мен ваннада эдим). Къорантамыз оны яхшы биле эди, чюнки биз берабер аписханеде отурдыкъ. Ода ичинде анда-мында ташлангъан къагъытларны корип, ёлбашчы, мен теткъикъатымнынъ эсас къысмыны ёкюнледим, деп белледиди. Онынъ: «Алла сеннен разы олсун! Сен тамам керек олгъан адамсынъ! Мен

акълы эдим, буны япып олгъан екаяне сенсинъ!» — айткъаныны эшиттим. «Сен бу кягъытларда язылгъаныны бильмейсинъ», — тюшюндим мен.

Бир дакъкъадан одама кирдим. О кызарып, шашмалагъан киби корюнди. Якъама япышып, бетиме бакъып кычырды:

«Бу недир? Буны сен яздынъмы? Буны сен язып оламаз эдинъ? Ким сени алдатты? Озь дининъни сатмакъ ичюн ким сени баштан чыкъарды?»

Мен онъа бойле дедим: «Эгер бу алдав олса, о сизинъки; эгер алдаткъан олсалар да, сиз алдаттынъыз; эгер мен гуна япкъан олсам, о, сизинъ башынъызда олсун! Буны япмагъа мени сиз зорладынъыз. Бу теткъыкыаттан мени бошаткъанынъызны истедим, амма сиз инкяр эттинъиз. Месихчилерни ве месихчиликни кореджек козюм олмагъаныны биле эдинъиз, амма Мукъаддес Китапны окъугъанымны талап эттинъиз. Ант этем ки, эписи тапкъанларым ялан олып чыкъкъаныны пек истер эдим. Сиз ве мен омрюмизнинъ энъ агъыр кунълерини берабер кечирдик, догърумы?»

О: «Эбет», — деди.

«Адетий олмагъан бир шейни корьдинъизми?»

«Ёкъ».

«Айса багъышланъыз мени, бу манъа багълы дегильдир. Бу, тек малюмат дегильдир, бу, мен идаре этип оламагъан гонълюмдир. Мен окъугъан шейлерни сиз де окъугъанынъызны ве мен бильген шейлерни сиз де бильгенинъизни пек истер эдим!»

О, ачувнен кычырып, меним язгъанларымны («Къуран Алланынъ Сёзюми?», «Месих Илях олмакъ меджбурдыр» ве дигерлери) йыртмагъа истеди. Биз пек къавгъалаштыкъ, ве одагъа анам кирди. Эвимден кетмезден эвель ёлбашчы бойле деди: «Энди сеннен не олгъаныны билемиз, амма яшамагъа истесенъ, риджамны беджер». «Насыл риджаны?» «Сен язгъан зеэр акъкъында такъымгъа ич бир вакъыт айтма. Сен иманынъдан къайткъанынъны оларгъа айтарым, амма себебини анълатмайджам. Эгер оларгъа бир шей биле айтсанъ, сеннен не оладжагъыны билесинъ».

Мен джевапландым: «Эр шей денъишкенини билесинъиз де. Мени къоркъузмагъа керекмегенини эр кестен яхшы билесинъиз, чюнки телюкелеринъизни беджерип оламазсынъыз. Билинъиз ки, аркъадашларыма мени келип бакъмасынлар дегенде садыкъ эдим. Акъыкыйлигинде эмин олмагъан шейлерни оларгъа огретмеге девам

этип оламадым. Оларға мунасебетим первасыз олмағаны ичюн, олардан четлендим. Мен Алланы севем, ве О, эгер янълышсам, мени ислямға қайтарсын, деп дува оқығаныма сизни эмин этем».

Унутылмаз кунълеримизни, аписханедеки яшайышымызны ве башымыздан кечирген қыйынлыкъларны хатырлап, ағылап йибердим. Керчектен айтсам, бунға даянмакънынъ чареси ёкъ эди. Амма бу Алланынъ къолундан олса, Ондан узакъ олған эписи яхшы хатырлавлар, эльвида! Онен берабер қаршылап аладжакъ қыйынлыкъларым исе, хош кельдинъиз!

Такъым меннен эписи мунасебетлерини токътатты. Такъым азалары менден четленип, ёлда селям бермей эдилер биле. Мени кяфир сайгъанларыны бирден анъладым. «Хазине эви» такъымындан меним шахсий масрафларыма олар берген акъчаларны қайтармакъ керек эдим. Мен бундан къоркъып, такъымға қайтарым, деп тюшюндилер. Олар ойле де мени анъламадылар.

Ёлбашчы, мен ве даа бир қач адам инвестицион компаниянынъ саиплери эдик. Акъчамыз чокъ эди. Биз урба эм сатын ала эдик, эм де сата эдик. Мен чеклерни имзалаған, ресмий менеджер эдим. Мен бу бизнес ичюн легаль алда месуль эди. Мен тевбе этмек ред эткенде, олар меним пайымны төлемейип, мени макемеге бердилер. Мен янълышлыкъ япкъаныма пешман этип, олардан афу сорарым, деп умют эттилер. Ёлбашчы макемеде меним яныма келип, фысылдады: «Эгер сен, акълынъны топлап, Алла огюнде төвбе этсенъ ве сени баштан чықарған адамны бизге айтсанъ, қабаатлавымызны қайтарып алып эдик».

Мен джевапланмадым. Макеме эр ай 160 мысыр фунтуны төлемек мени меджбур этти. Олар шашып қалды, чюнки мени аписханеге қапатмакъ истедилер. Эр шей хайырлы чыккъаны ичюн Аллаға тешеккюр билъдирдим, амма Алланен серт ве даргъын лаф эттим: «Эй, Алла, Сен не ичюн манъа ойле япасынъ? Не ичюн азапланмаға меджбурым? Мен балалыгъымдан азапландым ве курештим.

Артыкъ достларым ёкъ, чюнки олар Санъа инанмайлар. Къорантамнынъ севгисини джойдым, чюнки олар Сени қабул этмейлер. Мен теткыкыятларымны да джойдым, чюнки олар меним ве Сенинъ арасында турдылар. Сен мени огъраткъан азапларны энди билъмейим. Ялварам Санъа, манъа мерамет корьсет, мен зайыф ве кучьсюзим. Бу шиддетли денъизнинъ далгъларында мени қалдырма, қайда бараджагъымны билъмейим. Айт манъа, Сен қайдасынъ?

Сен — месихчилернинъ Алласымы? Мухаммеднинъ Алласымы? Мухаммеднинъ Алласы олсанъ, не ичюн мени азап чекмеге ве Сенде шубеленмеге зорладынь? Ялварам Санъа, Алла, мени ялынъыз къалдырма, Сенинь изинъден, Сен кеткен ерге Сенинь артынъдан кетмеге сёз берем. Сенден гъайры кимседен къоркъмайым, ве Сен буны яхшы билесинъ».

Апансыздан башымдаки токътамайып къайнагъан фикирлериме анам кедер этти, о, манъа ашымны алмакъ риджа этти. Мен анамнен ашамадым, чюнки мусульманларгъа къафирлернен ашамагъа мумкюн олмагъанына инандым, такъымым исе анамны къафир сайгъан эди.

Бундан сонъ муим меселеге кечтим. Эгер Къуран Алладан олмаса, Мухаммед ким ола? О, акъикъкъый олмагъан пейгъамбер олмакъ керек. Амма буны насыл этип исбатлайым? Апансыздан шашмаладым ве: «Олмайджакъ бир шей! Мухаммед — акъикъкъый олмагъан пейгъамберми? Я онынъ муджизелеринен, онынъ артындан кеткен эписи адам сюрюлеринен не япайым?»

Мен азап ве Алла хышымы алтында турмакъ керек олгъаным киби озюмни сездим. Тынчлангъан сонъ, бир тюрю джесаретни ве Мухаммед аслында пейгъамбер эдими ве о, ким олгъанына озь теткъикъатымны джелъп этмеге буюк истекни дуйдым. Онынъ иддиалары экиге эсаслангъаныны бильдим: 1) о, джаиль эди, амма Къуран онъа эндирильди; 2) пейгъамбер олмаздан эвель о, гунасыз эди, о, ич бир вакъыт гуна япмады.

Джаиллик

Мухаммед язмакъ ве окъумакъ бильгенине делиллер тапмагъа ниет этмедим. Мен тек Мухаммед язмагъа ве окъумагъа бильгени олмайджакъ бир шей олгъаныны бильдим. Бу, пейгъамбернинъ терджимеалыны бир даа окъумагъа мени меджбур этти. Буюк айретиме, мен эвель чокъ коръмеген шейлерни ачтым. Эль-Надр, Ибн Эль-Харет, Варака Ибн-Нофал ве белли руханий Ибн Саэда баргъан ерлерге Мухаммед де баргъаныны мейдангъа чыкъардым. Бунен берабер Мухаммед зенгин Хатидже апайнен иш коръгенини ве Йемен ве Буюк Сириянынъ мырзаларынен пек чокъ контракт ве анълашмалар тизгенини окъудым.

Китапта Мухаммед янында имза ерине ишлеткен муурьни ташыгъаны къайд этильди, ве бу, демек, о, джаиль олгъаныны

тасдыкълай. Амма о, муурь ташыгъаны онынъ джаиллигини ич корьсетмей эди, чюнки о вакъыт муштеринен контракт тизген сонъ, оны тасдыкъламакъ ичюн муурьнен басмагъа, шимди Джумхуриет муури киби, мырзалар арасында адет эди.

Ал-Худайбийянынъ барышыкъ анълашмасындан сонъ, Мухаммед озъ къолунен муаббетлешюв акъкъында анълашманы язды. Мухаммед озъ Абу Талеп эмджесининъ васийлиги алтында олгъаны ве Алиден буюк олгъаныны да бильдим. Али окъумагъа ве язмагъа биле эди, онынъ ичюн Мухаммед окъув ве язув темеллерини огренмейип къалгъаны олмайджакъ бир шейдир.

Мухаммед бир вакъытлары месихчи Яссир Аль-Нусранинен къонушкъаны ве ондан Мукъаддес Китапларнынъ парчаларыны алып окъугъаны акъкъында окъудым. Мусульман язувлары язгъаны киби, Джебраил мелек Мухаммедге келип, оны окъумагъа риджа этти. Амма Джебраил Мухаммеднинъ джаиллигини билип де, онъа окъумагъа риджа эткени мантыкъкъа уймагъаныны анъладым. Эгер юкъарыдаки эписи шейлерни мен Мухаммеднинъ акъикыйлигине нисбетен тапкъанларымнен бир ерге къошсакъ, Мухаммед не пейгъамбер, не де мумин олгъаныны анълайсынъ. Эписи тафсилятларны мен язгъан «Мухаммед Тевратта ве Мукъаддес Китапта» серлевасы олгъан китапта тапмакъ мумкюн.

Гунасызлыкъ

Мухаммеднинъ гунасызлыгъыны алсакъ, бу акъта Аль-Сеера Аль-Халабиянынъ, Адъ-Табакаат Аль-Кубра ве Сеерат Ибн Ишамнынъ киби чокъ терджимеаллар бар ве 16 суреге тафсир биле бар:

*«Сиз хурма мейваларындан ве юзюмлерден
саргъушландырыджы ичимлик ве гузель рызкъ эльде
этерсингиз. Тюшюнген миллетлер ичюн бунда
ибрет бардыр»*

(Суре 16.67)

Мухаммед шарап ичкенини ве шарап пек кескин олса, онъа сув къошмагъа озъ достларына тевсие эткенини ачыкътан тасдыкълагъан чокъ акъикый хадислер бар. Ясакъ этильгенини о, рухсет этти ве Алланен рухсет этильгенини ясакъ этти. О, достларынынъ апайларына

джильвеленип, эгер оларны бегенген олса, боджаланмайып, эвлене эди. Кеибар кунюнде, Йехиа Ибн Ахтабнынъ кызы Софие Абдалл Ибн Умаргъа акъайгъа чыкъты. Амма Мухаммед оны Абдалл Ибн Умардан алып, онъа эвленди. О даа огей огълу Заиднинъ апайыны, Гахш кызы Зейнебни де озюне апай этип алды.

Бу эписи вакъиалар Мухаммеднинъ мукъаддес сыфатыны ве мен Мухаммед пейгъамберге къошкъан мукъаддеслигини бозды. Буна ошагъан шейлерни мейдангъа чыкъаргъанымда, догърусыны айткъанда, мен озюмни ярамай дуйдым.

Мухаммед акъкъында тапкъан шейлерден гъайры, догърусыны айткъанда, мусульман къалмагъа ичюн мен даа ислямгъа аит фазилетлерини ве дегерликлерини де тапмакъ ве оларгъа багъланмакъ умют эттим. Балалыгъымнынъ дининден юзь чевирмек агъыр эди. Ислямдан вазгечмек акъкъында тюшюнгеним сайын, мени бир тюрлю къоркъув, раатсызлыкъ ве сыкъылув дуйгъусы къаплап алды. Мен Мукъаддес Китапнынъ аджайип ве мана толу метинлерини окъугъан сайын, ичимдеки куреш месихчилерге даа зияде нефретленмеге, оларгъа мераметсиз ве душманджа бакъмагъа меджбур этти. Мукъаддес Китапта аджайип бир шейлер тапкъан вакъытымда ачувландым, ве озюме кельмек ичюн месихчи ишдешимнинъ шейлерини ёкъ эттим. Мен онъа къаршы фитне япмакъ ве онынъ башлыкъларына ялан къабаатлавлар ёлламакъ ичюн адамларгъа акъча тёледим биле. Бир кунь мен онынъ бутюн урбасыны якътым ве о, эвге иш урбасынен къайтмагъа меджбур эди. Амма акъикъий атеш ичимде фышкъырды.

Сайби месихчи олгъан тюкян янында девамлы вакъыт турып, сайбини айнеджиликте къабаатлап, адамларгъа онынъ тюкянында шей алмагъа кедер эттим. Тышарыдаки адамларгъа мен: «Месихчилерден бир шей сатын алманъыз, олар айнеджи ве яланджылардыр. Олар ислямны ёкъ этмек истейлер», — деп айттым. Къуран яза: «Оларнынъ иманлары ёкъ». О къарт месихчи манъа бойле айтты: «О, огълум, мен санъа не яптым? Мерамет эт, балаларымны осьтюртмек ичюн, акъча къазанмакъ кереким».

Бундан гъайры месихчилернен селямлашмасынлар, оларгъа къол узатмасынлар, хадисте: «Мукъаддес Китапнынъ адамларынен селямлашманъыз, къол узатманъыз ве ёл берменъиз», — язылгъаныны япсынлар деп, достларыма айттым. Мен сийрек-сийрек: «Оларнынъ ичлери ачув толу, бизни севелер, деп, ялан айталар, амма олар

Алланынъ ве акъыкъий муминлернинъ энъ гъарезли душманларыдыр. Оларнынъ ялан хорлугъы сизлерни алдатмасын», — кычырдым. Алла олар акъкъында бойле деди: «Олар хор ве ёкъсулдыр».

Месихчилерге къаршы олгъан бойле арекетлернен толу бир кунде юрегимде шубе пейда олды. Ички сесим манъа: «Озюнъни алдатма. Аджеба китапларындан эписи огренгенинъни бойле арекетлернен силип алмакъ мумкюн, деп тюшюнесинъми? Сен, Алла сени къайда алып бармагъан олса, Онынъ изинден кетеджегини айттынъ. Не ичюн айса Алла санъа ильхам ярыгъыны ачкъаны сайын, оны сёндюрмеге тырышасынъ? Намусынъ темиз олмасы ичюн, озюнъни алдатма. Сени арекетке кетирген шейни тешкерип бакъ. Алла санъа керчектен де керекми? Керекмей олса, акъыкъатта не истейсинъ? Эр шей санъа багълы. Эр шей сенинъ къолунъда, ве ич бир кимсе сени бир шейге зорламаз», — деди.

Мен эвге къайттым, юрегимдеки шубе агъырлыгъы къалды. Дува этмеге тырыштым, амма этип оламадым. Мен Мукъаддес Китапны окъуп башладым ве Маттанен берильген Инджильдеки Месихнинъ дуvasына кельдим. Бу дуваны окъугъанымдан сонъ, апансыздан мени бир тюрлю тынчлыкъ ве тескин дуйгъусы къаплап алды. Бу дуйгъу, санки акълымны темизлемек ичюн бирев устюме сув тёккени киби эди. Гонълюмде озъ-озюме айттым: «О, Раббим, Мукъаддес Китапта тамам язылгъан киби дува этсем, месихчилерде олгъан ойле тынчлыкъ, сабыр ве чыдам манъа берип олурсынъмы?»

Къуванчымдан озюмни тутып оламадым, санки: «Эбет» джевабыны эшиттим. Мемнюниетликтен бетим парылдады, ве мен Раббининъ дуваларынен мунтазам суретте дува окъумагъа къарар чыкъардым. Адеттеки дуваларны окъумагъа керек олгъан вакъытта, танъда эрте турдым, амма адеттеки дуваларнынъ ерине Раббининъ дуваларыны окъудым. Эвельки киби абдест алып, табангъа намазлыкъны джайдым. Сонъ намазлыкъкъа турып, бойле дедим:

Бизим Коклердеки Бабамыз!

Сенинъ Мукъаддес Адынъны эр кес сайсын!

Сенинъ Падишалыгъынъ кельсин!

Кокте олгъаны киби, ерде де Сенинъ ираденъ олсун!

Бугунъ бизге кунъделик отъмегимизни бер.

Бизге къаршы гуна япкъан адамларны

багъышлагъанымыз киби,

*Сен де бизим Санъа къаршы якъан гуналарымызны
багъышла.*

*Бизге ёлдан урулмагъа берме, яманлыкътан
къорчала.*

*Чюнки Сенинъ падишалыгъынъ, кучюнъ ве
шуретинъ эбедийдир.*

Амин.

Ве, ниает, бу эки дин арасындаки агъыр ёлда озь дуваларымны бойле сёзлернен ёкюнледим: «Алланынъ селяметинде ве мераметинде ол, Алланынъ селяметинде ве мераметинде ол» (ислям дувасынынъ ёкюни).

Чокъ вакъыт девамында бойле дува эттим, амма табиятымда ич бир денъишмелерни эследемим. Мен къорантама ве месихчилерге аля даа агрессив бакътым. Бу себептен эписи динлерден вазгечмеге къарар чыкъардым. Не ислям, не де месихчилик манъа ярдым этип олды. Бельки, месихчиликни къабул эткенимден сонъ, Мукъаддес Китапны тек базы вакъыттан сонъ башкъа бир, даа яхшы динни тапмакъ ичюн окъурум ве бутюн омрюм девамында бир динден башкъа динге ойле де секиреджем. Бойле алда энъ яхшысы — башкъа авам халкъ киби, бир джорукъ яшамакъ, деп тюшондим. Бу эписи диний сандыракъларны башыма алмагъа не керек? Ѓам-къасеветсиз яшайыштан зевкъ сюръмеге рухсет беринъиз, ольгенимден сонъ исе, Алла меннен истегенини япсын!

Амма бу меселенинъ акъикъий чезюви дегиль эди. Апансыздан акълыма бир фикир кельди. Бутюн меселелеримнинъ ве шашкъынлыкъларымнынъ себеби Теврат ве Мукъаддес Китап (Эски Васиет ве Янъы Васиет) олгъаны ве оны парча-кесек этип йыртып ташлап, бутюнлей азат олурум, деп озюме айттым. Мен буны япмагъа энди азыр эдим, амма апансыздан тенхимде титревни сездим, ве ички сес манъа деди: «Къалдыр оны. О даа бир вакъытлары санъа керек олур. Не ичюн айны бу Китапны ёкъ этмеге истейсинъ? Къуран санъа ондан да чокъ огъурсызлыкълар кетирди, не ичюн оны парча-кесек этип йыртып ташламайсынъ?»

Машинада кеткенде, машина къазагъа огърап, менден гъайры ичинде эписи отургъанлар къуртулсынлар, деп дува окъудым. Эв йыкъылып, башыма тюшкенини ве тек мен ольгенимни де джангонъюльден истедим. «Эй, Алла, эгер манъа эмирлер бермек

истемесенъ, омрюмни битир ве бу меселени чезмеге манъа имкян бер», — дедим мен.

Мени зыт фикирлер къаплап алды. Яз июль куню, саат дёрт эди. Ислям, ислям такъымлары ве терроризмнен девамлы багъымны ве, ниает, Янъы Васиет ве Тевратнен багъымны хатырлап, ялынъыз отурдым. «Я Раббим, бу олгъан шейлерде мен Сени кыдыргъанымны билесинъ. Бойле алда мени ташлап кетмеге адалетли шейми? Сенинъ севгинъ ве адалетинъ исе къайда? Эгер Сен мени япкъан джинаетим ичюн джезаламагъа истесенъ биле, бугунъки кунге энди, мен беллесем, джинаетлерим ичюн озъ джезамны алдым, деп тюшюнем. Бойле къатты джезаны насыл джинает талап эте? Ялварам Санъа, Алла, мени бу куреште ялынъыз къалдырма».

Апансыздан одамнынъ къапусы ачылгъаныны корьдим. Бу, анам манъа бир шей ашамагъа кетирди, деп тюшюндим. Амма мен узун сачлы, гуръ сакъаллы ве янында парлакъ ярыкъ диреги олгъан пек балабан акъайны корьдим. Ярыкъ санки пек чокъ берабер якъылгъан флюоресцент лампаларындан киби эди. Онынъ бетине бакъып оламадым ве бакъышымны да устюнде токътатып оламадым. О мени чагъыргъаныны эшиттим: «Еринъден тур, сен Месихке керексинъ!» Мен деръал атылып турдым ве одадан чапып чыкътым. Шашкъанымдан, Месихни (Исамызны) анам, бабам ве агъа-къардашларым келип корьсюнлер деп, оларны чагъырдым. Чюнки Аль-Бухарининъ китабында пейгъамберни корьген, догъру ёлны да корер, деп язылгъан, чюнки шейтанлар пейгъамбер сыфатында олмазлар. Эгер къорантам Месихни корьген олса эди, инанып олур эди, деп тюшюндим.

Мен одама къайттым ве башкъа бир шей корьмедим. Мен пек кедерлендим: буны къорантама насыл этип исбатлайым? Алланы манъа ярдым этмегени ичюн къабаатладым: «Олар Сени корип инанмагъандже не ичюн одада беклеп турмадынъ? Олар мен акъылдан тайдым, деп тюшюнирлер».

Тамам ойле де олды. Къорантамнынъ эписи азалары одама кирип, адетий олмагъан ич бир шей корьмедилер. Меним анам: «Эй, Алла, бизнен бойле шейлер олгъанына не ичюн ёл бересинъ? Огълумыз къайткъанына пек къувандыкъ, амма энди, о, акъылдан тайгъаныны коресинъ?» — деди. Аджныныкълы агъламагъа башлап, анам мени къучакълады. Агъам манъа, къасеветленме, деп айтты, чюнки, о, Мысырда энъ яхшы психиатрге мени корьсетир. Таталарым: «Бу эписи геджелернен язгъанынынъ нетиджесидир. Ахыр-сонъу сен

акъылдан таярсынъ. О, Алла, оны тедавийле», — дедилер.

Олар эписи такъмакъламагъа битирген сонъ, мен бабамдан сорадым: «Сен меним бабамсынъ?»

«Эбет», — джевап берди о.

Анамнынъ янына келип: «Сен меним анамсынъ?» — ондан сорадым.

«Эбет», — джевап берди о.

Агъа-къардашларымдан да буны сорап, сонъра оларгъа бойле дедим: «Эгер дели олгъан олсам, эписи адларынъызны насыл этип билир эдим? Не ичюн манъа инанмайсыз? Мен Оны парлакъ яркък киби коръдим. О, меннен лаф этти». Амма оларнынъ инамлары меним делиллеримден кучълю эди. Ниает, оларгъа инанмагъа башладым. Гъалиба мен акъылдан тайдым. Ве мен одама кетип, кровать устуне яттым. Мен одамны ташлап кетмедим, агъа-къардашларым исе манъа теселли бермек ичюн кельдилер, амма мен бир шей айтмадым, мен тек индемейип отурдым. Келеджек сабасы агъам мени мемлекетте энъ яхшы психиатрлернинъ бирине алып кетти. Онынъ хастаханесине келип, озъ невбетимни бекледим. Ниает, мени экимге чагъырдылар. Мен онынъ огюнде отурдым, ве о:

«Мен сизге ярдым этип оламмы?» — деп сорады.

«Бильмейим, агъам мени хастаханенъизге кетирмеге къарар чыкъарды», — джевапландым мен.

«Агъанъыз сиз Месихни коръгенинъизни манъа айтты!»

«Э, мен Оны акъикъатен де коръдим».

«Оны тасвир этип оласынъызмы?»

Мен сорадым: «Сиз Оны эвель коръдинъизми?»

«Ёкъ».

«Сиз Оны эвель коръмеген олсанъыз, мен акълы я да акълы олмагъанымны къайдан биледжексинъиз?» — деп джевап бердим.

О айтты: «Сизинъ алынъыз пек мушкюль».

Эким къабул болюгинден агъамны чагъырды. Агъам кабинетке кирген вакъытта, эким менде терен депрессия ве мени аджеле электрошокнен тедавийлемеге керек олгъаныны агъама айтты. Тедавийлевымни шок терапиясынынъ алты сеансындан башлап, яваш-яваш экиге тюшюрмек керек эди. Эким мени афтада эки кере хастаханеге алып кетирмеге агъама риджа этти. Агъам буны япмагъа агъыр оладжакъ, чюнки биз Каирден узакъ олгъан шеэрде яшай эдик ве Каирге кельмек ичюн ёлгъа эки ярым саат керек оладжакъ, деп

айтты. Ағам әкимден бойле тедавийлевни бизим шеэримизде башқә әкимде насыл этип алмакъ мумкюнлигини сорады. О бизге анълатты, ве мен разы олдым. Концентрацион лагерде мени электрошокнен қыйнағанлары ичюн бойле тедавийлевден қорқмағанымны онъа айттым. Бу тедавийлев ишкендже камерасында биз огъратылған электрошоккә бакъқанда, ойле қатты олмаз, деп әмин эдим.

Шок терапиясындан ред этмеге себеплерим ёкъ эди. Эгер мен ақықатен де ақылдан тайған олсам, бу манъа кене ақыллы олмағә ярдым этер. Эгер ярдым этмесе, бу ағры Алланы қыдырғанымда сезген башқә хаста теджибеме қышулыр. Бельки, Алла бунъа қулакъ асып, манъа мерамет корьсетир.

Ахыр сонъу тедавийлевимни битирип, әким язған эписи иляджларны ичтим. Тедавийлевимни битирген вакъыткә мен тюзелирим ве, эгер фикирлер делиликнинъ я да психосоматик кергинлигининъ нетиджеси олса, мени чекиштирген бу эписи фикирлерни унутырым, деп умют эттим.

Амма мен Мукъаддес Китапны даа зияде окъумақ истедим. Мукъаддес Китапны окъумағандже, юкълап оламадым. Бу вакъыттан башлап, ич кимсеге мейданғә чықарған шейлеримни ве ис эткенлеримни айтмамағә қъарар чықардым. Алланынъ ишлерини корьмек ичюн, месихчи киби яшамағә қъарар чықардым. Эгер бу доғру ёл олса, эльбетте, махсулларыны корерим. Алла бу сайлавымда манъа қол тутқаныны корьмек истедим, эгер ярдым этмесе, мен Ондан ред этерим.

Эвель айтқаным киби, озюмджесине мунтазам суретте кунде беш кере дува окъудым — танъда, уйле вакътында, ақшам қъаранлығьында, кунъ қъавушқанда ве ақшам. Дува эткенде, Раббининъ дуvasындан гъайры ич бир шей окъумадым. Амма мен шашмалап қалдым. Алла огюнде фазилетлер қъазанмақ ичюн дуваларым тамамланған ве макъбуль олмақ керек эди. Бунъа иришмек ичюн насыл дин амелиятына эсасланмағә бильмедим.

Аллағә насыл этип дува этмек кереклигини огренмек ичюн кильсеге бармағә меджбурым, деп қъарар чықардым, амма бу фикирни (кильсеге бармағә) бегенмедим. Бойле алда кильсеге насыл қъатнап олур эдим? Мен кечмиште озюмни ойле антагонистик (зыддиет) алып барғанымдан сонъ, бойсунув ве мазлум алда кильсеге насыл қъатнап олур эдим? «Ёкъ, мен кильсеге бармайджағым. Бельки келеджек сефер», — деп тюшюндим мен.

Бир къач месихчиге, манъа ярдым этсинлер деп, риджа этмеге тырыштым, амма оларгъа эписи япкъанымдан сонъ, ким меннен лаф этмек истер эди? Олар эписи меннен корюшмеге истемедилер. Мен оларны я да ольдюрмеге истерим, я да ислям динини къабул этмеге зорларым, деп тюшюндилер. Ниает, бир айдан сонъ оларнынъ бириси меннен корюшмеге разы олды. Бу вакъытны месихчи назариелери ве дини акъкъында чокъча окъумакъ ичюн ишлетмеге къарар чыкъардым. Месихчилерде мусульман китапларына ошагъан китаплар бармы ве анда не акъта язылгъаныны бильмек истедим.

Биринджиден, корюнишим бир джорукъ олсун деп, сакъалымны тыраш эттим. Бутюн омюр кийген галабияны (мусульман урбасы) киймемек ичюн, борчкъа кольмек ве штан алдым. Мукъаддес Китабымны сатын алгъан китап тюкянына кеттим. Анда олгъан китаплардан бирисини бегенмейип, къомшу китап тюкянына кирмеге къарар чыкъардым. Тюкянларда сатылгъан китапларны корьмек ичюн, рафларда ве витринадаки китапларны козьден кечирип башладым. «Месихчи» тюкянына кирмеге джесюрлигим етмеди. Мен месихчиликнен багълы шейлерге биле бакъып оламай эдим, насыл этип месихчи тюкянына кирип олур эдим? Олар менден шахсий шеадетнаmemни сорарлар (Мысырда шахсий шеадетнамеде дин къайд этиле) ве полициягъа телефон ачарлар, деп къоркътым. Бунунъ нетиджесинде полициянынъ къолуна тюшеджем, бу исе тюпсюз чукъургъа адым атув киби эди.

Девамлы шубелеримден сонъ, джесаретленип, китап тюкянына кирдим. Базы китаплар дикъкъатымны джелъп этти. Мен насыл китапларны окъумагъа истегенимни бильмедим. Эгер китапнынъ серлевасы дикъкъатымны джелъп этсе, оны сатын ала эдим. Мен бойле китапларны сатын алдым: «Къарарыны талап эткен шаатлыкъ», «Иманым», «Месих гунадан темизлей». Китапларны окъуп битиргенимнен, оларны якътым.

Эписи китапларны окъуп битирген сонъ, даа китап сатын алмакъ ичюн, тюкянгъа кеттим. Мен «Монотеизм ве Учълукъ» ве «Мукъаддес Китапнынъ теологиясы» эки китапны таптым. Фиятларыны бакъкъан сонъ, оларны сатын алмакъ ичюн акъчам етмейджегини анълап, рафларгъа къайтарып къойдым. Бу арада яныма бир къарт келип, менден сорады: «Не ичюн сиз китапларны ерине къойдынъыз?»

«Олар манъа керекмей», — джевапландым мен.

«Эгер керекмей олсалар, не ичюн башта оларны алдынъыз?»

«Сизинъ ишинъиз олмасын. Сиз мени соргъугъа чекесинъиз?»

О, къолуны омузыма къойып, кулумсиреди. О деди: «Огълум, бу китапларны алынъыз, акъчасыны исе мен тёлерим. Сизге озь адресимни бериirim. Эгер китапларны бегенсенъиз, акъчаны манъа къайтарып олурсыз. Эгер бегенмесенъиз, оларны чёплюкке атарсыз я да якъарсыз. Бойлеликнен, сиз бир шей джоймайсынъыз».

Мен бу китапларны сатын алмакъ ичюн акъчам олмагъанымы насыл бильди, деп сорадым. Буны онъа Мукъаддес Рух айткъаныны деди. «Насыл Мукъаддес Рухтыр?» — тюшюндим мен. Бу акъкъында чокъ фикир эттим. Мен онен берабер эвине кеттим, ве биз анда бираз отурдыкъ. О, менден шахсий шеадетнаmemни сорап, акъикъатны билир, деп къоркътым. Аллагъа шукюр, эр шей яхшы кечти. Акъай адымны биле сорамады.

Мен эвимде я да, мени кимсе раатсызламасын ве окъувдан зевкъланмакъ ичюн кирагъа алынган мусафирхане одасында гъайретнен бу ве башкъа китапларны окъумагъа девам эттим. Ашамакъ ичюн биле бир дакъкъа джоймагъа истемедим. Мени янъы омрюмнинъ ёлунда бир адым биле огге илерилейджек Месихнинъ эписи сёзлерини буюк авесликнен окъумагъа истедим. Месихчилер топланган кафеге сыкъ-сыкъ кирдим. Сатын алган эписи китапларны окъуп битирдим. Мен Мукъаддес Китапны бегендим, яни анда тасвирленген адамны бегендим. Эгер о киби яшасам, ерге аякъ басаяткъан мелекке чевирилирим. Мени бойле суаллер раатсызлады: «Рабби, эгер Сени къабул этсем ве Мукъаддес Китапкъа коре яшасам, Сен мени даа яхшы этерсинъ, деп олмакъ мумкюнми? Адамлар, динлери меним диним киби олмаса да, манъа дост олмакъ мумкюнми? Анамны, бабамны, агъа-къардашларымны, эгер олар меним янъы динимни танымасалар да, севип олур экенми? Достларымны, эгер олар инамларымнен разы олмасалар ве айткъанларыма инанмасалар да, севип олур экенми? Рабби, буны меним ичюн япып оласынъми? Мемлекетимни севип ве башкъа адамлар киби садыкълыкъны сезип олур экенми?» Эписи тамам ойле олып чыкъкъаныны пек истер эдим.

Ислям такъымында янъы адамны тертипке чекмек ичюн, биринджиден, Алладан гъайры, къорантагъа, ватангъа, бир-де-бирге олган садыкълыгъыны ёкъ этмек. Ёлбашчыдан гъайры ич кимсеге вефадарлыкъ олмамакъ керек. Шунунъ ичюн мен денъишип олгъаныма я да севип олгъаныма инанмадым. Ярыкъ ве манъа: «Еринъден тур, сен Месихке керексинъ», — деген адамнынъ корювим мени

шашмалатты. Пейгхамберлерден бирини корюв — бу Алла тенбиелеви олгъаныны бильдим, амма айны о вакъыт бу насыл тенбиелев эди?

Бу месихчи ёлундан я да ислямгъа инанув тенбиелеви эдими?

Бу фикирлер акълымны къапладылар, ве мен сокъакълар боу санки мени бирев къувалагъан киби юрдим. Къайда кетеджегимни бильмедим. Алым пек мушкюль эди. Ниает, кильсеге бармагъа къарар чыкъардым. Алла мени насыл корьмеге истеген олса, ойле де адам олмагъа истедим. Ички сесим манъа: «Энди сен сесни эшиттинъ ве ондан къалмамакъ керексинъ. Ислямгъа коре бутюн омрюнъни кечирдинъ, амма месихчиликке коре даа яшамадынъ. Месихчиликке коре даа яшамадынъ, онынъ ичюн не яхшы ве Аллагъа якъын олгъаныны, месихчилик я да ислям, бильмейсинъ», — айтты.

Мен чокъусы кильселерге къатнадым. Бу къолай дегиль эди. Мен шейтаннен курешмеге меджбур эдим. Факъат кильсеге кирмек къарарына кельгенде, шейтан къулагъыма: «Сен не, о къадар ашаландынъ ки, кильсеге кирмеге къараргъа кельдинъ. Утанмайсынъмы сен? Шимди кильсеге мазлумиет алда киргининен ве Алланы шеревлемек ичюн эвель киргенде насыл буюк фаркъ бар! Аджеба кильселернен эвель якъаныны унуттынъмы? Эгер унутсанъ, мен санъа хатырларым. О вакъытлары адети узьре сен айттынъ: “Энди акъикъат кельди, ялан исе ёкъ олды. Ялан асыл ёкъ олмакъ керек”. Сен озюньни о акъикъат ичюн олюм телюкесине огъраттынъ. Я о акъикъат къайда? Кяфирлернинъ ве кяфирликнинъ, чокъ аллаларгъа инанувнынъ топлангъан еринден, яни кильседен гъайры кетмеге еринъ ёкъ. Сен чокъ йыллар екяне Аллагъа садыкълыгынъны чокъ аллалар инанувгъа денъиштирмек истейсинъми? Уян, Аллагъа тевбе этип, багъышлав сора ве “Аладан башкъа Танъры ёкъ, ве Мухаммед Онынъ пейгхамбери олгъанына шаатлыкъ этем”, — деп текрарла. Тур ве бу арам фикирлерден темизленип, игренч шейтаннан Аллада сыгъынакъ къыдыр», — фысылдады.

Бундан сонъ, якъанымны анъламайып, кильсеге кеттим. Бу мен ичюн эп даа къолай дегиль эди. Санки бирев манъа кирмеге кедер этмек ичюн, мени арткъа чеккени киби озюмни дуйдым. Мен сесимни чыкъарып биле къычырдым: «Мен кильсеге бараджам, не олса олсун, мен эпбир кильсеге бараджам, не де олса, мен кильсеге бараджам». Достларым къалмады, къорантам да башкъа ёкъ эди. Омрюмде мераметлик корьмедим. Мен адам ольдюрдим ве ягъмаджы эдим, шимди исе достсуз, къорантасыз я да Алла яраткъанларындан бир-

де-бирисиз қалдым. Бойле шараитлерде Алла меннен мемнюн олур эдими? Биз тасдыкылагъан шейлерни къабул этмеге ред эткенлернинъ ольдюрювини, оларгъа къаршы нефрет, душманлыкъ ве вандализмни Алла багъышлап олур эдими? «О, Алла, манъа мерамет эт. Мен бахтсыз, кимсесиз қалгъан адамым. Мен эр кес киби адий яшамакъ истейим — мемлекетимни, дост ве къорантамны севмек, амма бунъа насыл иришмек? Эки ёлнынъ къайсы биринде бунъа иришип олам?» — айттым. Бойлеликнен, омрюмден марум этильсем биле, мен кильсеге бармагъа къарар чыкъардым. Мен кильсеге чапып кеттим. Пасторнынъ манъа мунасебети мен беклеген киби дегиль эди. О, мени динълемеге истемеди ве бу меселени агъырлаштырып, даа бетер ичимдеки шейтанларымны ойнатты. О куню кильседен кеткенде, пасторны мени динълемеге къандырып оламасам да, ичимде бир енгиллик сездим. Бу мени даа бир ынтылув япмагъа истегимде юреклендирди. Амма, языкъ ки, пасторны мени динълемеге къандырып оламадым ве къуртарувны къазанмакъ ичюн не япмагъа керек олгъаныны бильмедим. Мукъаддес Китапта айтылгъан ки: «Иманлылар ве сувгъа батырылып чыкъкъанлар къуртуладжакълар». Мени бир шей раатсызлады: Насыл этип иман этейим? Мен не япып олам? Насыл этип дува этейим, ораза тутайым, аджы олайым ве садакъа берейим?

Кильседен сонъки сефер чыкъкъанда, алым мушкюль эди. Мен утангъанымдан къызардым. Шейтан къулагъыма фысылдады: «Сени де ред эттилер. Сен даа яхшысына лаяйыкъсынъ, Алла чекиштирип, сени сынай». Амма шейтан къувалавы чокъ девам этмеди. Мен йымшакъ, тынч ички сесни эшиттим: «Сен адамларгъа ибадет этмейсинъ; оларнынъ санъа олгъан мунасебетлери ичюн дарылма. Мадамки сен Аллагъа ибадет этесинъ, тек Ондан да ярдым къыдыр. О, ич бир вакъыт козюньден чыкъмаз ве ёлдан урулмагъа бермез. Тек сабыр эт ве, эгер сен акъыкъатен де Оны къыдырсанъ, Онъа садыкылыкънен ибадет эт. Чекишюв кунълеринъ тезден битер. Алла Оны къыдыргъанларны бир вакъыт ред этмез. Ёкъса сен окъумадынъмы: “Агъыр юк тубюнде къыйналгъан ве болдургъанлар! Меним яныма келинъиз. Мен сизге раатлыкъ беририм”?» (Инджилъ: Матта 11.28)

Мен Онъа: «Рабби, мен буны окъудым, шимди окъумасам да, энъ аздан бир къач кере окъугъан эдим. Бу, мен университетке кеткенде, эр кунъ кечип кеткен кильсенинъ диварында язылгъандыр», — деп джевап бердим. Бу шиирни мен эзберден бильдим ве шиир язылгъан

ерни о къадар яхшы биле эдим ки, оны корьмемеге тырышып, кечкенде козьлеримни юмдым.

Сес деди: «Омрюнъни Аллагъа бер, ве О, оны къабул этер».

Мен дедим: «Эй, Алла, омрюмни Санъа берем. Лютфен, мени бу алдан къуртар. Огрет мени. Мен шашмаладым. Мен айретлендим. Рабби, бойле шейлер меннен сыкъ-сыкъ ола». Алым зайыфлашкъан сайын, Мукъаддес Китапны окъудым ве аджайип барыштырув ве ички тынчлыкъ дуйгъусыны сездим.

Сонъ мен эвель чалышкъан месихчилернинъ бир-де-биринен багъланмакъ истедим, амма олардан ич кимсе меннен корюшмеге истемеди. Олар, мен эвель япкъаным киби, оларны тузакъкъа тюшюрип, зарар кетиреджем, деп тюшюнип, менден къоркътылар. Базы месихчилер меннен лаф этмек истемедилер, чюнки мен оларны ислямгъа дёндюрмек истегениме инандылар. Амма Алла бир шей истесе, кимсе Онынъ къаршына чыкъып оламай. Бир кунъ мен муэндис достумнен онынъ достларындан бирини бакъмагъа бардыкъ. Къайткъанда о, кулюмсиреп, онынъ месихчи достуны барып бакъмагъа риджа этти. О, мен месихчилерге насыл нефрет беслегенимни бильди. О, усьтюмден кулер, деп белледи, ве мен ойле тез разы оладжагъымны беклемеди. О, кене сорады: «Бу адамны барып бакъмагъа истегенинъе эминсинъ? О, месихчи олгъаныны билесинъми?» «Э, билем, сеннен оны барып бакъмагъа разым», — эмин эттим оны. Бу адамгъа яхшы мунасебетте олмагъа риджа этти. Озюмни яхшы алып бармагъа онъа сёз бердим.

Мени пек яхшы бильген бу месихчи достны бакъмагъа кеттик. Тышарыда онъа илишип, башкъа мусульманларны онынъ къаршына чыкъмакъ давет эттим, онъа мусульман олмакъны зорламагъа тырыштым. О, мени озъ къапусы янында корьгенде, шашып къалды. О, деръал къапуны япып, онынъ янындан кетти. Достум къапуны къакъмакъта эди, ве, о, ниает, къапуны ачып, достумны къабаатламагъа башлады. О, бойле деди: «Бу адамны эвиме насыл кетирип олдынъ? Аджеба о, меннен япкъаныны унуттынъмы? Аджы мени, мен тынчлыкъсевер адамым ве меселелерим бунсуз да етер». Девамлы ялварувлардан сонъ, о, бизге эвге кирмеге ёл берди. Эвинде мен балабан Мукъаддес Китапкъа дикъкъатымны джелъп эттим. О, ода ортасында кичик масада турды. Мукъаддес Китапны алып, бир къач саифени саифеледим. Апансыздан ондан сорадым: «Бу сенинъ Мукъаддес Китабынъ?»

О, тутукъланып, титрек сеснен мыдырдады: «Э, менимки, Къуран да Мукъаддес Китаптыр. Эписи Китаплар Алладандыр. Эписи яхшы — Къуран да, Мукъаддес Китап да. Месих де, Мухаммед де — эписи яхшы».

Онынъ къоркъкъаны белли эди. О, менден ойле къоркъты ки, мен якъынлашкъанда, о, арткъа чекильди. Бири-биримизнинъ янында айланып, санки сакъланчакъ оюнына ойнагъанымыз киби, ода ичинде анда-мында юрдик. Ниает, о, кошеде къалды, мен исе догъру онынъ къаршысында турдым, ве о, еринден къыбырдап оламады. Мен сорадым: «Не ичюн ойле япасынъ? Мен тек лаф этмеге истейим».

Достум башкъа одагъа раатланмагъа киргенини билип, фурсатнен файдаланып, эв саибинен лаф этмеге тырыштым.

Месихчилернинъ Аллагъа ёлуны бильмек истедим, амма, о, лаф этмек истемеди. Башкъа сефер оны келип бакъмагъа мумкюнми, деп сорадым. О, биз бир озюмиз олмайджагъымызны шарт къойып, разы олды. О вакъыт онынъ бир къач досту олгъаныны истеди. Башкъалары олгъанына мен къаршы олмагъанымны онъа айттым. О, озь адресини язып берди ве таинленген вакъытта мен онъа кельдим. Эвинде даа беш досту бар эди.

О, менден пек къоркъты. Бир къач вакъыт онен лаф эттим ве гъалиппен барышыкъ анълашманы алып баргъан, енъильген командир киби лаф эткенимни ред этмедим. Башымны эгдим. Утангъанымдан башымны котерип оламадым. Мен эвель озюмни насыл алып баргъанымны хатырладым. Шимди исе мен куреш алып баргъан шейге мени кетирип оладжакъ бир къач сёзни манъа айтмагъа месихчиге риджа эттим. Амма бу Алла алеми ве мен болдурмадан къыдыргъан Алла Падишалыгъына кирмек ичюн имтиязым олсун деп, эписини къурбан этмек мени зорлагъан къуртарув истеги эди. Чокъ бекленильген макъсадыма иришмек ичюн эр кошечикни бакъып чыкътым. Месихчи достумнынъ Китабынынъ саифелеринден башкъа ич бир ерде тапмагъа мумкюн олмагъан макъсадыма атылгъан таш месафесинде эдим. Олгъан кучюмнен Аллагъа ёлны бильмеге тырыштым. Достум Мукъаддес Китапны аз бильди ве кереги киби манъа малюмат берип оламады. Онынъ къорантасында чезильмеген меселелер бар эди. Достларымдан эшиткениме коре, о, башкъасына эвленмек имкяны олсун деп, ислямны къабул этип, къоранта меселелерини чезмеге истеди. Бойле къарар мени пек ачуватты. Онъа нефрет беследим ве манъа керек шейни берип оламайджагъыны дуйдым.

Базы вакъыттан сонъ, араларымыз яхшылашты, ве мен онъа сыкъча кирип олдым. О, манъа тынчлыкъта отурмакъ ве окъумакъ имкъан берди. О, манъа белли бир фикирни къабул этмек зорламагъа тырышмады. Меселенинъ чезювине менде хусусий янашма бар эди — ислямда азаплангъан шейлерден четленмек ичюн, ич бир тюрюлю секта ве динлерге бакъмадан, Рабби олгъан Иса Месихни бильмек.

Эр шей кереги киби кетмеди. Достлугъымыз чокъ девам этмеди, амма мен Мукъаддес Китапны яхшы бильген даа бир месихчинен таныштым. Амма, энъ аздан, фикирлеримиз бир кельмеди. Кечмиште, о, манъа онынъ ичюн бир шей япмагъа риджа эткенде, мен онъа янълыш малюмат бердим. Бундан гъайры, мен башкъаларны онъа къаршы къызыштырдым. Эгер олар онъа зарар кетирген олса эди, мен оларгъа бахшышлар биле бердим. Меннен корюшмеге разы оладжагъыны беклемедим. Амма о, бир айдан сонъ меннен корюшмеге разы олды. Келеджегимни тасдыкъламакъ ичюн бир афта эвель онъа телефон ачмагъа риджа этти.

Меним этрафымдаки алкъа сыкъылгъаныны дуйдым. Кильсе пасторлары мени динълемек истемедилер, адамлар меннен корюшмек истемедилер. Эписи месихчилерге меннен олгъан шей шубели корюнди. Адымны биле айтып оламадылар. Башкъаларны къоркъузмакъ истеген адам тек айтып олды: «Мен ойле биревге айтарым». Тарлада къушларны къувалагъан къоркъулыкъ эдим. Келеджегимни тасдыкъламакъ ичюн учъ афтадан сонъ о адамнен багъланмакъ истедим. Эвимде телефон олмагъаны себебинден, эвимден чыккып, автоматтан телефон ачмагъа керек эди.

Эвимден чыккъанда, олар башкъа къолгъа тюшмейджеклерине эмин олмакъ ичюн, эписи къагъытларым ве язгъанларымны яныма алдым. Бу язгъанларымны бирев корьмесин деп, пек сакът олмакъ керек эди, чюнки менде Месих Илях олгъаны, Къураннынъ янълышлыгъы, Мухаммеднинъ пейгъамберлиги акъкъында теткъикъатларнынъ чокъ саифелери бар эди. Эвимден чыккъанда, эписи къагъытларымны Мукъаддес Китапнен берабер пластик пакетте ташыдым.

Демирёл станциясы огюнде автоматтан бу адамгъа телефон ачкъанымдан сонъ, пластик пакет бутюн олгъан къагъытларымнен берабер ёкъ олгъаныны корип, шашып къалдым. Эр шей ёкъ олды: пара кисем, шахсий шеадетнаме, Мукъаддес Китап ве эписи теткъикъатларым. Амма мени гизли полиция ве хавфсызлыкъ забитлеринен иш туткъанда, олардан огренген бир тюрюлю тынчлыкъ

кәаплады. О вакъыт мени биринджиден, пакетни хырсызлагъан адам бутюн кягъытларымны окъуп, оларны тешкерюв болюгине ёллап олгъаныны къасеветлендирди. О вакъыт мени енгиль тапып олурлар: шахсий шеадетнамеи эписи кягъытларымнен берабер пакетте эдилер, ве мени къолайлыкънен тапамагъа мумкюн олур. Къуранны шубеге ве тенкъитке огъраткъаным ичюн, мени джезалап олалар. Бойле алларда екаяне олуджы укюм — олюм джезасыдыр. Амма бу фикир мени пек раатсызламады, чюнки Яратыджынен корюшмеге вакътым кельген олса эди, мен бир саниеге биле муддетни узатып оламайджагъыма кесен-кес эмин эдим. Шубесиз, ер юзюнде эр яшагъан адам олюмни билир.

Экинджиден, Алла мени ойле пек севе ки, месихчиликке ёлум янълыш олгъаныны коръсетмек ичюн ачыкъ-айдын делиллер кетирмек истегени акъкъында гизли сес манъа фысылдады. Месихчилик шейтаннынъ ёлу олгъаныны ачыкътан дуймадым, онынъ ичюн Алла Онынъ Мукъаддес Къуранына ве Онынъ Мукъаддес пейгъамберине къаршы уджюмлерни токътатты ве Мукъаддес Китапнынъ бутюн зeerни алып ташлады.

Сес фысылдамакъта эди: «Сенде энди сен месихчиликнинъ айланчыкъ ёлларынен юрип, акъыкъаттан четленгенине ред этильмеген делиллер бар. Уян ве тевбе эт. Тез Алладан багъышлав сора. О, тевбе эткенлернинъ ве догъру япкъанларнынъ эписининъ гуналарыны багъышлай ве мерамет коръсете. Тур ве шейтандан чыкъкъан, сени арамлагъан ве чокъ аллаларгъа, кяфирликке алып кеткен эписи арам фикирлеринъден темизлен». Мен шейтаннынъ яланына биле берильмек ичюн тюшюнип къалдым.

Месихчи достумны, мен эписи кягъытларымны джойгъанымны бильген сонъ, къоркъу бутюнлей кәаплап алды. О, бу весикъаларнынъ джювынынъ нетиджесинде не оладжагъыны бильмегенимизгедже, онъа кельмек ве бир къач вакъыт телефон ачмамакъ риджа этти. Мен даа бир кере озюмден сорадым: «Бельки Алла мен бу динден вазгечкенимни истей?»

Мен темиз юректен Мукъаддес Китапнынъ эр бир сёзюнен кейфленсем ве бар кучюмнен джан-гонъюльден дува этсем де, табиятым денъишмеди. Мен аля даа месихчилерге нефрет беслеп, оларны пахылладым ве ич кимсени багъышлап оламадым. Мен анама: «Саба шерифлеринъиз хайырлы олсун», — биле айтып оламадым. Эвден ачувлы кете эдим, нефрет ве душманлыкъ бетимде

корюнип турдылар. Ана-бабам ве агъа-къардашларым къяфирлер олгъаныны ве айны бу себептен оларгъа нефрет беслегенимни бильсинлер деп, аселет оларгъа ачувымны ачыкътан корьсеттим. О вакъыт менде душманлыкъ ве исъянджылыкъ толып ташты, ве мен Мукъаддес Китапта окъугъанымнынъ акъикъийлигинде биле шубелендим.

Бу, эписи къагъытларнынъ джоюлувынен феналашты; бу, омрюме Иляхий тесирини токътатмакъ, ынтылувыма ве Мукъаддес Китапкъа арткъан севгиме кедер этмек ичюн манъа мераметсиз уджум эди. Меннен олгъан шейлерде Алланы къабаатлап, мен кене агъладым. Аллагъа бир адым эткенимнен, меннен ярамай бир шей олгъанында О къабаатлымы, деп, сынав вакътында мен тюшюнип башладым. «Рабби, не ичюн меннен бу эписи шейлер ола? Не ичюн меннен? Мен не япып буны къазандым? Мен месихчилерге ярамай бир шейлер япкъаным ичюн, мени бойле джезаласанъ, лютфен, мени шимди багъышла, Сенинъ огюнъде тевбе этем. Санъа риджа этем, мен ичюн хачта Озь олюминен манъа мерамет эт. Эгер этмесенъ, Сенинъ хачынъ бир шей дегиль, онынъ акъкъында тюшюнгенимиз исе догъру. Мен киби адамгъа Санъа якъынлашмагъа рухсет бермек ичюн, Сен Кимсинъ? Сени мемнюн этмек ичюн, не япайым? Омрюм ойле бир бахтсыз олды. Эгер бойле девам этсе, мен яшагъаным киби яшамакътан олюм яхшыдыр. Алла, риджа этем, гонълюмни ал. Эгер Сен мени аджымасанъ, озь-озюмни ольдюрим. Япкъаным ичюн джеэннемге тюшкеним яхшы олур, чюнки Сен манъа мерамет этмесенъ, эпбир джеэннемге тюшеджегим».

Агъры ве умютсизликке берилип, окюр-окюр агъладым. Мен тура эдим, янакъларымдан исе ирмакънен козьяшлар акъты. Анам мени корип, омузымдан сыйпап, меннен агълады. Меннен не олгъаныны сорады. Мен онъа дедим: «Манъа раатлыкъ бер. Кимсенен лаф этмек истемейим. Мен сеннен бир вакъыт лаф этмек тырыштым, сен исе мени делиликте къабаатладынъ. Алла сени багъышласын». Мен тез-тез одама кетип, месихчилик акъкъында арам фикирлеринден темизленмек ичюн ювундым (мусульман адетине коре). Манъа даа эвель япкъанларымдан да темизленмек керек эди.

Алланынъ Мукъаддес Къураны ве Онынъ Мухаммед пейгъамбери акъкъында эписи айткъанларым ичюн Алла мени багъышлармы-ёкъмы, деп тюшюнмеге девам эттим. Санки меннен бирев лаф эткени киби озюмни дуйдым. Мен эшиттим: «Сен кимсеге уджум этмединъ

ве ялан айтмадынъ. Сен кельген эписи нетиджелер сеннен чыкъарылмады, амма олар корюнип тура». Мен турдым, намазлыгъымны тѣшедим ве, ислямгъа къайтмакъ ичюн, эки ислям шаатлыгъыны текрарладым.

Дува этмеге тырыштым, амма этип оламадым. Къурандан ич бир сѣз айтып оламадым. Рекаятны да япып оламадым. Къолларымнен башыма япыштым. Сонъ мен: «О, Рабби, эгер Сен манъа ачувланмасанъ, ич кимсе манъа зарар кетирип оламаз. Эгер Сен мени бир-де-бир ярамай шей ичюн шимди джезалайсынъ, Санъа мени багъышламагъа ве джезамны йымшатмагъа риджа этем. Эгер мени догърултмакъ истемесенъ, бу Сенинъ маиетине къаршыдыр. О, Рабби, бу алны баш этмеге башкъа кучюм ёкъ. Эгер Сен манъа ачылмасанъ, ёлдан урулырым. Рабби, мен севем Сени. Манъа буюргъанларынъны яптым. Мен тюшюнгеним киби, Сени мемнюн этмек ичюн, башкъалары япып оламагъанларыны яптым. Озь Ярыгъынъны манъа коръсетип, мени чагъырғанда, мен шубеленмедим. Къаранлыкъта не къадаргъа мени къалдыраджакъсынъ? Омрюмде эписи олаяткъан шейлер — мени Озь артынъдан алып кетмек ичюн, Сен азырлагъан севгининъ сынавыдыр. Сен — мераметли чобансынъ. Санъа риджа этем, Сенинъ севгинъден чокъча бер, Сеннен корюшюв ёлуна мени догърулт», — айтып, кеттим.

Омрюмде олмагъаны киби, о гедже къатты юкъладым. Танъ атмаздан эвель тюш коръдим. Мен гуръ сакъаллы, кенъ омузлы, узун сачлы, бети кунештен янгъан, пек дюльбер адамны коръдим.

О мени омузларымдан тутты, енгильден къакъты ве: «Сен аля даа Менде шубеленесинъми?» — деди. «Сенде шубеленмек ичюн, Сен Ким олдынъ? Мен Сени бильмейим», — джевапландым мен.

«Сен Кимни къыдырсанъ, Мен — Одыр».

«Лютфен, зайыфлашкъан акълыма хатырлат», — дедим мен.

«Китапта окъу. Сен не ичюн Китапны окъумайсынъ?»

«Аджеба мен Китапны ве эписи кягъытларымны джойгъанымны Сен бильмейсинъми, оны шимди насыл этип окъуйым?»

«Китапны джоймакъ мумкюн дегиль. Тур да, озь долабынъны ач, анда оны тапарсынъ. Башкъа эписи кягъытлар санъа бир афтадан къайтарлар».

Бирден уянып, еримден атылып турдым. Догъру одамнынъ кошесинде тургъан кичкене долапкъа кеттим. Мен пек айретлендим, чюнки анда айны мен джойгъан Мукъаддес Китапны таптым. Санки къышнынъ сувукъ геджеси олгъаны киби, къалтырап турдым. Мен

Мукъаддес Китапны къолумда яхшы этип туттым. Девамлы ёкъ олувындан сонъ, анасына къайткъан баланы киби туттым.

Шу дакъкъасы анама чаптым, оны уятып, пек опътим. Олгъан шейни онъа буюк къуванчнен айтып бердим. Мен онъа дедим: «Манъа дели демеге энди ич бир вакъыт рухсет бермем». Агълай-агълай оны къучакъладым ве: «Санъа серт бакъкъаным ичюн багъышла мени, анам. Буны акъикъый дин талап эткенини белледим. Амма энди къайсы дин акъикъый олгъаныны билем. Лютфен, аякъларынъны опъмеге рухсет бер, башкъа шейге разы дегилим», — дедим. Анам манъа деди: «Огълум, сеннен не олгъаныны манъа айтып бер».

«Мен айтарым, амма, лютфен, мен дели олгъанымны тюшюнмейджегинъе санъа азиз олгъан шейлеринънен ант эт. Анам, Рабби манъа догъру ёлны корьсетти».

Анам менден сорады: «Я эвель сен къайда эдинъ?»

«Манъа ёлны корьсеткен Алла — мен эвель инангъан Алла дегильдир».

«Аджеба башкъа Алла бармы?»

«Эбет, — джевапландым мен. — Сени севмек ве сёзюнъни динълемек огреткен башкъа Алла бар».

«Бу Алла кимдир?»

Мен дедим онъа: «Месих, Къуран Оны Иса киби адландыргъан».

Анам къатиен мени къандырды: «Огълум, лютфен, агъаларынъа ойле айтма. Сен акъикъатен де дели олгъанынъны тюшюнирлер».

«Яхшы, сен айткъанынъ киби япарым, амма сен манъа инанасынъ?» — дедим анама.

«Не ичюн мен санъа инанмайджагъым? Мен энди делиллерини корьдим — йигирми йыл девамында сен меннен озюнъни ойле алып бармадынъ. Алланынъ артындан бар, ве Алла сени ич бир вакъыт къалдырмаз. Амма буны кимсеге айтма».

«Озюнъни меним ериме къой да, меним акъикъый дуйгъуларымны анъларсынъ. Мейдангъа чыкъып, Месих Алла олгъаныны ве О мени денъиштиргенини сесимни чыкъарып къычырмагъа истейим. Мухаммеднинъ Алласы япып оламагъаныны О япты», — джевап бердим мен.

Мен лаф этмейим деп, о, озь къолунен меним агъзымны къапатты. Омюрни биринджи корьген, янъы догъулгъан бала киби, адамларгъа чыкъмакъ ичюн танъ ве кунъ догъувыны бекледим. Этрафкъа бакъынып, мен эвден саба эрте чыкътым. Эр шей дюльбер олгъаныны

корьдим. Эписи адамлар козьлериме яхшы корюндилен. Таныш ве таныш олмагъанына бакъмадан, мен расткельген эписи адамларнен къол узатып селямлаштым.

Мен месихчи тюкянджыгъа кеттим. Мен о къадар зарар онъа кетирдим ки, о, мени корьгенде, мен кене тюкяныны тар-мар этмек ичюн кельдим, деп белледи. О, тез-тез тюкяныны къапатмагъа башлады. «Къоркъма», — дедим мен онъа. О, сыкъылды ве бир шей айтмады. Мен оны къучакълап, багъышлав сорадым. О, агълады. О вакъыт маналарыны манъа анълашылмагъан бир къач сёзни айтты. Тек кечче маналарыны анъладым. «Халелуя, шан-шурет Санъа, Рабби!» — деди о.

«Сен шимди не айттынъ?» — сорадым мен.

«Бунынъ манасыны Онынъ вакътында билирсинъ», — деди о. Бундан сонъ о кетти. Адамларгъа башкъаджа бакътым. Адамлар манъа бакъып, меннен не олгъаныны анъламайып, айретлендилер. Табиатымдаки бирден олгъан денъишмелер ишдешлеримни биле тааджиПЛендирдилер. Оларнынъ шашкъын бакъышлары: «Тюневин бу адам устумизге тюкюрди. Энди исе, бакъынъыз, о, назик къозу киби! Не ола я? Бу не, янъы бир тактика я да бизге къаршы янъы бир план?» — дедилер.

Ачыкъ бетлери, юксек котерильген къашлар ве кенъ ачыкъ агъызлары оларда олгъан айрет ве шашкъынлыкъны корьсеттилер. Озюмни алып барувым 180 градускъа денъишип олгъанына инанып оламадылар. Амма мен къулакъ асмадым. Мени бир шей раатсызлады: мен уджюм эткен, акъаретлеген ве ашалагъан адамларгъа бир-де-бир компенсация япмакъ. Юрегимни толдургъан къуванч мени бутюнлей къаппа алды. Тынчлыкъ ве мазлумиет гонълюмни омрюмде биринджи кере толдурдылар.

Кимерде яхшы тюш корьгеним киби корюнди. Бу тюштен айынмакъ истемедим. Амма бу Алланынъ ирадеси эди. Мен вакътынджа дегиль де, акъикъатен де омюрлик денъишкенимни исбатламагъа ашыкътым.

Мен корьген адам, меним къагъытларым бир афтадан тапыладжагъы акъкъында айткъаныны тюшюнмеге девам эттим. Вакъыт кече эди ве корюнишимде шубеленип башладым. Къагъытларымны таппам, деп къоркътым. Кунълерни саймагъа девам эттим, корюнишимде манъа бельгиленген сонъки муддетке бир кунъ къалды. О кунъ демирёл вокзалынынъ янында эдим, телефон ачмакъ истедим ве бир афта эвель къагъытларымны джойгъанда, мен телефон ачкъан айны автоматкъа

кетмеге меджбур олдым. Бир къач вакъыт шубелендим, огге кеттим, сонъ артыма къайттым. Телефон саиби буны корип:

«Не япмагъа бильмегенинъизни корем. Ярдым керекми?» — деди.

«Ёкъ», — джевап бердим мен. «Бу телефон мен ичюн ярамай аляметтир, кечкен афта онен къулланып, чантамны джойдым. Онен кене къулланмагъа истемейим, чюнки даа не джояджагъымны бильмейим». О сорады: «О сизинъ чантанъыз эдими?»

«Э, о къайда олгъаныны сиз билесизми?»

«О акъикъатен де сизинъ чантанъыз олгъаныны тасдыкъламакъ ичюн, оны тасвир этинъиз, ве о къайда олгъаныны сизге айтарым».

Бу пластик пакет ве ичинде кягъытлар, пара кисем, шахсий шеадетнаме, Къурангъа ошагъан бир китап олгъаныны айтып бердим. О башыны саллады: «Эписи догъру». Келеджек куню онъа кельмек керек эдим, ве о, чантамны тапкъан адамгъа мени алып кетеджек эди.

Мен корюниш корьген куньден сайсакъ, келеджек кунь единджи эди. Биз Каирнинъ четинде ерлешкен койге кеттик ве шейлеримни тапкъан адамнен корюштик. Мен тез-тез чантамны ачтым, амма Мукъаддес Китап анда ёкъ эди. «Китап етишмей», — дедим мен онъа.

«Валлаи-билля, чантадан бир шей алмадым. Эр шей еринде: кягъытлар, пара кисеси, шахсий шеадетнаме ве Къуран (бу Мукъаддес Китап эди)», — джевапланды о. Буны эшитмеге пек хошнут эдим ве онъа инангъанымны айттым. Демек, Алла манъа берген сёзюни тутты ве мен джойгъан айны Мукъаддес Китапны манъа къайтарды.

Мен шашып къалдым, ислям динине коре яшагъанымда, мен Алладан бир шей сорап, джевап алгъаным бир кере биле олмады. Бу вакъиа мен ичюн пек балабан муджизе эди. Алланынъ мерамети огюнде мен озюмни козьге корюнмеген ве алчакъгонъюлли дуйдым. Мен Аллагъа: «Мен ким олдым да, Сен манъа ойле сайгъы корьсетесинъ?» — дедим. Тезден джевабыны алдым: «Мен буны яптым ве Алланы севгенлер ичюн даа чокъ япмагъа девам этеджем». Бутюнлей денъишкенимде озюме къанмакъ ичюн Алла манъа теджрибе бергенини пек истегенимни ичимден тюшюндим. Мен пек бахтлы олур эдим.

Тезден Алла дуваларыма джевапланды. Месихнен озь мунасебетлеримнинъ биринджи теджрибесини алдым. Чалышкъан еримде хызметчилер вакъыт-вакъыт пара мукъяфатыны алдылар. Мен мукъяфатны бергенлернен чекишип отурдым, сойадымны джедвельнинъ башына къоймагъа оларны зорладым. Мен о эписи мукъяфатлардан

даа файызыны да алдым, чюнки акъчалар месихчилернинъ эди, онынъ ичюн олар тенъ болюнмейджек эди.

Бир кунъ фирма кассиринден акъча алмакъ вакъты кельди. Ишдешлеримнинъ биринде эвде пек мушкюль вазietet эди. О, менеджерге барып, мушкюль пара вазietetинден чыкъмакъ ичюн бу сефер онъа акъча бермеге риджа этти. Менеджер, джедвель энди язылгъаныны ве эр бирнинъ озъ невбети олгъаныны онъа айтты. Менеджер: «Бу эфенди джедвельнинъ энъ башында тура, о, пек ачувлы адам олгъаныны билесизми, ве оны беклемеге зорлап оламаймыз. Бу ачувны къайтармакъ ичюн, япып олгъанымыз киби истегенини япмагъа тырышамыз», — деди.

О вакъытта мен менеджернинъ офисине кирип, о, ишдешимнен фысылдашкъаныны коръдим.

«Сиз мукафат акъкъында лаф этесизми?» — тез сорадым олардан мен. Менеджер тутукъланып, онъайтсыз алда джевап берди:

«Э, амма къасеветленменъиз. Сизинъ сойадынъыз джедвельде биринджи тура».

«Я ишдешим не истей айса?» — ондан сорадым мен.

«О, малие меселелерини чезмек ичюн бу айда мукафатны алмакъ истей, амма мен риджасыны ред эттим».

«Не ичюн? Меним ериме онынъ адыны биринджи къойып оласынъыз». Менеджер, мен онъа къылынам, деп тюшюнди.

О деди: «Сизинъ адынъыз биринджи тура, ве ич бир кимсе оны чыкъарып оламай».

«Амма мен бу ай невбетимни онъа бермеге истейим», — дедим мен.

«Бу ич мумкюн дегиль. Сиз... буны япып оласызмы?»

«Э», — къандырдым оны мен.

«Насыл?»

«Мен сизге айтам, лютфен, меним сойадымны чыкъарып, ериме онынъ адыны язынъыз. Ве эписи ишдешлеримиз онъа озъ невбетини берселер, яхшы олур эди».

Онынъ: «Вазietetини денъиштирип олгъан Аллагъа шукюр! Не ола? Бельки, бугунъ къыямет куню? Бу адам бойле япып ола! Бунъа инанып оламайым!» — айткъаныны эшиттим.

Мен анълаттым: «Алла къудретли, ве О, ашайджакъ адамдан онынъ ашыны, кучлю адамдан исе яхшы бир шейни алып оламай». Козълерим яшланды, омрюмде бойле вакъиа биринджи кере эди. Эр

шейнинъ энъ буюк къысмыны къануний я да къанунсыз алгъан эдим. Амма энди Месих насыл бермек керек олгъаныны огретти. Эеджанланып, янъы дуйгъунен кейфлендим.

Къорантам омрюмде олгъан денъишмелерни корип башлады. Мени корьгенлеринен, хусусан таталарым, адети узьре телевизорны сьндюрип, къача эдилер. О куньден сонъ, эвге кирип, оларгъа телевизор бакъмагъа рухсет бердим. Мен тек ахлякъсыз яйынларны бакъмасынлар, деп риджа эттим. «Бу ич мумкюн дегиль. Сен телевизор бакъмагъа рухсет бересинъ? Инанмаймыз!» — айтты олар.

«Я не ичюн? Эгер сизге олгъан дуйгъуларымны бильген олсанъыз, сизни ойле бир пек севгениме инанмасынъыз. Сизге ярамай мунасебетте олгъаным ичюн, сизден багъышлав сорайым», — джевап бердим мен. Олар эписи агъладылар.

Эвге къайткъанда, анамны опытим ве кимерде онъа бахшышлар кетирдим. Буны якъанымда, анам агълады. Аллагъа бинъ шукюр, анам ольгенде, мунасебетлеримиз энди яхшы эди ве мен эписи янълыш якъанларымны догъурттым. Алла къоранта азаларымызгъа, диндар ве имансызларгъа, кулюмсиревни къайтаргъаны ичюн пек миннетдар эдим. Месихчи достларым эписи олаяткъан шейлерни козеттип, коюмизнинъ адамлары вазиетимни бильселер, оларгъа, чюнки олар меним достларым, тесирлеп олурлар, деп къоркътылар. Онынъ ичюн манъа Мысырдан кетмеге риджа эттилер, амма мен ред эттим. Мен Месихке ве месихчилерге къаршы якъанымны анъладым. Онынъ ичюн денъишкен омрюмнинъ биринджи куньлеринден, мен Месихке насыл къаршы олгъан олсам, ойле де Онъа хызмет этмек ичюн, Алла манъа ярдым этсин деп, дува окъугъанымны оларгъа айттым. Месихнинъ адамларыны мен Мысырда къуваладым ве шимди Мысырдан кетмейджегим. Эгер мени апис этселер, оларнынъ адларыны айтмам, деп оларгъа сьз бердим.

Бир кунь олар, мен эвель бир вакъыт олмагъан кильсеге бармагъа риджа эттилер. Мен тюшюнмейип разы олдым. Мен базы башлыкъларнен корюштим ве Алла меннен якъаныны оларгъа айттып бердим. Оларнынъ бетлери кулюмсиревлерден парылдадылар, ве олар Алла омрюмде якъан муджизелерге къувандылар. Мен сувгъа батырылып чыкъмакъ истедим, ве олар разы олды. 1993 сене 9 майыста мен сувгъа батырылып чыкътым. Аля даа о кунюни хатырлайым, чюнки акъыкый догъулгъан кунюм киби оны саям. Мен янъыдан дюньягъа догъулгъан вакъытнен о, сыкъ багълыдыр.

Иманнынъ махсулатлары

Месихчиликке дёнмезден эвель олгъан озь омрюм акъкъында тафсилятлы айтып бердим. Мен Алланы бильгенимден сонъ, омрюмде Алланынъ иши акъкъында айтмакъ энди догъруджа олур. Меним ойле пек денъишип олгъаныма эписи тувгъанларым, достларым ве танышларым инанып оламадылар. Меним янъыдан дюньягъа келювимден сонъ олгъан шейге кимсе инанып оламады. Бир кере мен акъикъатен де башкъа динни къабул эткенимни озюме тасдыкъламакъ ичюн, манъа бир-де-бир теджрибе бермеге Аллагъа риджа эттим. Алла манъа буюк теджрибени тек денъишювимни тасдыкъламакъ ичюн дегиль де, келеджек агъыр сынавларгъа азырламакъ ичюн де берди. Башта мен янъы ёлны ве Месихнен омрюмни биле сечмедим. Аксине, корьгенимни ред этмеге тырыштым. Айны Месих мени сечип алды. О, мени къарарнен дегиль де, эльбетте, О манъа эвель азырлагъан хусусий макъсат ве вазифенен сечип алды. О, бу вазифе ичюн мени азырлагъанына да эминим. Бунен багълы мен расткельген базы хавфлы вакъиаларны ве Алла меннен япкъаныны анъмакъ истер эдим.

Идареде башкъа учь ишдешимнен чалыштым. Биз сменанен чалыштыкъ, онынъ ичюн берабер сийрек топлаштыкъ. Шахсий шейлеримизни туткъан ичюн, эр биримизнинъ озь долабы бар эди. Бир кунъ, базы шейлерим ёкъ олгъаныны корьгенде, айретлендим. Ишдешлеримнинъ ич бирусинде шубеленмедим. Келеджек куню айны шу олды, кене базы шейлер ёкъ олды.

Мен апайымны къабаатладым, амма айны шей учюнджи кере олып, бутюн айлыгъымны хырсызлагъанларда, ниает, килит сыныкъ олгъаныны анъладым. Буны ишдешлеримнинъ бириси япкъанына эмин эдим.

Къуртарувымдан эвель япкъаным киби, ачувнен сёгюнмеге ве къаргъышламагъа башладым. «Эгер Месихни къабул эткенимден сонъ сиз мени, къозу киби, мазлум корьген олсанъыз, мени мыскылламакъ ве къолгъа берильген ав саймакъ мумкюн, деп беллеменъиз», — дедим мен. Интикъам алмакъ ве эки кере зияде къайтармакъ ичюн сёгюндим. Оларнынъ долапларынынъ килитлерини сындырмакъ, къапуларыны ачыкъ къалдырып, Ибраим путларнен япкъаны киби, эписи шейлерини алып якъмагъа къарар чыкъардым. Санъа ягъмаджылыкъ япкъанда дуйгъаныны олар да дуйсун, деп истедим.

Планымны беджермек ичюн, балабан чёкюч барып кетирдим. Мени кимсе незарет этмегенине эмин олып, идарени килитледим. Интикъам алмакъ истедим, чёкючини алып, ураджакъ олдым. Чёкючни деерли долапкъа тийгизгенде, мен сакин сесни эшиттим: «Яманлыкъ ичюн яманлыкъны, акъарет ичюн акъаретни къайтарма, тек эйи ишлернен къайтар; барышыкъ яратыджысы ол».

Ким лаф эткенини корьмек ичюн бакъындым, амма кимсе ёкъ эди. «О, Рабби, меннен олгъан шейнен разысынъмы? Риджа этем, ачувымны ве кин атешимни ятыштыр. Озюмни къолумда зорнен тутам. Лютфен, манъа тынчлыкъ бер», — дедим озь-озюме. Санки бир шей олмагъаны киби, апансыздан бир тюрю тынчлыкъ мени къаплап алгъаныны дуйдым. Рабби манъа реберлик этти, ве мен невбеттеки сёзлерни яздым:

*«Долабымны ачкъан къыйметли аркъадашым!
Ихтияджынъны темин этип оламагъаныма
языкъсынам. Лютфен, санъа керек эписи шейлерни
яз, ве мен, Алланынъ ярдымынен, бар кучюмнен
санъа ярдым этмеге тырышырым. Яхшы
ниетлеримни ве намуслылыкъымны исбатламакъ
ичюн, сыныкъ килитни денъиштирмейджегим. Алла
эписи адамларны пек севгенини билем.
Бизге Алланен берильген аманлыкъ санъа эр вакъыт
къол тутаджагъына умют этем.*

Сенинъ аркъадашынъ»

Мектюпни язып, долабыма къойдым ве оны ачыкъ къалдырдым. Мен дува окъуп, Алла мени дешетли фикирлеримден къорчалагъаны ичюн Онъа миннетдарлыкъ бильдирдим. Мен эвге кеттим. Апайым къапуны ачкъанда, оны къучакълады. «Къоркъма, эгер Алла бизнен олса, бизге къаршы ким чыкъып олур? Хырсызлангъан акъча акъкъында исе Мукъаддес Китапта бойле язылгъан: “Мен яш эдим, энди къартайдым, амма инсафлыны ташлап кеткенлерини, я да онынъ сою отъмек тилегенини ич корьмедим” (Зебур: Ёыллар 36.25). Алла эписи ихтияджыларымызны темин этип ола. Бизни ашаткъан — Одыр», — деди апайым.

Эки кунъ кечкен сонъ бизни сюрприз бекледи. Ишдешлеримнинъ бириси меним сменамда идареge кельди. Бу адетий дегиль эди, ве мен: «Не ичюн кельдинъ?» — ондан сорадым.

«Мен сеннен лаф этмеге истер эдим», — джевапланды о.

«Не айтмағға истейсинь?»

«Тынч бир ерде лаф этсек, яхшы олур эди», — деди о. Бири-биримизинь қъаршысына отурдыкь. Башыны эгип: «Санға не айтмағға бильмейим. Не япмағға керек олғаныны бильмейим», — деди о.

«Не олғаныны манға айт», — дедим мен.

О, кичкене чантаны ачып, долабымдан алған эписи шейлеримни корьсетти. Корьгениме инанмадым. Бу шейлерни бир вакьытта қъайтаджакъларыны акълыма биле кельмеди. О киби ойле адам хырсыз олғаныны беллемедим. О, диний адам эди, мунтазам алда дува окъуды.

О анълатты: «Бу, мен сенинь долабынъдан алған эписи шейлер. Лютфен, оларны ал да, кимсеге айтма. Акъчаларны шимди қъайтарып оламайым, чюнки балаларым пек хаста эдилер, ве оларны экимге корьсетмек керек эди. О акъчаларны санға парча-парча эр ай берип олам».

«Бу шейлерни озюнъе алып оласынъ, олар энди сениньки, — дедим мен онға. — Санға мектюп язғанда, ялан айтмадым. Алла манға эр шей ичюн акъкъымны берир; акъчаларны да ал, Алла манға эр шей береджегине эминим. Эгер намуссыз олған олсам, сыныкь килитли қъапуны ачыкь қъалдырмаз эдим».

«Тек бир суалим бар. Манға ачыкьтан джевап бергенинъни истейим», — деди о.

«Аджеба эвель санға ялан айттыммы?»

«Ёкь».

Мен ондан: «Не сорамакь истейсинь?» — сорадым.

«Сен месихчи киби айтасынъ: “Рабби, Рабби”. Дюльгер Гефрис къомшумдан сыкь эшиткен сёзлер ве ибарелерни сен де къуullanасынъ, о исе месихчи».

«Шейлеримни хырсызланғаныны мейданға чыкьарғанда, эки ёлум бар эди. Биринджи — хадисте айтылғаны киби, теджавузғға теджавузнен, тиш ерине тишнен джевап бермек: “Акъчасыз ольген — азапланған адамдыр” ве “сизлерден ич биринъиз назлы олмамакь керек, акъкынъызыны алынъыз ве бир шейге къуулакь асманъыз”. Экинджи — яманлыкькьа яманлыкьнен джевап бермемек ве интикьам алмамакь. Эгер бирев мени макеме этип, урбамны алмағға истесе, башкьа урбамны да бермеге кереким. Сенинъдже, бу эки ёлдан қъайсы бири яхшы?» — джевап бердим мен.

«Эльбетте, экинджи ёл биринджисинден яхшыдыр», — разы олды о.

«Айны ойле де яптым. Бойле озюни алып барув ислям, месихчилик я да иудаизм динине багълы олгъанына бакъмадан, севги ве самимий мунасебетлерни сакъламакъ ичюн озюмни ойле алып бардым. Эсасы — бу озюни алып барув. Мисаль ичюн, ислямда ойле озюни алып барувны тапкъан олса эдим, шубеленмейип ойле де япар эдим».

«Буны къайдан билесинъ? Бунъа къайда огрендинъ?» — сорады о.

«Мен санъа кечче айтарым. Сен шимди эеджанлысынъ. Кечче, сен раатлангъан сонъ, бельки бир-эки кунъден, бельки бир айдан мен сеннен озъ фикирлеримнен пайлашырым. Эгер бу меселеге мерагъынъ даа кечмесе, мен шубеленмейип, санъа айтып беририм».

Эки афтадан сонъ, озъ сменасыны битиргенинен, ишдешим яныма келип: «Мен энди тынчландым, ве манъа аля даа бильгилеринънинъ менбасыны бильмеге мерагъым кечмеди. Манъа оларны айтып бермеге сёз бердинъ», — деди.

«Ярын корюширмиз, ве эписи истеген шейлерни мен айтып беририм», — дедим мен онъа.

Келеджек куню мени къаршылап, айны о суальни берди.

«Бир дакъкъа», — дедим мен. Мукъаддес Китапны алып: «Мен буны къайдан бильгенимни акъикъатен де бильмек истесенъ, бу Китапны окъу», — анълаттым.

«Алла сакъласын, бу Мукъаддес Китаптыр».

«Э, бу, Мукъаддес Китап, ве мен бильгенимни бильмек истесенъ, оны окъуп оласынъ. Эгер истесенъ, оны алып оласынъ, истейсинъми — ёкъмы. Озюнь къарар чыкъар».

Мукъаддес Китапны къолуна алды ве, чокъ вакъыт къолунда айландырып, айретнен онъа бакъып отурды. Ниает, чантасына къойып, кетмек ичюн еринден турды. «Эгер анълашылмамагъан шейлер олса, менден сора», — дедим мен онъа.

Эки афта девамында о, яныма суаллернен кельди, онынъ омрюнде денъишмелерни коръмегенимдже, Мукъаддес Китапны окъумагъа девам этти. О, Мукъаддес Китапны даа пек севди.

Бир кунъ о: «Бу Мукъаддес Китап — буюк хайырдыр. Оны окъумагъа башлагъанымнен, апайымнен мунасебетлерим яхшылашты, ве анълашмамазлыкъларымыз ёкъ олды», — деди манъа.

«Санъа не япмакъ керек олгъаныны бильмек ичюн, окъумагъа девам эт», — дедим мен.

О, Мукъаддес Китапны бутюнлей тез-тез окъуп чыкъты. Бир кунь, яныма келип, месихчи дувасыны окъумагъа онъа огретмеге риджа этти. О дува насыл окъулгъаныны бильмек истеди. Дува хусусий бир шекильде окъулмагъаныны онъа айттым. «Дуваны истеген киби окъуп оласынь», — дедим мен онъа.

Учь айдан сонъ келип, мени йымшакъ къучакълагъанда, мен айретте къалдым. Сувгъа батырылып чыкъмакъны насыл япмакъ мумкюн олгъаныны сорады. Достум Раббини къабул этти, ве энди бутюн къоранта ичюн пек буюк хайыр олды. Мен пек къувандым. Алла озь юзюмлигимде чалышмакъ ве Онынъ сюрюсинде бир къой олмакъ ичюн мени акъикъатен де сайлагъаныны дуйдым. Адамларны янълыш тюшюнмек ве ялангъа дегиль де, къуртарувгъа ве эбедий яшайышкъа алып баргъанларындан бири олмакъ — имтияздыр. Кечмиште адамларны къувалап, оларны ёкъ эттим. Раббинен, Иса Месих Къуртарыджынен не къадар гузель чалышмакъ!

Мемлекетимни ве халкъымны севгенимни биринджи кере дуйып башладым. Мен багъышлавны ве сабырлыкъны бегенем. Мен акъикъатен де башкъа адам олдым. Сюрюден артта къалгъан къойларны къайтармакъ, чокъ адамларны месихчиликке дёндюрмек ичюн Алла мени ишлетти. Чокъ алларда табиятымда кечмишимден базы шейлер къалгъаныны къайд эттим. Кечмишимден къалгъан шейлернен берабер, беден ве рухума шейтаннынъ баягъы уджюмлерини де дуйдым.

Бир кунь къорантамны барып бакъмакъ ичюн, кичкене автобуснен кетмеге азырландым. Айдавджы автобуста ер алмакъ ичюн адамларны чагъыргъаныны эшиттим. Мен автобускъа кирдим, ве, о, учь адам ичюн олгъан ерге отурмагъа теклиф этти. Мен исе дёртюджи эдим. Янымда семиз, сакъаллы, джиддий диндар адам отурды, онынъ янына исе паранджада онынъ апайы отурды. О адам манъа достане мунасебетте дегиль эди. Манъа душманджа бакъып, отурмагъа ер деерли къалдырмады. Буны корип, автобустан чыкътым. Айдавджы не олгъаныны сорады, мен ер олмагъаныны онъа айттым.

Бу ер дёрт адам ичюн олгъаныны айтып, о адамгъа чекильмеге риджа этти. Амма мен, о адам онынъ апайыны раатсызламамакъ ичюн янына бирев отургъаныны истемегенини дуйдым. Янларына кимсе отурмасын деп, чыкътым ве дёртюджи ер ичюн акъча теледим. О адамнынъ апайыны кимсе раатсызламасын деп, бутюн ерни оларгъа бермеге айдавджыгъа риджа эттим. О адам буны анълады ве

апансыздан незакетли олды. Янларына отургъанымны талап этмек башлады. Бунунъ кереклиги ёкъ, мен оларгъа кедер этерим, деп айттым, амма янларына отургъанымны талап этип, чекильди.

Автобус бир парча месафе кечкен сонъ, о адам манъа бекленильмеген суаль берди: «Сиз мусульман я да месихчисизми?»

«Не керек о сизге?» — джевап бердим мен.

«Мен тек бильмек истейим».

«Мен — месихчим».

«Языкъ, эгер сиз мусульман олгъан олсанъыз, озюнъизни алып барувунъыз даа эмиетли олур эди», — деди о.

«Сиз мени билесинъиз?» — сорадым мен.

«Ёкъ».

«Мен де сизни бильмейим», — къайд эттим мен. «Фикринъиздже, буны не ичюн сиз ичюн яптым?»

«Э-э, бильмейим».

Мукъаддес Китабымызда эписи адамларны, бизни ынджыткъанларны биле севмек керек олгъаныны огреткен сёзлер акъкъында онъа айтып бердим:

«Манъа душманджа бакъкъанынъызны корип, бизге нефрет беслегенлерге олгъан севгимизни сизге тек корьсетмек истедим. Озюмни башкъаджа алып барып оламайым».

«Я сизде Китап бармы?» — сорады о.

«Эбет».

«Аллагъа дува этесизми?»

«Я даа кимге дува этип оламыз?» — джевапландым мен.

«Къуранда язылгъанына коре, Месихке, руханийлерге, кешишлерге дува окъугъанъызны билем».

«Бизим акъкъымызда бильгенинъиз эписи догъру дегильдир, чюнки меним арекетлеримден айретте олмаз эдинъиз. Менде теклиф бар».

«Насыл теклиф?» — сорады о.

Мен Мукъаддес Китапны онъа берип: «Бу китапта Эски ве Янъы Васиет бар. Оларны окъунъыз. Эгер бегенсенъиз — яхшы, бегенмесенъиз — бир шей джоймазсынъыз», — дедим.

Онъа Мукъаддес Китапны берип, кечче корюшмеге анълаштыкъ. Онынъ суаллери боюнджа фикирлешмек ичюн эр афта корюштик. Бундан сонъ берабер дува окъуп башладыкъ. О, озь апайынен къавгъа этип, айырылмагъа истеди. Алла айырылуvgъа къаршы олгъаныны онъа айттым. Онынъ апайы ичюн дува окъудыкъ, ве онынъ

кѳорантасына барышыкъ кельди. Ақъай-апай бири-бирине якъынджа олдылар. Месихчилик адамларны айырғаныны дегиль де, бирлештиргенини айтып, невбеттеки сѳзлерни кетирдим:

«Иманы олмагъан ақъай озъ кѳуртарувыны иманы олгъан апайында тапмагъа умути бар, ве аксине». Достум Мукъаддес Китап огреткенини кѳуванчнен къабул этти. Рабби онынъ эвине кирип, тынчлыкъ ве хайыр кетирди.

Икяемни битирмеге истемейим. Бу сонъсуз икяедир.

Къыскъасы, Алла мангъа омюрни бахшыш киби бергенини айтмакъ истейим. Эгер сайлавнынъ башкъа имкянларыны козьден кечирсек, гуна ве виранеликтен гъайры бир шей таппамыз. Алла бизим гуналарымызны башкъа анъмай. Огъул бизни кѳуртаргъаны ичюн, биз азатлыкътан зевкъланамыз, биз ақыкъатен де азат олдыкъ. Бу дуйгъу омрюмде биринджи кере мени ойле къаплады. Кечмиште, олюм игренч хаял киби эди. Макеме ве олюм чекишювинден кѳоркътым. Шимди исе, урьметли окъуйыджыларым, сизге «Сагълыкънен барынъыз!», Онгъа ишандырылгъан шейлерни кѳорчаламагъа къабилиети олгъан Алланен эбедий, къыйметли, иляхий кѳонушманынъ янъы, аджайип теджибесинде корюшкендже.

Павел

Нетидже

Урьметли агъа- ве тата-къардашларым!

Сиз окъугъанынъыз — хаялымызнен язылгъан роман дегильдир. Бу акъикъый шейдир. Буны башымыздан кечирдик, бу, бизим омрюмиздир. Биз бильмеген Месих акъкъында икяе этмедик, озь козюмизнен корьген, къолумызнен тийген, акълымызнен анълагъан, юрегимизнен къабул эткен шейлерни айтып бердик.

Фотосуретлеримизни, адрес ве адларымызны язып оламаймыз, чюнки Раббимиз ве Къуртарыджы Иса Месихимизнинъ динининъ сербестлиги олмагъан мемлекетте яшаймыз. Амма Месихке къаршы къафирлик япкъан ве Алла ве Рабби киби Оны къабул этмеге истемеген мемлекетлердеки адамлар бильсин ки, бинълернен адамлар Онынъ огюнде тиз чёкип, Иса Месих ичюн яшайлар.

Иса Месихке Къуртарыджы ве Раббиге киби инанув олуджы ве тюшюнгенинъиз киби ойле къыйын дегильдир. Иса Месих Къуртарыджы ве Алла олгъанына тек инанмакъ керек, чюнки О — екаяне ёл, акъикъат ве омюрдир. Ондан башкъа кимсе ёкъ, ве Ондан гъайры Алла ёкъ.

Бутюн гуналар, эгоизм ве сизге кедер эткен шейлеринъиз ичюн тевбе этинъиз.

Бутюнлей Онынъ ичюн яшамакъ къарарына озюнъиз келинъиз. Озюнъизни алып барув ве гонълюнъизнинъ ниетлерини денъиштирмеге Онъа рухсет беринъиз. О, сизни къаранлыкъта ярыкъ этер, ве сиз дюньянынъ тузу олурсынъыз. Урьметли агъа- ве тата-къардашларым, Къуртарыджы ве Рабби олгъан Иса Месихимиз Онынъ артындан къул

киби кетмеге меджбур этмей, деп бильгенинъизни истейим. О, мейдан ве сокъакъ кошелеринде дува окъугъанымызны истемей. Ораза туткъанымызны ве башкъалар биз ораза туткъанымызны бильгенлерини истемей.

Рабби ве Къуртарыджы Иса Месихимиз эр бир кибир, ялан, экиюзъилилик, ялан тарзларгъа къаршыдыр. О — гонълюмизнинъ гизли истеклерини ве шахсынъызнынъ ички акъикыйлигини корьген Алладыр. Джан-гонъюльден иман эткенинъизни, ораза туткъанынъызны ве дува окъугъанынъызны гизли олгъаныны истей.

Алланен мунасебетинъиз — тек бош, сахте шиар дегиль, бу — сизинъ шахсий ишинъиздир.

*«Эгер инсан бутюн дюньяны запт этип, озъ
джанына зарар кетирсе, онъа бундан файда
бармы?»*

(Инджиль: Марк 8.36)

*«Соранъыз — сизге бериледжек. Кыдырынъыз —
тападжакъсыз. Такъырдатынъыз — сизге
ачыладжакъ. Чюнки эр бир сорагъан ала,
кыдырған тапа, такъырдаткъангъа кѳапуну
ачалар»*

(Инджиль: Матта 7.7–8)

Мундеридже

Кириш.....	4
Джами огюнде төвбе этиюв	6
Мысыр халкы, Алланың разылыгында ол!.....	15
Паранджа туюнде	26
Мен сизге Месихниң ватанындан мектүп язам.....	34
Месих сайлагъан адамлар.....	41
Месихчиликтен ислямгъа ве сонъ Месихке.....	44
Мен ольген эдим, амма энди тирильдим	48
Алланы насыл этип бильдим	52
Нетидже	125

О бир дюнъяда бизге акъикъаттан гъайры ич бир шей ярдым этип оламаз

Сизинъ дикъкъатынъызгъа ислямнынъ интеллектуаль пайтахты олгъан Мысырда яшагъан секиз мусульманнынъ омюр икяелерини, олар акъикъатны исрарлыкънен кыдыргъанлары ве бильгенлери акъкъында акъикъый тарихларыны теклиф этемиз.

Ислямнынъ ишанчлы къафадар месихчилернинъ тюкянларына ве эвлерине кирип, оларны ягъмаджылыкъ япа. Онынъ месихчилерге нефрети артмакъта, ве о, олар топлашкъан ерлерни уджюм этмеге башлай. Сонъ о, месихчилернинъ «уйдурма огретювини» мейдангъа чыкъармакъ макъсадынен оларнынъ Мукъаддес Язувыны огрене. Амма Мукъаддес Язувда о ачкъан Бирев онынъ юрегини эеджанландыра, ве о, башкъа адам олып, озюне Павел адыны сайлап ала.

Делиллерни дикъкъатнен талиль этмек ичюн вакъыт джоймайып, бир-де-бир динни акъикъый я да акъикъый олмагъаныны илян этмек эр шейден кьолай олгъаныны анълап, эки дост-мусульман къайсы дин акъикъый олгъаны акъкъында суаллер къойып башлайлар. Алладан гъайры башкъа ич бир шей кыдырмагъа истемейип, олар объектив джевапларны гъайретнен кыдырмагъа башлайлар. Чокъ юкъусыз геджелерден сонъ, кимерде джевапсыз суаллернинъ акъымында богъулып, олар, ниает, пек тапмагъа истеген Оны тапалар.

Яш апай Лейля ерсиз рухий суаллер бергени ичюн озъ къорантасы, озъ бабасы ве оджаларынынъ тарафындан даима котеке огъратыла. Бутюн башындан кечиргенине бакъмадан, о, онынъ суаллерине джевабы Олгъаныны тапа.

Ислям миссионери Ибраим, Мухаммеднинъ артындан джан-юректен кетмеге истеп, месихчи китапларыны эвинден алып ташлай. Ибраим Аллада раатлыкъ тапкъанда исе, онынъ къорантасы ве достлары ондан юзь чевирелер.